

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kié az ódium?

Budapest, március 6.

(v). Tessék elhinni, hogy én maga vagyok a kompatibilitás. Soha életemben semmiféle tantiémnek a színét sem láttam, se rendjelt, se patikát, se egyéb hasznos hajtó jogot ki nem eszközöltem, semmiféle szubvencionált vállalathoz a legcsekélyebb közöm sincsen; szeszkontingenst sem kaptam, ármentesítési védelemben sem részesültem, vadász-jogot sem béreltem, még csak eladásra kész terményt vagy iparcikket sem szállítottam sem a kormánynak, sem senki más fiának soha. Vagyok tehát olyan kompatibilis, mint akárki ebben a szép magyar hazában.

S hogy megnyugtassam Justh Gyulát, hát sietek kijelenteni, hogy a bármiféle formában szubvencionált újságok összeférhetetlenségét is elfogadom. Még világosabban szólva s hogy minden kétkedő mosolyt eloszlassak fentemlített tisztelt képviselőtársam ajakáról, kötelezem magamat ezennel, hogy részavazok arra az indítványára, amely az összeférhetetlenséget a kincstár részéről a hírlapokban közzétett hirdetésekre is ki akarja terjeszteni. Azt hiszem, elegendő bizonyítékát nyújtottam immár annak, hogy érdekelt fél nem vagyok. Hát már most legyen szabad teljes lelki nyugalommal elmondanom egyet s mászt az összeférhetetlenségi mozgalom jelenlegi állásáról.

Gyónáson kell kezdenem. Bevallom töredelmesen, hogy sokszoros üzleti viszonyban állok az állammal. Állandó sófogyasztó vagyok, még pedig tetemes mértékben, mert az isteni gondviselés nagyszámú családdal áldott meg. A só az államkincstár egyedűrsága. Minden szemnyi só tehát, ami a konyhámban elfogy, üzleti viszonyt létesít köztem és az állam közt. Ezenkívül szenvedélyes dohányzó is va-

gyok; elfogyasztok naponta tizenöt trabukko szivart. Ezen a réven is sűrű és — legalább az én szerény viszonyaimhoz képest — igen jelentékeny üzleti összeköttetést tartok fenn az állammal. De ez még nem, minden. Ez az újság, amelyhez sok közöm van, sok-sok ezer koronányi postabélyeget fogyaszt el évente; ami szintén üzleti viszonyt involvál kétségtelesenül. Aztán ha családommal utazom, fuvarozási szerződésre lépek a MÁV. nevű állami forgalmi vállalattal. Mindezek után aggódva kérdezem, nem vagyok-e mégis inkompatibilis? Minden attól függ, mit lehet és mit kell az üzleti viszony kifejezéseül értenem.

Nekem azt mondták a szélső rigoristák részéről épp e lap hasábjain, hogy a régi törvénynek ez a kitétele: *állandó vagy tartós üzleti viszony*, homályos volt s hogy épp ez a homály okozta az észlelt bajokat. Azt kellett tehát hinnem, hogy arról az oldalról majd valami csodálatos reveláció jön, amely szétrebbenti a fatális homályt s valahára tündöklő világosságot fog e pontra árasztani. Ime itt a reveláció. All pedig az egész csodaműtét abból, hogy az *üzleti viszony* fogalma mellől le-tépték az alternatív jelzőt. Teljes tisztelettel e reveláció forrása iránt, legyen szabad azt az ellenvetést kockáztatnom, hogy a régi szöveg nem *in melius*, hanem *in peius* módosult. Mert hogy az *állandó* meg a *tartós* mit jelent, azt még az iskolás gyerek is tudja. Ami homály tehát volt, ha volt, annak félszke nem ez a két melléknév lehetett. Annak magában az *üzleti viszony* fogalmában kellett laknia. Aminthogy mai napig sincs tudója, vagy legalább megmondhatója annak, mik az *üzleti viszony* fogalmának a határai s mi annak tartalma. Hol kezdődik az üzleti viszony és hol végződik? Mi tesz valamely anyagi összeköttetést *viszonynya* s mi teszi a viszonyt

üzletivé? Erre kérünk választ a tekintetes orakulumoktól. Mialatt a válaszon töprengenek, hadd figyelmeztessük a közvéleményt valamire. Ha homályos volt az a törvény, mely *állandó vagy tartós üzleti viszonyról* beszélt s ha a homály nem az *állandó vagy tartós* jelzőből fakadt, akkor e két jelző kihagyása az eredeti homályt *szélesebb területre* vetíti. Minden jelző szűkíti a fogalomkörét. Az *ember* fogalmát szűkebb körre szorítom, ha azt mondom, hogy *jó ember*; még szűkebbre, ha *jó és gazdag* emberről beszélek; még ennel is szűkebbre, ha *jó, gazdag és öreg* embert emlegetek. Amikor tehát elragadják az *állandó vagy tartós* jelzőt az üzleti viszony mellől, akkor azt a homályt, amely e fogalomban rejlik, annak egész körére terjesztik ki. Visszatérek tegnapi példaimra: a kefégyárosra és a nyomdatulajdonosra. Ha ennek a két embernek lejáratú idő-höz nem kötött s felbonthatatlan szerződése volt az állammal, akkor világos volt, hogy az üzleti viszony *állandó*. Ha a szerződésük hosszabb időre szól, akkor kétség sem fért hozzá, hogy *tartós* viszonyt állapított meg. Zavart csak az csinált, hogy a tartósságnak nem volt megszabva az *időmértéke*. Kétségek támadtak, hány esztendő, vagy hány hónap statuálja a tartósságot. A két jelző közül tehát az egyik egészen világos volt, a másik legalább félig az. Ellenben egészen homályos volt az üzleti viszony fogalma. Most kitörték a két jelzőt. Jól tették-e vagy rosszul, nem kutatom. De hogy világosabbá a törvényt nem tették vele, azt jó lélekkel merem állítani. Ha egy sötét pincéből kiviszem a két méceset, amely benne lebeg, akkor ne mondja nekem senki, hogy a pince most már egészen világos. Azt megengedem, hogy a két méces eltávolításával *megszigorítottam* a

TÁRCA.

Felekyné levele.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Ábrányi Emil.

1857-ben vittek másodszer a Nemzeti Színházba, mint apró gyereket. Akkor láttam először Felekynét Szigligetinek egyik népszínművében, a *Füvészkői királynéban*.

Még akkor leánykori nevén *Munkácsi Flóra*-nak neveztek. Csak a következő évben, 1858-ban ment férjhez *Feleký Miklóshoz*, a büszke angol lordok, a kegyetlen Albák, a vérszomjas inkvizítorok félelmes ábrázolásához és a legjobb emberhez, akiben valaha lány, érzékeny szív dobogott a felebarátjai és minden részvétre méltó ügy iránt. Csodálatosan hü asszony ez a *Felekyné!* Hűséget fogadott a magyar színpadnak, hűséget esküdtött Felekýnek, — és mindakettőt megtartotta. S hány évtizedden keresztül! És mennyi kitartással, mennyi szeretettel, milyen kifogástalanul! A válaszok mai statisztikája bizonyosság rá, hogy milyen nehéz megtartani egy esküt is. Rövid lejáratu hűségek napjaiban *Felekyné* két fogadalomhoz maradt hű; az egyikhez immár *öten esztendő óta*, a másikhoz *negyvenhárom éven át*. Valóban ez a *Felekyné* úgy tűnik föl a szecesszió mai sápadt, ideges, hiszterikus asszonynepe közt, mint azok az erős, egészséges, széles vállu, testi és lelki harmóniájuk révén örökké fiatal asszonyok, akiket Michel Angeló, Rafael, Tizian és Rubens festettek úde színpapával, erőtelj duzzadó ecsettel.

1857-ben láttam először és azóta láttam mindig és szomorkodni fogok, ha nem láthatom többé a nemzeti színpadon.

Mi a Nemzeti Színház kultuszában neved-

tünk föl és ennek a kultusznak a legesősőbb, legszebb papnöje *Felekyné* volt.

Felekyné szépsége kísért bennünket fejlődésünk különböző fázisain. Ez a szépség velünk nőtt, velünk fejlődött. Gyerekkorunkban tele volt a kezdődő tavasz üdőségével, meleg mámorával és úgy hatott ránk, mint egy megmagyarázhatatlan, de végtelenül jól eső misztérium. Nemsokára nagyobb diákok, fiatal emberek lettünk és ez a szépség belépett a tündöklő nyár jegyébe, amikor a nap leghosszabban ragyog az égen és éjjel is puha, édes, illatos a levegő. A nyár érett pompájának voltunk a tanúi akkor is, amikor az idő lassankint átcsuszott velünk a férfi-korba és megjelentek az első ráncok a homlokon, az első ezüst-szálak a hajban. Azután láttuk átmenni ezt a vérferraló, tündöklő nyarat az ősznek abba a csodaszép stádiumába, amikor még gyümölcs intetet a fákról, még itt van a költöző madarak nagy része, még mosolyog a hervadás. S mit láttunk még később? Csodát láttunk. Együtt láttuk a telet és a tavaszt. *Felekyné* szénfekete haja olyan fehér lett, mint a hó és bronz-színű arca olyan üdén-piros maradt, bogár szeme éppen úgy ragyogott, mint szépsége tetőpontján. Ebben a stádiumban van ma is az isteneknek ez a kegyeltje, ez a hatalmas renaissance-asszony.

Most már bevallhatjuk: szerelmesek voltunk belé és a piaristák udvarán — szünetek közben — csatákat vívtunk miatta; vagy a Vermezőn és a Városmajorban lovagias tornában mérkőztünk azokkal, akik más színésznöbe voltak szerelmesek és ideáljukat *Felekyné* mellé merték állítani. *Mortimerek* voltunk valamennyien és ő volt az a *Stúrt* Mária, akit rajongó imáddással vet-tünk körül.

Szította ábrándos, tüzes vonzalunkat ifjabb *Lendvay Márton* szilaj romantikája, akit minduntalan láttunk játszani s akit szerelem dolgában mintaképpel választottunk. *Lendvay Márton* nagyon

sokszor volt partnere *Felekynének*. *Felekyné* játszotta *Henriettet* a *Völgy lilomában*, *Lendvay* az udvarlót, aki miatt *Henriette* meghal, éppen a bukás szélén, a tilos gyönyörök előszobájában. (Ez volt akkor a divat még a francia drámaíróknál is. A boldogtalan házasságot nem házasságtörés, hanem gyorsan ölt szívbai, vagy tüdőorvadás fejezte be.) *Felekyné* volt *Adél* a *Báró és bankár*-ban, *Lendvay* a szerencsétlen báró; *Felekyné* *Le-couvreure Adrienne*, *Lendvay* Márton a kedvese, *Szécs* Mária, a hős és nécsébitő katona; *Felekyné* *Dama Sol*, *Lendvay* Márton *Ernáni*; *Lendvay* *Hamlet*, *Felekyné* *Ofélia*; *Lendvay* *Bánkán*, *Felekyné* *Melinda*. S még vagy husz drámát tudnék föl sorolni magyar és idegen szerzőktől, ahol ők partnerek, egymásba szerelmesek voltak. Vad irigység fogott el, ha *Lendvay Márton* hevesen magához ölelte a közös ideált; de sajnáltuk *Marcit* és odahaza öklönyi könnyeket sirtunk az ágyban, ha eszünkbe jutott, hogy *Felekyné* meghalt, mielőtt *Marcit* boldogíthatta volna. És mivel a darabok tulnyomó részében *Lendvay Márton* szerencsétlenül szerette *Felekynét*: ez kimondhatatlanul jól esett nekünk.

Mi még láttuk a romantikus lendületnek, a romantikus lángnak utolsó fellobbanásait a nemzeti színpadon. És ez a végső fellobbanás a *Felekyné* spanyol-szépségét ragyogta körül első sorban; részben a saját tüzes szeméből, a nagy, fekete *Esmeralda*-szemekből sugárzott rá.

A szerelem, a köny, a fájdalom, a szenvedések megélt, vagy ösztört lélek: ez volt a *Felekyné* eleme. Erzései a szív erős, megkapó patoszával fejezte ki. Nem analizált úgy, mint a modernek; nem folyamodott a verizmus ravasz fogásaihoz, hogy megdöbbentő természetességnek mutassa azt, ami voltaképpen a legfinomabb raffinement. Inkább érzett, mint számított. A szépet, a ritmikust kereste a színpadon, még a szenvedélyben is. A vadság, a megdöbbentő indulat távol állott tőle. Akkor érezte ma-

pincét: könnyebb lesz benne megbotlanom s a fejemet bezuznom. De én nem kínálom meg szigorú pincével azt, akinek világos pincét ígertem.

S újra meg újra csak azt mondom, óvakodjunk a szigorúlicitációtól. A közvéleményt igen is meg lehet nyerni a legkegyetlenebb rigorizmus számára is addig a határig, ameddig az a megalkotandó törvény célját, a törvényhozók politikai függelenségének intézményes garanciáját biztosítja. De olyan szigorú, amely a régi törvény homályait nem hogy kiküszöbölne, hanem még süríti és bővíti, a közvélemény nem akar és nem fog befogadni. Olyat meg még kevésbé, amelynek — bármily nemeselegyenek a lelki rugói — csakis az lehet a hatása, hogy megnehezíti, vagy éppen megakadályozza az összeférhetetlenség törvényes rendezését. Ezzel a vállalkozással nagy ódiomok járnának. S ez ódiomoknak megvolna az különös természetük, hogy lehátatlanul hozzátapadnának a szerzőkhöz s nem lehetne őket senki másra áthárítani. S a legkevésbé a kormányra, amelynek becsületes és őszinte szándékait a közvélemény ismeri s amely mint eddig tette, ezúttal is kétségtelenül bizonyítékait fogja adni annak, hogy a kérdés helyes, egészséges és igazságos megoldása elől a világot sem akar kitérni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 6.

Délig még eltartott a honvédelmi vita és Gromon Dezső államtitkárnak ismételtelen kellett védekeznie konkrét panaszok miatt, melyeket Tóth János, Thaly Kálmán és Ugron Gábor hoztak fel a honvédelmi kormány adminisztrációjára ellen.

De ezeknél a kései esetpatéknál érdekesebb volt egy határozati javaslat, melyben Ugron Gábor törvényes intézkedést sürgetett, hogy háboru esetén mi módon lehet a hadi jogot polgárok részére is életbeléptetni. Ez a határozati javaslat szembeszökő szükségnek felel meg és Széll Kálmán miniszterelnök sietett is kijelenteni, hogy a hadi jog életbeléptetésének szabályozását maga is fontosnak tartja és hajlandó is ebben az ügyben a honvédelmi és igazságügyi miniszterekkel tárgyalásokat kezdeni.

gát legjobban, ha nemes hangulatot, mely szánalmat ébreszthetett a színpadon; ha érzésének a bensőségével, hangjának a meleg vibrációjával győzhette meg hallgatóit. Ezek a tulajdonságok domináltak benne; és ezekhez hű maradt akkor is, amikor szerepköre megváltozott; a mikor a fiatal drámai hősnők helyett a méltóságos tartású, mély érzésű anyákat kezdte játszani. A nemes patosz, az ideális lendület, a szép és meleg hang, a könnyező érzés bensősége éppen úgy megvolt anyaszerepeiben, mint Cordéliájában, Melindájában és Stuart Mária-jában.

De mért használjuk a múlt időt, ha Felekynéről beszélünk? Mért írjuk, hogy Felekyné ilyen és ilyen volt a nemzeti színpadon? Hát Felekyné játékában nem gyönyörködhetünk többé?

Fájdalom, Felekyné arra határozta magát, hogy még ebben a hónapban véglegesen megváljon a Nemzeti Színháztól.

S még fájdalmasabb, hogy az érdemes művésznőt megbántott önértet birta rá erre az elhatározásra. A művésznő méltán számított arra, hogy rangjához méltó állásban megtartják a Nemzeti Színház kötelékében. Hisz a kor nem ártott se munkaerejének, se kiváló kvalitásainak. Hangja ma is szép, erős és a régi varázsszal cseng a színpadon. Szerepköre változott, de alakító képessége megmaradt. Emlékező tehetségében sem állott be hanyatlás. Alakjában, mozgásában ma is megőrzött valami fiatalos ruganyosságot. Játéka kedve pedig olyan friss, mint a legvirágzóbb ambíció idején.

Más országban az ilyen kaliberű művésznő addig marad a színpadon, ameddig játszani tud és akar. Felekyné még csak négy évig óhajtott megmaradni a Nemzeti Színház aktív tagjai közt, hogy négy esztendő múlva megülhesse a Nemzeti Színháznál lezajlott működésének ötven éves jubileumát. Az alább következő levélből kitérni, hogy ez a kívánsága nem teljesedhetett.

Felekyné önértet hangon beszél ebben a szomorú levélben a Nemzeti Színház mostani igazgatójához. De az önértet jogosult, ha valaki

A miniszterelnök nyilatkozata alapján Ugron Gábor vissza is vonta javaslatát.

S ezzel a honvédelmi vita befejeződött. Szünet után megindult a pénzügyi költségvetés tárgyalása, melyhez ma egyelőre csak Barta Ödön szólhatott, aki érdekes megokolás kapasan határozati javaslatot terjesztett be a földadó és a másodosztályú kereseti adó reformjáról, az idegenek súlyosabb megadóztatásáról és a létminimum megállapításáról. Beszéde közben szorgalmasan jegyzetelt a pénzügyminiszter, aki talán mára ma is reflektált volna Barta Ödön felszólására, de hát ez a felszólalás kissé hosszúra nyúlt s utána még egy interpelláció is meghallgatást követelt. A miniszter tehát ma nem juthatott szóhoz, de holnap mindenesetre felszólal a vitában.

Az interpelláció, mely hátra volt, gróf Zichy Aladáré. A fiatal néppárti gróf a kereskedelmi kormány intézkedéseit sürgette, hogy a munkanélküliek mozgalmá elcsendesülhessen. Munkát sürgetett a szegényeknek, szigorú az igaztokkal szemben. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter szívesen felelt az interpellációra s hivatkozott arra, amit tennie lehet s amit meg is tett. A munkázóvetítést ki fogja terjeszteni a vidékre is; nemcsakára javaslatot fog benyújtani létező vasuti kocsis gyártásáról, amiből megint sok munkásnak jut kenyere; a fővárosban és a vidéken megkezdte az építkezéseket s minthogy harminc millió koronányi munka van tervben, talán itt is sok nyomorúságot lehet majd enyhíteni. Ezt felelte a miniszter és ezt a választ úgy az interpelláló, mint a képviselőház tudomásul vette.

A képviselőház ülése március 6-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor, Lukács László, Cseh Ervin, Darányi Ignác.

Elnök: Megnyitja az ülést.

Gróf Bathányi Tivadar, a közgazdasági bizottság előadója, jelenti, hogy a közgazdasági bizottság a magyar-horvát tengerhajózási társulattal kötött szerződés beikkeklyezéséről szóló törvényjavaslatot letárgyalta s benyújtja a bizottság jelentését.

(A honvédelmi tárca.)

Tóth János az élelmezési tételről kifejti, hogy a költségvetés 300.000 korona tulkiadást mutat, ez tehát éppen nem mondható valami nagy takarékoságnak. E tételről meg lehetne valamit takarítani, ha a szállítást a vállalkozóknak olcsóbban adnák.

Thaly Kálmán: Babocsay babot liferál! (Derűtség.)

olyan fényes multra és annyi érdemre tekintet vissza, mint Felekyné; s ha valaki még annyi erőt és képességet érez magában arra, hogy tovább működhessek régi sikereinek a színhelyén, mint ez a művésznő, akiben most is változatlanul lobog az Istenlőt kapott hivatás tüze s aki most is a játékok, a művészi munkát tartja élete legszebb földadatának.

A levél elején megsüregelt bucsuzó föllépéseinek a határidejét (először a nemzeti színpadon, azután a Várszínházban akar elbucsuzni a közönségtől) és e rövid prelüdium után így folytatja:

„Én most január elsején megszüntem a Nemzeti Színház működő tagja lenni. Eddig is, két éven át, csak a tisztelt nyugdíj-választmány engedelmével léphettem föl, mert gróf Festetics Andor igazgató é comp. (Huszár Kálmán kormánybiztos ur) nyugdíjba kényszerített azzal, hogy megadós szerződést küldött nekem, aki 46 éven át nehéz időkben és csekély fizetéssel a Nemzeti Színház legbuzgóbb tagja voltam! Ezt a szerződést nem lehetett elfogadnom.

Nem szabad elfeledni, hogy Kövérné-Komlóssy Ida, Bulyovszky Lilla Jókainé-Laborfalvy Róza szerepét visszalépésük, megváltásuk folytán mind nekem kellett átvennem és betanulnom. Ezt a szerepkört most három-négy művésznő ölti be, míg én mindezt egymagam játszottam, nagy felelősséggel és oly fiatalon!

S tessék hozzávenni az Erzsébet-téri német színházat, ahol havonként egy-egy nagy művésznővel kellett versenyeznem. Ez nem volt könnyű dolog!

De eltekintve attól, hogy a közönség, a sajtó, a magyar szerzők megelégedésére működtem mindenütt, — hogy hazámnak szenteltem minden erőmet és tehetséget: maga az a körülmény, hogy 46 éve vagyok buzgó, odaadó tagja a Nemzeti Színháznak és 50 év óta fizetéses tagja a magyar színészetnek, melyre — szerénytelenség nélkül mondhatom — csak becsület, dicsőséget

Tóth János: Kérni az államtitkár, hogy miért nem hozta használatba az asbest-talpat, melyet egy előkelő fővárosi orvos talált fel.

Elnök: A vitát bezárja.

Gromon Dezső: Tisztelet Ház!

Ugron Gábor: Nem beszélhet, a vita be van zárva. (Helyeslés balról.)

Elnök: Majd a következő tételnél tessék felszólalni. Következik a szavazás.

A Ház a tételt elfogadja.

Gromon Dezső államtitkár: A csendőrség tételéről reflektál Tóthnak az előbbi tételről elmondott megjegyzéseire. Gondoskodás történik a vasműveknél arról, hogy azok lehetőleg nagyobb mennyiségben szerezzenek be. Ami az asbesttalpat illeti, az csak egyelőre utasítottat vissza, és nem végleg, ez tehát nem zárja ki annak lehetőségét, hogy annak használatát elrendeljék. Azért kellett azt Bécsbe utasítani, mert a felszerelés egyöntetűen történik s ez törvényben van.

Thaly Kálmán: Tiltakozik az ellen, hogy a felszerelés törvénybe volna iktatva. Az a baj, hogy a közös hadügyminiszter minden dolgunkba beleavatkozik s ezt türi a honvédelmi miniszter. Nincs itt másról szó, mint nem akarásnak nyögés a vége.

Ugron Gábor: Az 1868. XLI. törvényeknek 25. §-a a következőket mondja: A honvédelmi miniszter batásköre a honvédséget illetőleg kiterjed különösen béké idején a létszám nyilvántartására s a tisztek személyi ügyeire, a legénység minden személyi ügyére, a ruházatra, felszerelésre és fegyverzetre. Tehát a törvény világos rendelete értelmében a honvédelmi miniszternek felétlen és nem korlátozott, csak az ország törvényei által korlátozott joghatósága kiterjed a honvédek ruházatára, felszerelésére és fegyverzetére. Annak nem lehet értelme, hogy a honvédség arra legyen köteleve, hogy teljesen ugyanazon ruházatot viselje és ugyanazon felszeréssel bírjon, mint a közös hadsereg. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Thaly Kálmán: Elismeri, hogy a csendőrség a közbiztonság szempontjából, eltekintve néhány visszaéléstől, bevált. Mégis bizonyos kvalifikációval bíró egyéneket kellene első sorban alkalmazni, mert a szolgálat tapintatot és némi tanulságot igényel. Közbiztonság szempontjából a csendőrsők szaporítására volna szükség és azok arányos beosztására.

Gromon Dezső: Megnyugtatta Thalyt. A honvédelmi minisztérium mindig fokozatosan fejleszti a csendőrséget, a létszám már eddig is megüti a 8000-et. A csendőrsők szaporítása tervbe van véve. Gondoskodás történik arra nézve is, hogy időszakok szerint a ruházatok is változtassanak.

Ugron Gábor a hadbírók tételéről szóvá teszi, hogy akkor, amidőn az alkotmány szerint az államnak és törvényhozásnak megvan azon joga hogy a hadseregben minden bírói hatalomnak rendjét és felteletét ő állapítsa meg és csak egyedül a végrehajtást bizza a katonai hadbírókokra: — hogy akkor behozott a hadbírói eljárás: ez megsértése az alkotmányosság szellemének, megsértése az alkotmány rendjének. Ez a becsületbeli eljárás egyik leghatékonyabb eszköze az üldözések és a terrorizmusnak; (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mert hogy ha még akként volna rendezve, hogy a tisztek az ítéleteket titkos szavazás útján hozzák meg, úgy mint az esküdtszék; akkor igenis lehetne azt mondani, hogy ebben nincs terrorizmus és megfélemlítés. Ma

hoztam még a külföld előtt is: maga ez a körülmény megérdemli tán, hogy velem is foglalkozzanak. Hisz a világ minden első rangú színháza örömmel ragadja meg, ha új ritka alkalom fordul elő az érdemesek kitüntetésére.

Elégge fájdalmas, hogy nem hagyták azt az örömet élveznem, hogy még négy évig működök, ötven éves nemzeti színházi tagságomat megünnepelehettem volna teljes fizetésem mellett. Mert én ezt megérdemelttem volna, tudja Isten, világ!

A nagy közönség és a sajtó most is azt hiszi, hogy nekem tán örökös szerződés van. Mennyire csalódnak! És ismerőseimtől szemrehányásokat kapok, hogy szerepeimet otthagynom, pedig hát elvettem tőlem valamennyit! Ezek után valóban nem marad egyéb hátra, mint teljesen visszavonulnom, bízva igazgató ur és a nagyméltóságú intendáns méltányos művészi érzékében.

Kérem, legyen szíves utolsó föllépésemet március vége felé kitüntetni, (a Várszínházban is) hogy bucsut vegyek ama közönségtől, melyet annyira szerettem; ama közönségtől, mely kegyes elismerésével támogatta szerény tehetségemet és erőt adott megfélemlenem nehéz földadatomnak.

Kérem egyuttal, legyen szíves előterjesztést tenni csekély tiszteletdíjaim fölemelésére érdekében. Legelőször a Szigeti József tiszteletdíjával tegyek egyenlővé. Ha már nem kaptam örökös szerződést, noha érzem, hogy erre is részoltgáltam volna, legalább ennek a felét adja meg a Nemzeti Színház; adja meg annak, aki a Nemzeti Színháznak egész életét odaadta!

Égész életét odaadta. És az emlékezet vilámszerű pillantásával végigfutunk a bucsuzó művésznő életén. Látnak Gajiller német alezredes unokáját, aminet serdülő korában elsőrendű naiv szerepeket játszik Aradon, Nagyváradon és a vidék legjobb színpadjain édes anyja oldalán, aki maga is jeles színésznő. (Mészáros Anna.) Látnak Munkácsi Flórárt a bécsi nevelőintézetben, ahová

gyarország elmulasztotta még eddig meghozni azon törvényt, amely intézkednék arról, hogy háború vagy ostromállapot esetén a hadi jog mily feltételek mellett alkalmazható a polgári személyekkel szemben.

A következő határozati javaslatot nyújtja be:

A képviselőház utasítja a miniszteriumot, hogy a hadijognak háború idején polgári személyekkel szemben való alkalmazásának feltételeiről terjeszsen elő törvényjavaslatot.

Szóll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Csak azt vagyok bátor kijelenteni arra a javaslatra nézve, amelyet Ugron Gábor t. képviselő ur benyújtott, hogy én is elismerem ennek a kérdésnek nagy fontosságát és azt is, hogy szabályozni kell. Mert kétségtelen, hogy háború idején oly intézkedéseknek kell történni, amelyek mélyen érintik a polgároknak millióit, egész országterületeket, amint a képviselő ur kifejtette. Ez igaz; ennek a kérdésnek rendszeres szabályozása feltétlenül szükséges. Azt hiszem, hogy annak szabályozása két irányban történhetik és két részre osztható. A magam részéről annyit kijelenthetek, hogy igenis kötelességemnek tartom, hogy a honvédelmi miniszterrel és az igazságügyi miniszterrel egyetértőleg foglalkozzam ezzel a kérdéssel és annak idején, amikor tisztázott álláspontot juttottunk, jelentést tegyek a képviselőháznak róla, akár budgetárgyalás alkalmával, akár az évi jelentések kapcsán vagy más alkalommal.

Kérem a t. képviselő urat, hogy határozati javaslatát addig ne kívánja szavazásra bocsátani, amíg erre vonatkozólag a kormány állást nem foglalt. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Ugron Gábor visszavonja határozati javaslatát.

Tóth János a nyugdíjak tételenél aggodalmát fejezi ki a fölött, hogy a nyugdíjak oly nagy mértékben emelkednek. Tíz év alatt két millió koronával emelkedtek. Azért nincs elég tiszt a honvédségnél.

Gromon Dezső államtitkár: Azon tiszték nyugdíjtelvénye, akik a közös hadseregből állóknak és a honvédségnél mennek nyugdíjba, azokra az évekre, melyeket a közös hadseregben töltöttek, a közös hadsereg által fizetik. Ha ily tiszt nyugdíjba lép és az eljárás a nyugdíjra nézve megindított, elmaradhatatlan dolog, hogy átirunk a hadügyminiszterhez, hogy neki a kiszámítás szerint mennyi nyugdíj jár arra az időre, melyet a közös hadseregnél szolgált és felhívjuk, hogy ezen kvótát térítse meg.

Ez meg is történik mindig és ha talán bizonyos időre, néhány hónapra egyik-másik tiszt nyugdíj-összege nem rendeztetett a hadügyminiszter által, ez nem jelenti azt, hogy nagyobb szerű restanciák vannak.

Elnök jelenti, hogy a Ház a honvédelmi tárca költségvetését letárgyalta. (Eljenzés.) Az ülést öt percre felfüggeszti.

(A pénzügyi budget.)

Szabó Imre előadó röviden ismerteti a költségvetést, részletezve annak főbb számtételeit s a budgetet általánosságban elfogadásra ajánlja.

Barta Ödön: A pénzügyi tárca az, mely gyűjtőedénye az ország erőinek. Arra kell a kormánynak tekintettel lennie, hogy az állami hitel, a közgazdasági hitel kárt ne szenvedjen. Erre nézve sajnos tapasztalatokat szerzett szülő az utóbbi időkben. A kormány mulasztás terheli az osztrák járadékadóban. Az osztrák járadékadó a szelvény 2 százalékából áll.

azért vitték föl a rendkívül szép és tehetséges leánykát, hogy német énekesnőt neveljenek belőle. Látjuk visszatérni Magyarországra, mert a szép leány kijelenti, hogy vagy magyar színésznő lesz, vagy meghal bánatában. Látjuk Szegeden, ahol *Kossuth*, a szabadságharc vezére, homlokon esőkölja. Látjuk az ötvenes évek elején, amint a szegény leigázott magyarok bánatos szívét felvidítja és fölemeli a gyönyörű magyar deklamációjával. Látjuk első föllépéseit a nemzeti színpadon, ahol szépsége és talentuma elragad mindenkit. Látjuk, amint hitvese lesz *Feleky* Miklósnak és azontul együtt emelkednek tőmérdek szerepben mindig magasabbra. Látjuk uralkodni huszonöt-harminc éven át ambiciójának és áldozatkészségének királyi békésűségével. A nyolc forintos föllépési díjak után végre tisztességes fizetést kap, de sohasem töri magát, hogy primadonna-gázsit sajtoljon ki az intendánsoktól. Mindig ő az, aki többet ad a maga lelkéből, mert boldog, ha játszhatik, ha hivatását teljesítheti. Látjuk, amint a tél beáll és hajára fényes, csillogó ezüstöt hint az idő. Látjuk, amint koronáját nagy tehetségű örökösöknek adja, de szuverén méltósága még megmarad a szerető anyák szerepében. És látjuk végén, amikor megfogalmazza utolsó levelét, a legfájdalmasabbat, amit valaha írt, mert az van benne, hogy örökre meg akar válni a színpadtól. Illúziói még megvannak, tehetsége még van, munkaeireje még van, — de nem becsülük meg eléggé ott, ahol a művészek értékét mérlegelik; s az önértézt asszony megy; és egyéb kívánsága nincs már, egyebet nem kér a hatalomtól, csak annyit: engedjék békében elbucsnia a közönségtől.

El kell szomorodnunk, hogy egy hosszú, gazdag és önfeláldozó életnek ilyen finaléja van. És kérnünk kell a hatalmasokat, akitől a művésznők sorsa függ: tegyék lehetővé, hogy *Feleky* né a mult érdemei és még most is kiváló munkaeireje révén még négy esztendőig a Nemzeti Színház tagja maradhasson és megülhesse teljes dícsőségben fényes karrierjének ötvenéves jubileumát.

Nagyon csekély, mégis sokra megy. Mert ez a járadékadó az oka az árfolyamkülömbözésnek az osztrák és a magyar járadék között. Ez ingatlan megdrágulásának okát abban látja, hogy az eladásnál a kínostár oly óriási illetményekben részesül, melyek következtében az ingatlan értékének husz százalékaival megdrágul. Az állam pénzkészletéről elismerőleg nyilatkozik, de ennek nincs értelme, mert az az adózó polgárok pénze. Nem elég, hogy az adó már így is óriási hanem még évről-évre emelik. Ennek aztán az a következménye, hogy a kereskedő, az iparos nem tudja kihaverni a nagy adót. Örvendtes a miniszter szerint, hogy a bélyegek és váltóúrlapok fogyasztása sokkal nagyobb, mint volt eddig. Ezt azonban legkevésbé sem tartja örvendtesnek, mert ez ország gazdasági hanyatlásáról és az általános elszegényedésről tesz bizonyosságot. Az adóbehajtási eljárás nagyon kiméletlen; ezt tapasztalhatni különösen a községi adók behajtásánál. Nemcsak ezen kellene enyhíteni, hanem az adókat egyáltalában csökkenteni. Ezt követeli a polgárok érdeke. A miniszternek új ideái vannak az adóreform terén. De jaj lesz annak az adóreformnak, ha azon a székes majd egy más miniszter fog ülni, mert annak is lesznek új ideái. (Derülttség.) Kéri a minisztert, hogy részleges adóreformot nyújtson be; nem kívánja egyelőre azt az egész vonalon kiterjeszteni. Az indirekt adókat is nélkülözhető a miniszter. Kárhözhatja, hogy az, aki az országon kívül van, ott költi el jövedelmét, az anyai adót fizet, mint az, aki az országban él. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

Utasítatik a miniszter, hogy részletes reformokat terjeszsen be a földadól leszállításáról és idegenek birtokszerzési jogának korlátozásáról, a másodosztályú kereseti adól leszállításáról, a jövedelmüket külföldön elköltők súlyosabb megadóztatásáról, végül adómentes létminimum megállapításáról.

Elnök: A vitát holnapra halasztja.

(Interpelláció.)

Gróf **Zichy Aladár** interpellálja a kereskedelmi minisztert a munka nélkül levő munkások ügyében. Nem veszi rossz néven a zavargást tőlük, mert a nyomor viszi őket erre. Be kellene szüntetni a egyházmunkát legalább ideiglenesen, hogy a munka nélkül levő ipari munkások keresethez jussanak. Mert az igazán felháborító, hogy a tisztességes munkás éhezik, de a gonoszlevő, aki fehérszabán van, kényelmesen él, sőt még keres is valamit arra az időre, amikor kiszabadul. Interpellációja így hangzik:

Van-e tudomása a kereskedelmi miniszter urnak, hogy mily nagy azon munkások száma, kik a gazdasági pangás folytán Budapesten kenyéresztésként éltek el?

Szándékozik-e intézkedni, hogy ezen munkások ne alamizsnára szorulanak, de munkát kapva, továbbra is hasznos tényezői maradjanak a hazának és melyek azok az intézkedések, melyeket erre alkalmasnak tart?

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Abban a helyzetben van, hogy gróf Zichy Aladár kérdésére rögtön válaszolhat. A munkanélküliségnek legnagyobb oka az, hogy az építkezések csökkennek. A hatóságok kötelessége mindent elkövetni, hogy a baj elháruljon. De fájdalom, a nyomoron teljesen nem lehet segíteni. Ezen egy kicsit segíteni vélt, mikor a munkaközvetítő intézetet felállította, hol a közművelés gyors és ingyenes. Kezdetben idegenkedtek az intézménytől, de most lassankint kezd az ellenszenv szűnni. Azokat a számokat nem lehet a munkanélküliek számának tekinteni, amelyek az adatok közt vannak. Mert egy egyen öt-tízszer is jelentkezett. Volt 39.154 munkakinlátat és csak 22.779 helyeztetett el. Többet vidékre küldtek. A vidéki városokban nem mindenütt találkozik oly nagy rokonszenv a közvetítő intézetek iránt.

Nézete szerint azok a legártalmasabb izgatók, akik proklamációkkal dobálóznak, a tisztességes munkások foglalkozás után néznek. A kormány feladata e nagy pangás közepette az, hogy munkát adjon. Minthogy éppen a gyárak vannak nagy bajban, azokra a gyárakra vonatkozólag, amelyekkel összeköttetésben van, p. o. a vasuti kocsi gyárakra vonatkozólag közelebb törvényjavaslatot fog bejelenteni, amely szerint 2000 kocsi rendelne meg 8 millió korona erejéig. Ennek következtében a gyáraknak egy darabig lesz munkájuk. Ipari célokra, építkezések címén itt a fővárosban 910.000 koronát fordít. Jól mondta gróf Zichy, hogy most kell megcsinálni a munkákat, mert most van arra szükség; azért forszírozta a tevéket, már meg is vannak és a munkák meglesznek az idén tavasszal. Felsorolhatja a többi is. Különböző intézeteket épített a kereskedelmi kormány. Így a zálogházat 860.000 korona költséggel, a mértékeltelítőt 18.000 korona költséggel, a postatakarék-pénztárt 7 millió korona költséggel; más ily építkezések is vannak tervben a fővárosban. Vidéken is vannak építkezések tervben. Fiumében és másutt 1.800.000 korona költséggel a hajózással kapcsolatban, az államutakkal kapcsolatban rendkívüli építkezés lesz 393.000 korona költséggel. Az inséges utunkra 400.000 korona szolgát és erre nézve minden intézkedés meg van téve. Amint a hó eltakarodik és a munka lehetséges lesz, hozzálátunk. A postaépítkezésekre a vidéken 1.300.000, hadászati fontosságú utak építésére 508.000, a magyar államvasut építkezésére a fővárosban és a vidéken 23.900.000 korona, ugy, hogy tárcájában 31.964.000 korona fordítatik az idén közmunkákra. Ez a rossz pénzügyi helyzet mellett melyben mozgunk, ökonómiával beosztva, sokat jelent, ha minden vidéken, ahol lehetséges, egy hid, egy kikötő, ut, postaépület, zálogház stb. épül. Szóval iparkodott, hogy az ország minden részében efféle munkák végeztesse. (Helyeslés jobboldalon.)

A legnagyobb baj a mi lejtőnkünkben van; míg földműves ország vagyunk, addig nem leszünk képesek sem a társadalom, sem az állam igényeit kielégíteni.

teni. Működésünk sulypontját az iparra és a kereskedelemre kell fektetnünk. (Helyeslés jobbról.)

Gróf **Zichy Aladár** örömmel veszi tudomásul a miniszter választát.

Elnök az ülést délután 2 órakor berekeszti.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, melyen a honvédelmi miniszteren kívül a kabinet összes tagjai résztvettek.

Visszautasított jelöltség. A budapest-belvárosi polgárok egy része ma este a Saska helyiségében értekezletet tartott, melyen a legközelebbi képviselőválasztás ügyét beszélték meg. Az elnök *Hahóthy* Sándor azt hangoztatta, hogy a Podmaniczky-párt szervezkedése folytán a Sas-körnek is meg kell mozdulnia és indítványára elhatározták, hogy *Polónyi Géza* kéri föl jelöltjüknek. Erre háromtagú küldöttség ment *Polónyit*, aki meg is jelent és kijelentette, hogy a jelöltséget nem fogadja el, mert szava köti *Hajdu-Szoboszlóhoz*. Az értekezlet erre kijelentette, hogy egyelőre akciába nem lép.

A fume-velencei hajózás. *Hegedüs Sándor* a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot terjesztett be, mely a magyar-horvát hajózási társasággal a fume-velence-anconai vonal átvételére nézve kötött szerződés becikkelyezésére vonatkozik. A javaslat szerint a magyar-horvát hajózási társaság átvette az Impresa által eddig kezelt fume-velencei és fume-anconai hajóvonalakat. E célból a magyar-horvát hajózási társaság két elsőrendű hajót épített.

A képviselőház bizottságából. A képviselőház gazdasági bizottsága e hó 7-ikén délelőtt fél 10 órakor szokott helyiségében ülést tart. A mentelmi bizottság március 7-ikén, csütörtökön, délután 5 órakor ülésezik, mely alkalommal tárgyalás alá veszik *Olay Lajos*, *Csávolszky Lajos*, *Dienes Márton*, *Bartha Miklós*, *gróf Széchenyi Aladár*, *Pichler Győző*, *Meszélyi Pál*, *bárá Nopcsa Elek*, *Endrey Gyula* és *dr. Györfly Gyula* mentelmi ügyeit.

Az összeférhetetlenség.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 6.

Napról-napra nagyobb a hullámlás az összeférhetetlenség revíziója körül. Mialatt az albizottság tagjai ma délelőtt a Ház egyik bizottsági termében folytatták az előadói tervezet tárgyalását, a folyosón is valóságos albizottságok és szűkebb bizottságok tanakodtak. A folyosói tanácskozásoknak az, érdekes alakja jelent ma meg gróf *Apponyi Albert* személyében, aki tegnap hosszabb távollét után Budapestre érkezett és ma hosszasan értekezett többekkel, így *Horvánszky Nándorral*, *Szilágyi Dezsővel* és másokkal.

Az albizottság odafenn lassan, megfontoltan halad végig a tervezet egy-egy pontján; így még ma sem végzett az ötödik szakasszal, amelynek a tárgyalását már tegnap kezdte meg, hanem csak az a), f) és g) pontokat végzte el, egytől-egyig elfogadva az ezekhez a pontokhoz benyújtott szigorító módosításokat, amelyeket a *Budapesti Napló* ma reggeli számában részletesen ismertetett. És ezalatt lenn, a folyosón újabb módosítások kerülnek forgalomba, még pedig részben olyan képviselőktől származók, akik nem tagjai a revíziós bizottságnak. Már eddig is több olyan módosítás ismeretes, amelyet szerzője be fog vinni a bizottságba, élve azzal a joggal, hogy minden képviselőnek joga van minden bizottság ülésén megjelenni és indítványt tenni. Előrelátható tehát, hogy a revíziós bizottság plenumának jövő héten megkezdődő tárgyalásai nagyon mozgalmasak lesznek és nem fognak egyhamar befejeződni.

A kivülről támadt módosítások közül leginkább kettő érdemel figyelmet. Az egyik a *Hock Jánosé*, amely úgy szól, hogy a mandátumot vállalt papok képviselői megbízatásuk megszűnése után egy évvel nyerhetnek el csak oly állást, (például konoknokságot, főpapi javadalmat), amely kormánykinevezéssel jár. (Természetesen rögtön akadnak emberek, akik ezt az elvet ki akarják terjeszteni olyképp, hogy a képviselők csak mandátumuk megszűnése után egy évre fogadhatnak el a kormány kinevezésétől függő bármilyen állást.)

A másik igen érdekes indítvány a *Visontai Somáé*, amely a *birói fórumra* vonatkozik. Ez az

indítvány közvetítés akar lenni a zsüri-szerű bíráskodás és a Kuria ítékezésének hívei között. Lényegese az, hogy az országgyűlési ciklus elején sorsoljon ki a Ház összes tagjaiból egy-ötven tagu zsürit, amelyből azután esetről-esetre sorsoljanak ki négy tagot s ez a négy tag a Kuriának szintén négy tagu állandó összehívhatatlansági tanácsával együtt alkossa az ítélfórumot.

Ezeket az indítványokat élénken pertraktálták a folyosón vitatkozó csoportok s mindegyiknek akadtak hívei. A kíváncsiság természetesen leginkább az albizottság tárgyalása felé fordult, mely egész délelőtt tartott s amelyről a következő tudósításunk számol be:

(A mai tárgyalás.)

Az ülésen, melyen Fest Lajos elnökölt, az albizottságnak valamennyi tagja részt vett.

A tárgyalást az 5. §-nak előbb e) most (miután a) és b) pontot összevonták) d) pontjánál folytatták, amelynek eredeti szövege ez volt:

(Összehívhatatlan . . .)

A kormányval oly szerződési viszonyban álló fél, melyben az állam a szállító vagy a bérbevevő.

E szabály ki nem terjed azon szerződésekre, melyekben az évi bérösszeg a 6000 koronát meg nem haladja.

Ezen a ponton lényegesebb változtatás nem történt, csak szabatosabbá tették. Új szövege így szól:

d) a kormányval oly szerződési viszonyban álló fél, amelyben a kormány a szállító vagy bérbevevő.

E szabály nem terjed ki oly bérletre vagy szállításra, amelynek az évi bérösszeg vagy szállítás értéke 6000 koronánál nem nagyobb.

Kiterjesztették és szigorították a régi f., (most e.) pontot, amely eredeti szövegében így szólt:

Az állam által engedélyezett vasut és csatorna engedményese.

A vasutakon és csatornákon kívül kimonodták, hogy bármely közhasználatu közlekedési vállalat engedélyese összehívhatatlan; ezenkívül kiterjesztették ezt a kategóriát a hasznos hajó jogokra, amelyek alatt a gyógyszerári és italmézési jogot s a szeszkontingenst értik. Az így alakult új szöveg a következő:

e) a kormány által engedélyezett közhasználatu vasut, közhasználatu csatorna, bármely közhasználatu közlekedési vállalat vagy bármely hasznos hajó jog engedélyese.

A következő pont így szólt eredeti szövegében:

a kormányval szerződés alapján állandó vagy tartós üzleti viszonyban álló pénzügyi elnöke, igazgatósági tagja, jogtanácsosa és alkalmazottja.

E szabály ki nem terjed a magyar földhitelintézet, a kisbirtokosok országos földhitelintézete, s az országos központi hitelszövetkezetek igazgatóságára.

Ezt a pontot lényegesen szigorították, elfogadván a mai lapunkban már ismertetett módosító javaslatot, s ezenkívül kihagyva a kivételek közül az országos központi hitelszövetkezet igazgatóságait. Ehhez képest az új szöveget a következőleg állapították meg:

„f) a kormányval üzleti viszonyban álló pénzügyi elnöke, igazgatósági, igazgatótanácsi, felügyelőbizottsági, választmányi tagja, állandóan alkalmazott jogtanácsosa (ügyész, ügyvéd) vagy más alkalmazottja.“

E szabály nem terjed ki a Magyar Földhitelintézetre és a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetére.

Ezeket kívül, amint már előre jeleztük, új kategóriának fölvetették a magánbankokat és pénzváltókat, beillesztve a következő új g) pontot:

g) a kormányval üzleti viszonyban álló bankház, pénzváltó-üzlet tulajdonosa, vagy alkalmazottja.

Justh Gyula itt még egyvel akarta szaporítani az összehívhatatlanság kategóriáját: föl akarta venni közéjük azoknak a hírlapoknak a szerkesztőit és kiadó-tulajdonosait, amelyek a kor-

mánytól nyílt, vagy titkos szubvenciót huznak, titkos szubvenció alatt értvén az állami intézetek hirdetésait. Az indítvány tárgyalását függőben hagyták az 5. §. teljes letárgyalásáig.

A bizottság holnap délelőtt tizenegy órakor folytatja tanácskozását.

(Félhivatalos vélemény.)

Érdekesnek tartjuk közölni az alábbi félhivatalos véleményt, amely ma Széll Kálmán legintimuszabb lapjában, a Magyar Nemzet-ben jelent meg. A nyilvános sugalmazotti közlemény így szól:

Az összehívhatatlansági törvény tervezete napnap után beható tanácskozásoknak a tárgyat képezi. A kérdés süllypontja most a kiküldött albizottságban van, amelynek delegálását egyesek eleinte úgy fogták föl, mint az ügy halasztását, de amelyről utóbb kiderült, hogy a különféle vélemények összeegyeztetésével fontos szolgálatot teljesít.

Széll Kálmán miniszterelnök állandóan részt vesz az albizottságnak a tárgyalásaiban s az eltérő álláspontok képviselőinek előzékenysége mellett a miniszterelnök tapintatos és körültekintő intervenciójának igen nagy része van abban, hogy azok a nagy ellentétek, amelyeknek áthidalását még csak rövid idő előtt is majdnem lehetetlennek tekintették, ma már jelentékeny mértékben elűket vezetették. Valaminthogy ez előkészítésnek etiól a munkájától remélünk lehet azt is, hogy végeredményében olyan tervezet kerül ki az albizottságból, mely egészséges és megfelelő alapul fog szolgálni az összehívhatatlansági törvény számára.

Ezzel a kodifikálási munkával kapcsolatban azonban felmerült egy és más hír, amelyek felett reflexiók nélkül napirendre nem térhetünk. Előrebocsátva azt, hogy ennek az ügynek a revízióját Széll Kálmán örökös-képpen vette át az előző kormánytól, konstataálni kívánjuk, hogy Széll Kálmán a Ház színe előtt — és nem a paktumban — kifejezett ígéreténél fogva igenis a leghatározottabban törekszik az összehívhatatlansági törvény revíziójára. Ebben a revízióban azok a kötelező szempontok vezetnek, hogy egyrészt meg legyen óva a Ház függetlensége, másrészt érvényesüljön az a jözan szellem, amely a ma érvényben levő törvény megalkotóinak is már a szemük előtt lebegett.

Magától érthető azonban, hogy a miniszterelnök ígérete mellett is ez a kérdés első sorban a Ház belső ügye, amint hogy a revízió kezdeményezése is a Házból indult ki, egyrészt a revízió eszméjének a felvetésével, másrészt pedig a revidáló bizottságnak delegálásával. Am ez korántsem azt jelenti, — amint a rosszakarat részint sejteti, részint pedig nyíltan hirdeti — hogy Széll Kálmán miniszterelnök nézve közönyös a revízió sorsa. Egyáltalán nem közönyös, ami nyilvánvaló a Háznak tett ígéretéből, de még nyilvánvalóbb abból az odaadól, abból a bizony nem kis munkával járó tevékenységből, melyet a revizionális munkálatok megindítása óta kifejt s a melynek első sorban köszönhető, hogy a kérdésben tapasztalt erős ellentétek hova-tovább mindinkább vesztenek éles-ségükből.

Azok számára, akik ilyen kommentárokkal kísérlik az összehívhatatlansági törvény revizionális munkálatait, csak egy megjegyzésünk van. Mint fennebb hangsúlyoztuk, Széll Kálmán miniszterelnök és kormánya az összehívhatatlansági törvény revízióját első sorban a Ház belső ügyének tekintik ugyan, de azért e tekintetrespektálásában Széll Kálmán semmiesetre sem megy el odáig, hogy a javaslatra nézve állást ne foglaljon. Ha ígéretet tett e reformra nézve és ha annak előkészítését annyi odaadással támogatja, mint a mennyivel tényleg támogatja, akkor annak idején okellenül majd állást is foglal arra nézve, hogy a fennebb hangsúlyozott fontos szempontoknak megfelelő revízió meg is történjék.

Akik ismerik Széll Kálmán miniszterelnök politikáját, törekvéseinek nemes szellemét és azt a skrupulózitást, melylyel a maga ígéreteit mindig tartalja s azoknak mindig megfelelt, azok előtt Széll Kálmánnak követendő eljárása nem titok. De titkot csinálnak belőle azok, akik Széll Kálmánt már meggyanusítani is legfőbbé csak így képesek.

KÜLFÖLD.

Az olasz király ellen szőtt összeesküvés. Tegnap a genuai *Secolo XIX.* értesítései alapján az egész világsajtót bejárta az a hír, hogy Genuában elfogták Dionisio *Laveccia* anarkhistát, aki állítólag azért jött Amerikából Olaszországba, hogy a levegőbe röptse a római királyi palotát s meggyilkolja *III. Viktor Emánuel* királyt. Mint ma római levelezőnk táviratozza, a genuai rendőrség csakugyan elfogta *Laveccia*-t, de csak azért, hogy hazatoloncolja Candela községbe, mert *Laveccia*-nak nem volt semmije, amiből magát fenntarthatná. Candelában aztán szabadon bocsátották a toloncot. A király ellen szőtt összeesküvés híre tehát csak kombináció volt. *Laveccia*ról időközben kiderült, hogy éppenséggel nem veszedelmes ember, hanem inkább szegény, keresetnélküli munkás, akinek legfőbb gondja, hogy néhány soldót keressen.

Verekedés az angol parlamentben.

Budapest, március 6.

Tegnap az osztrák *Reichsrath*, ma az angol parlament volt színhelye viharos jeleneteknek, verekedésnek. Ugy látszik, a népképviselőt sok helyütt nagyon is népies stílust honosít meg a törvényhozás ügyei körül. Bécsben már megszokták a képviselők azt, hogy törvényhozási munkájuk után olykor a mentőegyesület kórházában véres fővel pihenik ki a politikai viták fáradsálmait. De Angliában felette ritkák a parlamenti botrányok, évekkal ezelőtt zajlott le a legutolsó, azt iországi képviselők rendezték.

A mai botrányt is az írlandi nacionalisták okozták. De meglehetősen komoly okuk volt rá. Tegnap éjfélkor ugyanis a parlament elnöke hirtelenül berekesztette a vitát és ülést, úgy hogy az iországi ügyek szóba se kerülhettek. Ez ellen föllázadtak az iországi nacionalista képviselők. Miután az obstrukció a klotúr behozatala óta jöfómán lehetetlen az angol parlamentben, ezek a képviselők a passzív ellenállásra határozták magukat. Midőn tegnap éjfélkor szavazásra került a sor, az ír képviselők gyakorlatba vették elhatározásukat. Benn maradtak az ülésteremben, noha az angol parlamenti gyakorlat szerint a képviselőknek ilyenkor távoznok kell, még pedig vagy az igennel vagy a nemmel szavazók páholyán át. Az irek azonban az ülésteremben maradtak s karhatalomra volt szükség, hogy onnan eltávolítsák őket. Eközben verekedésre került a sor a képviselők s a teremőrök s az ezek segítségére érkezett rendőrök közt.

A viharos ülésről a következő távirati tudósítást kaptuk:

London március 6.

Az alsóház tegnapi ülésének végén viharos jelenetek játszódtak le. Az ülés folyamán tizenhét millió fontnyi hitel megszavazását tárgyalta a ház. *Balfour*, a kincstár első lordja a vita berekesztését indítványozta. Az indítványt zajos közbeszólások között 220 szavazattal 117 ellenében elfogadták. Amikor magáról a javaslatról kellett szavazni, több nacionalista képviselő vonakodott szavazatát a szokásos módon leadni. Az alelnök hiába kapacitálta őket. Egy nacionalista képviselő odakiáltotta neki, hogy pártja azért nyílt elhez az eszközhöz, hogy tiltakozzék a vita bezárása ellen, mert ezzel lehetetlenné tették, hogy a javaslatnak Irországra vonatkozó részét vita tárgyává tegyék. Az alelnök erre azt mondta, hogy az elnök elé kell terjesztenie az ügyet. Nemsokára megjelent a teremben az elnök s azt mondta, hogy akik vonakodnak szavazni, a házszabályok ellen vétnek, ezért az illető tagokat, számra nézve tizenegyet rendretasítja.

Balfour azt indítványozta erre, hogy a rendretasított tagokat zárják ki az üléstől. Az indítványt a ház minden oldalán nagy tetszéssel fogadták s rögtön el is határozták az illető tagok kizárását.

A határozat kihirdetése után az elnök föl-szóllította a rendretasított tagokat, hogy hagyják el a termet.

A tizenegy nacionalista ennek a föl-szóllításnak sem engedelmessékedett, mire a *sergeant-at-arms* utasítást kapott a megrendszabályozott tagok eltávolítására.

A *sergeant-at-arms* erre odalépett az egyik képviselőhöz, aki azonban nem akart fölkelni helyé-

Wein Károly és Társai

HÁZAI IPAR.

minden darab
gráminből
szárazon árut
szőlő vődjegy
győl látjuk el.

szepességi vászongyárosok

ajólják dírceres késmárki és busóczi vászon és kamuka-(damast) gyarmányokat. — Főraktár:

Budapest, IV. Koronaherceg-utca 8. szám.

rol, úgy hogy a sergeant-at-arms kénytelen volt erőszakkal alkalmazni. A mióta a ház fennáll, ez volt talán az első eset, hogy valamely tagját erőszakkal kellett eltávolítani. A ház tisztviselői azután egy másik renitens tagot igyekeztek eltávolítani, de nem sikerült, úgy hogy rendőrtisztviselőket kellett behívni, akik az ellenszögöl képviselőt erőszakkal kihúzták helyéből s bár kétségbeesetten védekezett, kivitték a teremből.

A jelenet a Ház minden oldalán kínos benyomást tett s mindenütt ilyen kiáltások hangzottak: *Szűgyen! Gyáldzat!*

Az elnök, aki nagyon izgatott volt, felszólította az ellenszögöl tagokat, hogy respektálják kissé a házat, s vonuljanak vissza ellenszögöl nélkül. Főszólításának azonban nem volt fogadtatva, sőt az egyik ir képviselő odakiáltott neki:

— *Tehezen el vagyunk tökébe az ellendőlésre!*

Az elnök azután sorra megnevezte a megrendszabályozott tagokat, mire a rendőrtisztviselők egymásután kivitték őket a teremből.

A kizárt képviselők kétségbeesetten védekeztek. Az egyik azt kiáltotta, amikor a rendőrök kivitték: *Isten óvja Irországot!* Erre az ir képviselő mind föltekelt helyükről s kalapjukat lengetve énekeltek: *Isten óvja Irországot!*

O'Brien Patrick azt indítványozta, hogy a botránynak a Ház elnapolásával vessenek véget. Az indítványt azonban elvetették. Amikor az ellenszögöl tagok már mind künn voltak, a Ház elfogadta a törvényjavaslatot, azután elnapolta tanácskozását.

London, március 6.

Ugy látszik, hogy az irek már régóta készülnek a mai botránynak. Az ir-csoport többsége olyan emberekből áll, akik a legdrágább eszközöket akarják alkalmazni s akik az ülésnek megnyitása óta *obstruálnak*. A kormány ez ellen az obstrukció ellen a klotürt igyekszik alkalmazni s ez az oka annak, hogy az egymással hadilábon álló pártok között eddig nem volt nagyobb torzszalkodás.

A tegnapi ülés délután négy óraker kezdődött s félélkor az ülés berekesztését indítványozták. Akkor az irek padján erősen kifakadtak az elnök ellen s azzal vádolták, hogy szájkosarat akar tenni az irekre. Amikor már most az elnök kihirdette, hogy a képviselőt szavazni fognak, az irek *borzasztó lármát csaptak* s kijelentették, hogy nem fogják helyüket elhagyni. A kormánypartiak azonban behívták a *speaker*-t, aki e szókkal fordult a nacionaliták vezéréhez:

— Főszólított tiszteletreméltó Flavin képviselő urat, hogy hagyja el az üléstermet.

Flavin: *Értésére adom a tiszteletreméltó elnök urnak, hogy itt maradok.*

A *speaker* (a parlamenti őrség sergeantjához): *At arms!* (Fegyverre!) Alkalmazzanak megfelelő karhatalmat s távolítsák el a teremből ezeket a tiszteletreméltó képviselőket.

London, március 6.

A múlt éjjeli botránynak után csöndesen és általános érdeklődés mellett ment végbe az alsóház mai ülése. A hallatlan jeleneteket pártkülönbség nélkül egyértelműen elítélték. Az ir párt vezérei maguk is rosszalják a történeteket, csak éppen két társuk érdekében szólaltak fel, akiket állítólag tévedésből zárt ki a *speaker*, mert azok egyáltalán nem engedetlenkedtek. Azonban a *speaker* a házszabályokra hivatkozott s véget vetett ennek a vitának azzal, hogy az illető két ir képviselő írásban forduljon egyenesen hozzá, ha kérésük van. A két képviselő: *Redmond* és *Dillon*.

Még a *Westminster Gazette* is elítélte az ir tegnapi botránynál s hangsúlyozza, hogy efféle jelenetekkel nem fog sikerülni az ireknek a *house rule*-t megnyerni.

London, március 6.

Balfour, a kincstár első lordja közölte pártfeleivel, hogy holnap indítványt fog beadni a ház elnökéhez, amely azt kívánja, hogy az engedetlen képviselőket ne egy kétre zárják ki, mint eddig, hanem az *ülésszak teljes hátralevő részére*.

Attól tartanak, hogy az irek megismétlik a tegnapi zavarokat.

London, március 6.

Az alsóházban Balfour, a kincstár első lordja közli, hogy a civilista tárgyalását leveszik a holnapi ülés napirendjéről. Indítványozni fogja holnap a házszabályoknak oly értelmi módosítását, hogy azok a képviselők, akik egy ülésből kizártnak, de a kizárásnak ellenszögölnek és erőszakos találgatások el az ülésteremből, az elnök által az *ülésszak hátralevő részére egyszerűen kizárhatók*. (Élénk tetszés a kormányparton. Viharos ohó-kiáltások az ir nemzetiek padján.) Balfour továbbá bejelenti, hogy holnap az éjféli szabályzat felfüggesztését fogja indítványozni. Ez az indítvány a holnapi ülésen lesz elintézendő. (Élénk tetszés a kormányparton.)

Sándor király az atya ellen.

Budapest, március 6.

Hosszas kritikát mondott ma Sándor szerb király az atyjáról, Milán királyról. Milán sirján még föl se száradtak hiveinek utolsó könyecskéi s ime, koronas fia máris azon iparkodik, hogy atyjának történelmi jelentőségét leszállítsa a politikai kalandorok sorába. Ebben a történelemmel való vitában bizonyára nem a fiatal Sándor király fogja az utolsó szót kimondani.

Azt nem is tesszük kritika tárgyává, hogy mily mértékben hallgatott Sándor, a Milán fia, a jól nevelt családok körében fennálló elemi illem-szabályokra. Knigge talán még nem jelent meg szerb nyelven s belőle nem pótolhatta a fiatal király azt, amit természetes ösztönei tőle megtagadtak. Ez azonban magánügy. Több jogunk van szóvá tenni a fiatal király politikai megjegyzéseit. Fanyar kritikájában azt állítja Sándor király a krusedoli halott koporsója felett, hogy Milán „rosszul volt inspirálva”, hogy „politikája nem illett Szerbia érdekeihez”, hogy „kalandos külső és belső politikája oda juttatta az országot, hogy nem tudott többé sem előre, sem hátra mozdulni.” Azt hisszük, hogy mind e megjegyzések teljesen ráillenek a mostani szerb régimere, de éppenséggel nem arra, amelyet Milán király folytatott. A világot Sándor király eddig semmi módon sem győzte meg arról, hogy „a kormány élére oly férfiakat állított, akik precíz, világos, határozottan körvonalozott programot” valósítanak meg. Ettől ma Szerbia távolabb áll, mint valaha.

A derék szomszéd nép érdekében kívánatos, hogy a fiatal király belássa ma elmondott kritikája nagy tévedéseit s újra arra az utra vezesse Szerbiát, amelyen azt Milán, Sándor királynak halottaiban is megsértett atya, tartani iparkodott.

Páris, március 6.

Sándor szerb király kiállításán fogadta a *Figaro* munkatársát, akinek azt mondta, hogy rosszakaró ráfogás, hogy atya betegsége alkalmával nem járt el úgy, ahogyan szerető fiához illik. Milán betegsége vázlatlanul gyorsan folyt le s csak ez az oka annak, hogy atya utolsó óráiban nem volt Bécsben. Hogy atya temetésén nem volt jelen, azt azzal magyarázza meg a király, hogy uralkodó léteére számolnia kellett népe akaratával, amely ellenezte, hogy atyját idegen földön temessék el.

— Atyámmal, így folytatta Sándor király, az utolsó időben semmitte konterverzám nem volt. Milán nem haragudott rám többé azért, mert nem házasodtam az ő kedve szerint. Egyenletlenségünk oka inkább politikai természetű volt. Atyám belső politikája nem volt állandó, nem függött össze, sohasem lehetett tudni, hogy tulajdonképpen mit akart. Külső politikája is rosszul volt inspirálva és kísérletezése sokszor feszülő viszonyba hozott bennünket az idegen hatalmakkal.

Ami különösen Ausztria-Magyarországot és Oroszországot illeti, ez a politika sehogyan sem illett érdeklőnköz, tradícióknhoz, sőt még a szerb nép érzéséhez sem.

Aztán nem számolt azzal a körülménnyel, hogy nem szabad megelégedni a hatalmas orosz birodalommal való évszázados faji és vallási közösségről s hogy egyuttal szomszédjával, Ausztria-Magyarországgal is barátságos viszonyban kell lennünk. A helyzetnek ez a félreismerése sokszor visszás körülmények közé juttatta az országot, amelyek annál is kártékonyabbak voltak, mert a szerb nép belső óhajítása ellenére jöttek létre.

Ez a kalandos külső és belső politika végre oda juttatta az országot, hogy nem tudott többé se előre, se hátra mozdulni s így elkerülhetetlen lett annak az eltávolítása, aki ezt az állapotot okozta. Ezzel nyomban véget ért a reakcionárius rendszer, amelyet atyám inspirációja megteremtett.

Csak úgy, hogy egyedül maradtam a királyság élén, tudtam a kormányzást stabilizálni, s a kormány élére oly férfiakat állítani, akik precíz, világos, határozottan körvonalozott és akaratnak s népem aspirációjának megfelelő programot igyekeznek megvalósítani. Nővélem óta egyedül kormányzom országomat és a néhány hónap óta elért eredmények az általam inaugurált politika opportunitásáról tanuszkodnak.

Ön azt akarja tudni, hogy milyen a mi mostani helyzetünk. Amit most mondok, talán hozzá fog járulni, hogy visszaszerezze Szerbiának azt a tiszteletet, amelytől rossz-

akaró ellenségei megakarják fosztani. Elsőben is pénzügyi téren jelentékeny reformokat kezdünk. Az előbbi minisztérium fiktív alapokra fektette költségvetését, holott a mostani kormány a legutóbbi három esztendő tényleges bevétele alapján készítette el a költségvetését. A bevétel e szerint négy millióval kevesebb ugyan, de a kiadás a célszerű megtakarítások következtében ugyanakkora összeggel apadt. Ennek a költségvetésnek megvan az a haszna, hogy Szerbia pénzügyi helyzete minden szerénysége mellett is jövőben szolid és reális adatokon fog alapulni.

Nagyon csodálkozom azon, hogy a mi politikusaink nem tudnak nagyobb bizalmat gerjeszteni Szerbia jövendőjéről, akiknek tudniuk kellene, hogy járadékunk annuitásainak fizetése a Belgrádban székelő nemzetközi és független bizottság által teljesen biztosítva van. A bizottság két tagja azzal van megbízva, hogy a szerb papírosok külföldi birtokosait képviselje.

Itt még azt kívánom megjegyezni, hogy ez idő szerint tárgyalás folyik, hogy a szerb államadósság hátralevő részét és a még ki nem bocsátott kötvények egy részét a párisi börze hivatalos árforlyam-lapján jelezzék és remélem, hogy ennek a tárgyalásnak nem sokára kielégítő eredménye lesz.

Ami a gazdasági tért illeti, főigyekezetem arra irányul, hogy földünk termékeinek értékesítésében nagyobb eredményt érjünk el. Ezért azt tűztem ki célomul, hogy az országot gyors közeledő eszközökkel és vasutakkal lássam el, komolyan foglalkozunk azzal a tervvel, hogy „oly vasutat építsünk, amely a román határtól Szerbián keresztül egészen a török Adriáig visz. Ez a vasut nagyon elő fogja mozdítani az átmeneti kereskedést s új piacokat fog teremteni termékeinknek. Erre a vasutra vonatkozólag már meggyeztünk Romániával, ami Törökországot illeti, azt hiszem, hogy érdekében van, hogy ezt a tervet támogassa. Ha szemem előtt tartom országom javát, föltehetik rólam, hogy nem teszem más ország rovására.

Sándor király azután határozottan megcáfolta a balkán-szövetségről terjesztett híreket s azt mondta, hogy Ferdinánd fejedelem látogatása nem állott ezzel a szövetséggel összefüggésben.

A király végül mosolyogva cáfolta meg feleségének korai szüléséről szóló hírt s azt mondta:

— Amikor erről a hírről értesültem, feleségemmel sűrűn hóbort sétáltam Belgrád utcáin, hogy mindenkit meggyőzzek a hír valótlanágáról.

Pétervárs, március 6.

A *Vjedomszti* feltűnést keltő cikkben figyelmeztet Szerbia züllött állapotára s utal arra, hogy különösen az ó-szerb vidékeken a nemzeti és vallási antagonizmus könnyen zavargásokra vezethet. A lap felhívja a hatalmat, hogy éber szemmel őrködjenek a dunamenti keverék-népek felett.

HIREK.

Budapest, március 6.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 28-án uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— József főhercegek uton. Fiuméből jelentik, hogy József főherceg neje, Klotild főhercegnő, Erzsébet és Klotild főhercegnőkkel, e hét folyamán a marseillei vonalon közeledő Buda gözessel elutazik Szicília szigetére, Palermóba, hogy meglátogassa ott időző leányát, Mária Dorottya főhercegnő, az orléans herceg feleségét és fiát, József Agost főherceget. A főhercegi család Palermóból Nápolyba megy, onnét esetleg még Genuába és Marsellebe is ellátogatnak.

— Viktória királynő szobra. A *Times* írja, hogy Viktória királynőnek nemcsak a szobrot állítanak. A király által e célra kiküldött bizottság azt indítványozza, hogy a westminsteri apát-ság vagy a Buckingham-palota szomszédságában állítsanak emlékszobrot, amelynek főrésze Viktória királynő szobra legyen.

— Választás az egyetemen. Az egyetemi kör helyiségeiben, amióta autonómiáját visszakapta, ismét élénk élet uralkodik. Hét ón volt a körben az elnökválasztás, holnap, csütörtökön délután 6 óraker pedig alelnököt választanak és a tisztikart alakítják meg. A választáson két párt fog küzdeni, anyai azonban már most bizonyos, hogy alelnöknek Farkas Imrét választják meg.

— **A császár újra szónokolt.** Kiaotschauba tegnap új német csapatok indultak el, hogy föl-váltsák azt a haderőt, amely addig harcolt a kínai birodalomnak ezen a részén és abban a szellemenben, amelyben a császárjuk lelkiükre kötötte, hogy: nincs pardon. Az új csapatokat is a császár bucsuztatta el nagyon erőlyes hangu beszédben. Ez a legújabb cézári szónoklat:

Katonák! Idegen országba mentek, mely az utolsó hónapok eseményei által megtanulta, mit jelent a német fegyelem és a német vitéltség. Az idegenek megtanulták, hogy mi az, megsérteni a német császárt és katonáit. Komoly tanítást kaptak ellenségeink és minden nemzet megismerhette, mint harcolnak, győznek és halnak a német katonák. Valamennyien tisztelettel ismerik el haditudományunkat és képzettségünket. Adjátok tanujelét az idegenben föltétlenül megjelmeztségeteknek, engedelmességeteknek, világszűrségeteknek és minden szellemi és testi jó tulajdonságaitoknak. Legyen gondotok arra, hogy a hadsereg és a tengerészet emere sértetlen, a zászlója mocsoktalan maradjon. Elvárom hogy egy fogjátok magatokat viselni, mint társaitok, akik odakint vannak.

Ebben a beszédben már engedett valamies-két a császár abból a kívánságából, hogy ember-fej Kínában ne maradjon a helyén. A szellemi jó tulajdonságok reprezentációja azonban megkés-selt kissé. Abban már nem hisz a kínézár.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt elnöke még mindig lekvő beteg és még több napig nem fog résztvenni a parlamentáris életben. A párt országos ügyeit azonban, melyek a választások közeledével igen felszaporodtak, beteg-ágyából személyesen intézi.

— **Véres pisztolyárba.** *Temesvári* írják, hogy ott *Krikk* Andár jószágfelügyelő és *Körössy* György temesvári bíró között véres pisztolyárba jött le. *Krikk* segédei *Belesak*, dévai közigyőző és *Bida* gazda-tiszt voltak; *Körössy* segédei *Öllile* Péter földbírtokos és *Jovanovic* temesi főjegyző. Amikor *Krikk* a harmadik golyóváltásnál előlépsnyi avanszot tett és lött, *Körössy* összeesett: a golyó jobb tüdejébe turódott. Öntudatlan állapotban vitték a kórházba, ahol estelelé magához tért s ekkor *Bandi* lököpátny kihallgatta. Ezután ismét elvesztette eszméletét. Az orvosok reménytelennek találják állapotát és a nagy vérvész-tésre való tekintettel nem tettek kísérletet a golyó el-távolítására.

— **Ménelik rendjelet alapít.** Abisszínia ambiciózus császára most ebben is utánozza Európát. Barnabőrű alattvalói számára rendjelet alapított. Francia mintára egyszerűen becsület-rendnek nevezte el az új rendet, s ebben a tekintetben sokkal civilizáltabbnak mutatkozott a perz-sáknál, akik a legkülönbözőbb állatokról és csil-lagzatokról neveztek el rendjeleiket. A kitüntetés-nek különös formája van, s a következő három jelszót viseli: *Rend, Becsület, Barátság*. Az alap-szabályok szerint csak kiválóan érdemes férfiak kaphatják meg. Érdekes, hogy ez a rendjel nem olyan, mint a miénk: nem feltűzhető érem, vagy kereszt, hanem papírra nyomtatott okmány. Bizonyára azért, mert Abisszínia lakóinak nem volna mire tűzniök...

— **Lincselés Tárkányban.** A nép Tárkányban két betörőn amerikai szokás szerint itélkezett. *Meszes* József és *Karczinka* Mihály a legveszedelmesebb két ember volt Tárkányban, akiknek állandó toglalko-zásuk a lopás és rablás volt. A lakosság nagyon félt tőlük. A mult héten is két vakmerő rablást követtek el, ami miatt föllázadt az egész község. Özvegy *Gárgyán* Andrásné ugyanis a mult héten vett föl két-százötven forint kölcsönt a házára, hogy abból a ház-tetejét megcsináltassa. A két betörő megtudta a dol-got, s még azon az éjjelen elrabolták a pénzt a szegény asszonytól. Vasárnap éjjel *Szunyák* Márton házába törtek be, s a beteges lekvő házigazdát addig kirozták, amíg pénzét át nem adta a két betörőnek. Az éjjeli örök nem mertek szembeszállni a betörőkkel, de a korcsmából kihívták a mulatozó legényeket, akik dorongokkal fölgyer-kezve, körülverték *Szunyák* házat. Mikor a két betörő látványt akart, a felbőszített legények köze kapták őket s addig verték agya-főbe, amíg mind a kettő véres koponyával a földre bukkott, ahonnan nem is keltek föl többet. Az esetnek rögtön híre futott a falu-ban s akik meghallották, még az ágyaikból is king-ráltak s a már elteletlenül heverő két embert ütötték-verték, mindaddig, míg az előjáróság elszállította őket. A esendőrség többeket elfogott, akik részt vettek a lincselésben, de senki sem vállalta magára a dolgot, s a nép nem akar tanuskodni.

— **Egy menyasszony eszekekedete.** Kopenhá-gában az történt, hogy egy menyasszony szerelemből, részvéből, gyöngédségből előmozdította, hogy kór-ágyon szenvedő vőlegénye öngyilkossággal szabadul-jon meg kintaitól. Három hónapja lekvő már a vőle-gény, egy huszonégy esztendő fiatal tiszt a kór-házban, s menyasszonya, egy kopenhágai gazdag nagykereskedő leánya, a legnagyobb önfeláldozással ápolta. A tizenegy esztendő leány, amikor csak lehetett, ott volt a beteg mellett hogy enyhítse fájdalmait, de szegény vőlegénye csak egyre jobban kínlódott. Fájdalmi annyira gyötörték, hogy a halált megváltásnak nézte már. Fegyvert asart, hogy véget vethessen az életének.

— Hol vannak barátain? Mért hagynak így szenvedni? Hát egy sínes kötöttük, aki megsajnálja!...

Igy kiáltott magánkivül, amikor majd megőrült a gyötrelmekből. Ez így tartott még egy ideig s mind-ezt látta és hallotta a menyasszony. A fiatal leány aztán megtudta, hogy a betegség gyógyíthatatlan. Ez elhatározásra bírta. Titokban revolvert dugott a vőle-génye vánkosa alá. A vőlegény tudta, mit cselekszik boldogtalan mátkája s hálás pillantással, erőtlően so-rította meg a kezét. Aztán elbucszott. És éjszaka lövés zaja riasztotta ael a kórház beteget és apó-lónót. A vőlegény szétött tejjel hevert az ágyán — holtan. A világ legboldogtalanabb menyasszonya anny-i izgalom és vőlegényének ilyen borzasztó halála után súlyos betegségbe esett.

— **Faché.** Főnt a legmagasabb régiókban, trónok elérhetetlen magasságában is épp úgy van-nak indulatok és kicsinyességek, mint ide lenni, a kisebbbrangu világában. A legújabb időkben sokat apprehendálnak országok és királyok egy-másra, aztán hol hosszabb, hol rövidebb ideig haragsznak egymásra, de végül mégis csak el-oszlik a nehezítés és melegen keresik a kibékü-lés alkalmát. Mikor aztán megvan az alkalom, akkor mint ahogy az összeveszett politikusok tüntetőleg karontfogva mutatkoznak a nyilvános-ság előtt, az uralkodók is találkozást rendeznek valahol, hogy a világ egvőt lássa őket. A leg-újabb összeharagudás Pétervár és London között esett meg, azaz, hogy voltaképpen csak a muszka udvar duzzog. Tudniillik *Michajlo-vec* nagyherceg, a trónörökös *Viktória* temeté-sén járt mint a nagy éjszakai birodalom és a cár képviselője. Mikor haza ment, akkor rosszakat beszélt a familiának. Hogy ő vele nem bántak figyelmesen, holott a német császár és a fia iránt ugyanecek megerőltették magukat *Edvardék*. Szer-tették, becéztek őket s még németül is beszéltek a kedvtől, pedig tudhatnák, hogy ő, III. Sándor fiaik mennyire nem szeretik ezt a nyelvet. Igaz, annyi tisztességben mégis részesítettek, hogy a gyászmenetben *Ferenc Ferdinánd* főherceg, to-vábbá a svéd-norvég trónörökös mellett ment egy sorban, de láába, azontul nem voltak figyelmesek hozzá annyira, mint ahogy el-várta volna. Ez a panasz és ámbár na-gyon valószínű, hogy *Edvard* királyok nem bán-tották szándékosan az orosz nagyherceget, azért Péterváron nagy most az elhidegülés. Es me-gtorársról is gondoskodnak. A gyászszal, amit *Vik-tória* királynéért élrendeltek, nem sokat törődnek. *Mihajlovec* herceg ur még nagy bált is rendezett és magát az anyacsászárnét is annyira befolyá-solta, hogy az most nagyon kimutatja az anti-patiáját minden ellen, ami angol. Úgy látszik csakugyan haragszik a pétervári udvar. Most csak ez a kérdés, mikor jelenik meg a világ előtt, ka-ron fogva Pétervár és London az utcán a kis ésszekülönözés után...

— **Az áradó Ipoly.** *Nógrádmegyéből* szomorú híreket jelentenek az Ipoly folyó áradásáról. Ipoly-ság nagyobb része víz alatt áll. Több helység veszedel-memben van. Losonc és Aszód felé csak ma közle-kednek átszállással a vonatok. Az ár erősen megron-gadta a vasuti töltést az Ipoly mentén. Balassa-Gyar-matra már harmadik napja nem érkezik a posta. A parti lakosság óriási erő esztítéssel védekezik a foly-vást dagadó árvíz ellen.

— **Tűzoltók gyűlése.** Az országos tűzoltó szű-vetség központi választmánya március 25-én héten, ülést tart a fővárosban, ameyen megállapítják a magyar tűzoltóságnak az idei berlin nemzetközi tűzoltó kongresszuson való részvételt. Ezenkívül arról is tanácskoznak, hogy miként lehetne a kormányhoz benyújtott tüzrendészeti törvényjavaslataknak az ország-gyűlés elő való terjesztését siettetni.

— **Kirabolt agitátor.** Egy genuai távirat jelenti, hogy gróf *Prinhal*, brazilai monarchista agitátort, aki politikai cébből Európába utazott s fél millió frankot vitt magával agitációkra, kirabolták. Megfosztották az egész összegétől s most még csak annyira sínes, hogy visszatérhessen hazájába. A rablókat mindentelő nyo-mozták.

— **Schenk professzor.** Schenk professzort jól ismert elmélete miatt professzortársai nagy nekibuzdulással megfosztották egyetemi katedrá-jától, de el nem némithatták. Serényen folytatta kutatásait és egy másuttan írja a könyveit és cikkeit, amelyekben védi az igazát, küzd és nem hagyja a teóriáját. Most megint kiadott egy könyvet. A könyv kiállítása feltűnő, az ára nagy (kiléno korona) és a tartalma föltétlenül érdekes. Most még szélesobb alapon agitál a mellett, amit meg-kezdett és ez a makacsag kezd tiszteletreméltóvá lenni. Schenk professzor végre is kiverkedte magának, hogy az emberek várakozással kísérik buvárkodásait. Az új könyv újabb tapasztala-tokról számol be, s csak újabb bizonyítása ana-k a már kimondott alapelvek, hogy a szüle-tendő gyermek neme esakis az anya táplálkozás-ától függ. Az eddig tizenöt esetben szerzett eredményt még huszonegy újabb esettel támo-gatja és kimondja, hogy *harminchat anyánál siker-ült már elérnie, hogy fia születessék*. A kísérletek-ből levont elméletét pedig precizen megfor-málva azt hirdeti, hogy minden asszonynak, aki-nél az anyaság tünetének első pillanata előtt kö-rülbélül két hónappal nem kóros természetű fo-hérvnye-szűtesés kezdődik, amely az említett pilla-nat után még két hónapig tart, — *fia lesz*. Es ezt mozdítja elő a Schenk professzor étlapja. Az első asszonynak, aki jelentkezett nála, hogy fia legyen, a következő étlapot rendelte:

Reggeli: Egy eszeze kávé tejjel és cukorral, egy zsemle.

Usonna: Két lágy tojás és egy zsemle, kevés szalonna.

Ebéd: Gombóc leves, kiöltt kövér hus, sok krumpi, zöld főzelék, sok tészta, édesség, déli gyümölcs.

Usonna: Nagyon édes tejeskávé s néhány szelet kalács.

Vacsora: Kevés felvágott, kalács, kevés fött tészta zsemle.

Ezt az étlapot betartották, csak éppen a husfogvasztás volt csekély, az ital pedig másfél üveg víz volt naponkint, kevés borral keverve. Es az étkezési rend azonban nem hozta meg a kívánt féhérvnye-szűtesést, s a professzor ezt a másik menüt írta elő:

Reggeli: Egy eszeze tej cukor nélkül, egy zsemle.

Usonna: Kevés kiöltt sovány sonka, egy zsemle.

Ebéd: Kevés leves, tészta nélkül, nagrob-mennyiségű sült hus (a krumpi tilos), borsó, bab, vagy leuse főzelék, tészta, déli gyümölcs, kevés sajt kissé megszóva.

Usonna: Tej, egy tojás, kétezersüit.

Vacsora: Frissen sült bus, sajt, kevés kenyér, egy alma.

Naponkint három pohár víz, kevés borral keverve.

Erre a nap nap után módosított étlapra következő tíz nap múlva a kívánt féhérvnye szű-tés bekövetkezett, s ennek fokozására még arra-való pasztillákat vett be az említett hölgy. Es miután két hónappal a kritikus pillanat után újra visszatérhetett rendes életrendjéhez, a kellő időben egy *nyogvedtél kőfogorvos* fiugyermeke született.

Schenk professzor még egy rendkívül érde-kes megfigyeléséről is számol be. Hogy mikor há-boru, vagy más ok miatt az emberiség nyomorúság szakad, ha drágább a megélés, akkor több fiu születik, különben pedig a leányok győzedelmes-kednek. Fantasztikus regénybe való szerepeltetés-e az természetnek egy tudós részéről, aki azt ki-vánja, hogy komolyan vegyük a szavát. Ő maga ezt a részt így fejezi ki:

— Valóságban a természetből kapott kártéri-tésnek tekinthetjük, hogy a gazdagság idejében a gyöngébb nő nem lép előtérbe, a rossz idők pedig háttérbe szorítják a nőt, előre küldik a férfit, hogy új vagyont szerezzen, jobb viszonyo-kat teremtsen a nő számára, hogy ez rendes, megbízható élethez juthasson újra a férfi oldalán.

— **Bresci háza legett.** *Umberto* király gyilko-sának a gályarab *Bresci*-nek házat nem toják emlék-táblával megjelölni az anarkista urak. Tegnap éjjel ezt a pattersoni házat tűzvész pusztította el — így táviratozzák Newyorkból. A pattersoni kis anarkista-telep így elvesztette legbecesebb ereklyéjét. *Bresci* házával együtt elhamvadott néhány más anarkista-lészek is.

— **Megszűnt forgalmi akadály.** A magyar ki-rályi államasutak igazgatóságától kapott értesítés szerint a magyar észak-nyugati he yi érdekű vasut szenie-mária-sasvári vonalszakaszán fennálló forgalmi akadály elhárítván, a vonalon a forgalmat újból megindították. Ugyanezen helyi érdekű vasut kuti-mária-sasvári vonalszakaszán a forgalom előre átható-lag még nyole napig szünetelni fog.

Vass József könyvkereskedésének és minta-antiquáriumának Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. sz. Eppen most megjelent GAZDAG KESZLETÉT FELŐLELŐ és mélyen leszállított áru könyvjáregyzéke kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

— **Elmélkedés a paprikáról.** Panaszok-dunk, hogy beviteli ország vagyunk. Ami annyit jelent, hogy nincs kivinni valónk a kis gabonán kívül, amit a jó Isten minden esztendőben megérlel. A pénzünket, azt kiviszi az osztrák, a német meg az anglus, de mi nagyon kevés pénzhezunk be külföldről. Pedig, ha élelmiszek volnánk, mint amilyenek vagyunk, könnyű szerrel lehetne nagyobb kivittelt csinálni. Ez mondja egyik jelentésében az a szaktudósító is, akit a kereskedelmi miniszter New-Yorkba küldött. Példának a paprikát említi fel, amelyből az Egyesült-Államokba 1899-ben 372,458 fontot, 1900. első felében pedig csak 9911 fontot importáltak. Pedig, hogy a yankeek nagyon szeretik a paprikát, azt bizonyítja, hogy a paprikához hasonló ízű cayenni borsból 1899. második felében 1,532,458 fontot, 1900. első felében pedig 2,414,572 fontot importáltak. Ez mondja tehát a szaktudósító, hogy ime, ebből is kitűnik, hogy a paprikát Amerikában lehetne termeszteni. Azt hisszük, *kellene* is. Mert az amerikai dollárokat könnyű szerrel lehetne a paprika révén becsalogatni s az üzleti összeköttetés talán egyéb árucikkeinknek is csinálva forgalmat. Meg kell tehát próbálni s ha a yankeek inyét már nem marja a paprika s az amerikai gazdaszonyok vérsíros lében uszatják a gulyást és paprikával juttatják át a szalonnát, egygyel kevesebb okunk lesz a panaszra, hogy azt sem tudjuk aranyra váltani, amit pazar bőséggel terem az anyaföld.

— **A bajor Rinaldo.** A csöndes polgárok és kedélyes sörivők hazájában tegnap ellopták az első rablót, akit Bajorország története fölmutathat. A ritkaságomba menő férfut *Kneiszl*nek hivatás ellopása sok gondot okozott a csendőrségnek. Kneiszl mindig állig fölfegyverkezve járt s a csendőrök egy álló hétég ostromolták azt a házat, melyben végre is kézrekerítették. Így is csak súlyosan megsebesülve tudták kézrekeríteni. A rablógyilkos csak huszonöt éves volt, de máris sokat produkált. Nagy jártaságot tanúsított a magányos vándorok kifosztogatásában, gyakran látogatott el magányos majorságokba, s rabolt, sőt gyilkolt, ha szükségét látta. Október havában Felső-Bajorországban működött, december közepén pedig Aiching, Maisach, Bruck, Aichach és Dachan környékét veszélyeztette. A paraszok annyira félték tőle, hogy csak csapatosan mertek járni, este pedig csakis fegyveresen léptek ki hajlékaikból. Január 3-ikán megfordult Aichachban, egy százmárkást váltott, sőt egy borbélyműhelybe is betért. Valószínűleg vadásznak tartották, mert folytonosan löfeggyverrel járt. Felső-Bajorországban sok ismerőse és orgazdája volt s az is rábizonyult, hogy több helyütt lopott kerékpárokat tartott, hogy üldözése esetén annál jobban menekülhessen. Nemrég egy brucki parasztházba tért be s kávézt főzött magának. A gazda titokban csendőrt ment, de mire az megérkezett, Kneiszl kerékpárra kapott s elült a közeli erdőben. Mint legendás zsványának, természetesen szeretője is volt, még pedig az unter-schweinbachi Vöest-családból, amelyet az egész környék kerül. Kneiszl kézrekerítésére nagyarányu hirszoalatot rendeztek be az egész veszélyeztetett területen. Minden rendőrpáncsónokságot s rendőri állomást nyomban táviratilag értesítettek Kneiszl tartózkodási helyéről s valószínűleg hadi stratégiai kerítettek be s szorították egy házba, amelyben egy hétig tartotta magát.

— **Segítség a szegényeknek.** A munkanélküliség és az általános szegénység kérdése napról-napra újabb tervekkel vált ki a könyörületese emberek lelkéből. A mai tervről a következő levél szól:

A budapesti munkanélküliség insége enyhítésére, illetve a kenyérszótó bolt javára legutóbb a legkülönbözőbb segélyvörások léptek életbe. Ezek között, addig is, míg a munkanélküliség foglalkozást nyerne, én is ajánlok egyet. Ez pedig a szállítócégek által minden egyes számlával a vevőnek beküldött, de sok számlának egyszeri kiegyenlítése következtében az idők folyamán a vevőknél összegyűlt befizetési lapok értékesítése. A cégünknel eddig összegyűlt befizetési lapok értéke körülbelül 5 korona, melyet a magyar királyi postakártyaképzőárnak akarnám a rendelkezésére bocsájtani, ha a befizetési lapokat 2 fillérért beváltaná. Ugy a főváros, mint a vidék számos gyárosa, kereskedő- és iparosától az utalványok értékesítéséből igen jelentékeny összeg juthatna a kenyérszótó bolt javára.

Levelem közzétételéért köszönetemet nyilvánítva vagyok kiváló tisztelettel

K-n S-u.

A Podmaniczky-utcai kenyérszótó boltban tegnap 13.400 adag kenyéret osztottak ki. Újabbán adakoztak: Klein József 20 K. és Petrovsky Katalin 50 kiló kenyér.

— **Öngyilkos magyar plébános.** Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a *Wieden* egyik fogadjában tegnap délien főbe lőtte magát egy római katolikus plébános, aki Pozsonymegyéből való s két nap előtt érkezett Bécsbe. Az öngyilkos plébános nevét nem mondja meg a bécsi távirat, csak annyit árul el,

hogy R. Imre az illető s üldözési mániában szenvedett.

— **A Duna áradása.** A rendes tavaszi áradás beköszöntött a Dunán. A zavaros, piszkos hullámok nagy gyorsasággal ragadják tova a zajló jégtablákat és ennek a ritka látványosságnak mind a két parton tömérdek nézője akad. A jégzajlás közepette dunai hajósok és halászok apró csónakokon vesződnék, hogy a rohanó árból az uszó fadarabokat és egyéb tárgyakat kihalászzák. A Ferenc József-köpart alsó részén pedig nehéz munka folyik. Az ott telelő halászbarkákak helyezik biztonságba, nehogy a zajló jég összeroppantsa bordáikat. Az esküteri hid talapzatát az őszszel épített jégtörők védik a jég ellen. Mivel az áradás alkalmasint rohamos lesz, a mérnöki hivatal már most előkészületeket tesz a zsilipek elzárására és a szivattyúzás megkezdésére.

— **A közepostályi elszegényedése.** A közepostályi elszegényedéséről ír nagyobb tanulmányt *Sebestyén* Ede újságíró. Kéri azokat, akik a szociológia iránt érdeklődnek és vidéken laknak: segítsék őt munkájában a vidékekről szülő adatokkal. Erdeklődőknek kitölteni való kérdőívet küld. Cim: II., Lövőház-utca 27.

(x) **Kiváló orvosok** elismerik a *Santal Egger* kiváló jó hatását. Meglehető gyorsan használ mindazon bajkólnál, hol *Santal-olaj*, *Copaiva* vagy *Cubeba* van javasolva. Uvegeje 3 kor. a Nádor-gyógytárban Budapest, Váci-körút 17. Postán 3.40 kor. beküldése után bérmentve.

(x) **Újdonság a fényképezés terén.** *Rivoli* fényképezési műtermé (Keropesi-ut 30.) szabadalmazott művilágítás mellett esti órákban és boros időkben is készíti fénykép-felvételeket, melyek nem különbözethetők meg a nappal készült felvételektől. Felvételek bármely esti órára előjegyzehtők.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

(x) **Minden házasszony vásároljon** az Eifried-féle *Herkules padlómaszól*, mely puha padlókra a legolcsóbb és legalkalmasabb máz rendkívüli tartóssága, gyors száradása és tükröfnye miatt. Kizárólag kapható Eifried J. és Fia padlóviasz és festékaruk raktárában Budapest, József-körút 31/b.

Csernátóy Lajos temetése.

Budapest, március 6.

A tisztelők hódolata, a barátok szeretete és a kollégák együttérző kegyelele kísérté meg az egész élete és amikor az újságírói toll kihullott a kezéből — *Vézi* József mondta a bucsuztatásában — akkor halt meg először és igazán. Kardhüvely volt ettől fogva penge nélkül, ijj nyilvessző nélkül. Madarai mellett csöndes kontempláció közben gondolt a nyugalomra, amelybe megtért. A magyar újságírók egyeteme, a *Budapesti Újságírók Egyesülete* adott utóljára otthont a sok esatát megvívott publicistának. Kollégáinak meleg és őszinte szeretete környékezte, mielőtt a sírjába tették. És eljötték ravatalához utolsó tisztességadásra a politikai élet kiválóságai, kombatáns társai, tollának és működésének tisztelői.

Gyászosan komor halotti pompa környezte *Csernátóy* Lajos ravatalát a *Budapesti Újságírók Egyesületében*. Tegnap éjszaka tették ravatalra az újságírók halottját az egyesület nagytérben. Déli nővények és ezüst kandelaberek közt egyszerű ravatalon fekszik a koporsó. A ravatal körül virágos és babékoszoruk vannak amelyekkel tele van a terem. A ravatalos termet délelőtti tíz óráig látogathatták az elhunyt barátai és tisztelői.

Azután megérkezett *Darányi* Ignác földmívelésiügyi miniszter dr. *Pertik* Ottó egyetemi tanárral és dr. *Demjanovich* Emil tanársegéddel. Az elhunytat végakarata szerint fel kellett boncolni, és ennél a szomorú aktusnál végig jelen volt *Darányi* miniszter, mert így kívánta maga *Csernátóy*. Az orvosok kivették az agyvelőt és a szívet, valamint a vesét. Konstalták, hogy minden szerv egészséges és az agyvelő bámulatosan nagy és szép volt. A halált a függő-ér elmeszesedése folytán beállott szívszélhűdés okozta. A boncolás után ismét felöltöztették és ravatalra tették a holtestet.

Déiben jött a VII. kerületi választók 100 tagu küldöttsége, melyet *Morzsányi* Károly vezetett, elhozva hatalmas kosszorját. A küldöttség *Cziklay* Lajos a Budapesti Újságírók Egyesülete segély-alapjának elnöke előtt tejezte ki gyászát.

Délig egymásután érkeztek a szebbnél-szebb kosszorok. A ravatalra a következők küldtek kosszorot: Budapest székes főváros, a szabadelvű pártkör, a hírlapírók nyugdíjintézete, a VII. kerületi választók, a Budapesti Újságírók Egyesülete, *Tisza* Kálmán,

Darányi Ignác, a *Darányi*-család, gróf *Tisza* István, *Jókai* Mór, *Láng* Lajos, *Gajári* Ödön, a Magyar Nemzet szerkesztősége, *Luigi* Ossoinack (Fiume), *Palkovich* Ede, *Mogyoródy* — legjobb barátjának, az Angol királynő szálloda személyzete, Fiume város, *Tisza* László.

(A gyászszertartás.)

Impozáns módon nyilvánult meg a részvétel *Csernátóy* temetésén. Közéletünk előkelőseit ott láttuk a nagyözönség sorában. Az Újságírók Egyesületének gyászleplel borított lépcsőházát és elősarokát az Erzsébetvárosi gyászoló polgárai töltötték meg. Délután három órakor megtelt az egyesület gyászpompába borított nagytérme a gyászoló közönséggel.

A kormányt *Darányi* Ignác földmívelési és *Wlassics* Gyula közoktatási miniszter képviselték, *Gromon* Dezso és *Nemeskür* Kiss Pál államtitkokkal. A képviselőház elnökségét *Perczel* Dezso elnök, *Tallán* Béla és *Daniel* Gábor alelnökök képviselték. Ott voltak még *Wekerle* Sándor, *Szilágyi* Dezso, *Daniel* Ernő, *Vörös* László volt államtitkár, báró *Eötvös* Loránd, báró *Harkányi* Frigyes, *Tisza* László, ifjú gróf *Tisza* Kálmán, *Tisza* Kálmáné. (*Tisza* Kálmán gyöngékedése akadályozta a megjelenésben), *Herman* Ottó, *Beöthy* Zsolt, *Gyulai* Pál, *Nagy* Miklós, *Bródy* Zsigmond, *Rosner* Ervin, *Rákosi* Jenő, *Krajesik* Ferenc, *Thaisz* János, *Asbóth* János. Nagy számban jelentek meg a szabadelvűpárti képviselők: *Abrányi* Kornél, gróf *Bathányi* Tivadar, *Bessenyei* Ferenc, *Bekics* Gusztáv, *Bornemisza* Adám, *Chorin* Ferenc, gróf *Esterházy* Kálmán, *Falk* Miksa, *Fassie* Tódor, *Fest* Lajos, gróf *Forgách* Antal, báró *Feilitsh* Arthur, *Gajári* Ödön, *Gajári* Géza, *Heltai* Ferenc, *Köbek* István, *Légrády* Károly, *Kristóffy* József, *Lévay* Lajos, *Mikszáth* Kálmán, *Mezey* Mór, *Molnár* Antal, *Nedeczey* Lajos, *Mohay* Sándor, *Órley* Kálmán, *Nagy* Sándor, *Piukovich* József, *Pulszky* Agost, *Schmidt* Gyula, *Szaplonay* Miklós *Szőcs* Pál, *Szily* Pongrácz, *Szinyvey*-*Merse* Pál, *Telegdy* József, *Werner* Gyula, *Zeyk* Gábor. A függetlenségi párti képviselők közül *Barabás* Béla és *Dienes* Márton jelentek meg, a képviselőházi háznyugi hivatala képviselőtében *Csávossy* Béla háznyugi és *Dessewly* Arisztid titkár.

Valamennyi budapesti napilap szerkesztősége festületi eg jelent meg. Ott voltak: *Adorján* Sándor, *Braun* Sándor, *Mezey* Ernő, *Cziklay* Lajos, *Szatmári* Mór, *Bleicher* Miksa, *Kenedi* Géza, *Singer* Zsigmond, dr. *Schiller* Henrik, *Rothhauser* Miksa, dr. *Bródy* Lajos, *Graza* György stb. Megjelent a *Hon* régi szerkesztőségének még életben levő néhány tagja, köztük *Frecksay* János, aki együtt alapította *Csernátóy*val a *Hon*-t. A temetéshez feljött Budapestre *Kajuch* József kalocsai érseki uradalmi igazgató, az elhunytak legjobb barátja és iskolatársa.

Fél négy órakor megjelent *Happál* Benő budai református lelkész és megkezdte a temetési szertartást. Megható ima után költői szárnyalásu gyászbeszédet mondott, amelyet így fejezett be:

Szemetekben ott csillog a bánat könyve, szivekben toadás támad, hogy az elköltözöttnek emléket kegyelelesen megörzíték, majd tapasztalni fogjátok, tapasztalhatjátok, hogy mikor elköltözöttünk emléke felett a csöndes, magányos órákban, elvonulva a világtól, elmerülve önmagunkba s lefolyt életünk vizsgálásába, a kegyeleles érzés virraszt meglevelednek akkor a halottak, hallunk bölcis intéseket, megszívlelésre méltó tanulságokat s társalkodásunk van elköltözött szerelmeinkkel.

Szemetekben ott csillog a bánat könyve, szivekben toadás támad, hogy az elköltözöttnek emléket kegyelelesen megörzíték, majd tapasztalni fogjátok, tapasztalhatjátok, hogy mikor elköltözöttünk emléke felett a csöndes, magányos órákban, elvonulva a világtól, elmerülve önmagunkba s lefolyt életünk vizsgálásába, a kegyeleles érzés virraszt meglevelednek akkor a halottak, hallunk bölcis intéseket, megszívlelésre méltó tanulságokat s társalkodásunk van elköltözött szerelmeinkkel.

(*Vézi* József beszéde.)

Az újságírók halottját ezután *Vézi* József, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke bucsuztatta el. A küldt, öreg kartárshoz mély gondolatokban bővelkedő, a szeretet és a becsülős érzéseitől áthatott beszédben mondott utolsó Isten hozzádot *Vézi* József a következőképpen:

Összeomlott egy világitó torony, mely viharok harcogása közben sugárzó biztatást lövellt a háborgó tengerre.

Meghasadt egy csatabárd, mely győzelmesen villogott a gondolatok harmezében.

Meghalt az büszkén ragyogó elme, az a harcias lelki erős ember, akit *Csernátóy* Lajosnak hívták.

Régóta hívta a halált, de az enyészet, mintha nem mert volt tusára kelni ezzel a félelmetes ellenféllel, akiben több volt a szívósság, a merészség, a támadó dac és az ostromló szilajság, mint egy egész csordányi nyáemberben.

Neki az élet a küzdelmet jelentette. Életének ez volt a célja, a tartalma, a gyönyörűsége. Harc nélkül az életnek nem volt értéke, sőt még értelme sem az ő szemében. Unottan, mogorván vonsozta hát az invalidus évek terhét a gondolatokhoz ez az elvénhezt, hősiesség, derék, aranyosszívű katonája. Megvető mosolyival utasította el magától a nyárspolgárelkü tömegek jelszavát, amely így szól: Dum spiro, spero — dum spiro, pugno: ez volt az ő szigorú jelszava. Újságírói tollad, amikor kibullott reszketeg, öreg kezéből, akkor haltál meg először és igazán, *Csernátóy*

Lajos. Ágyu lettél golyó nélkül, kardhüvely penge nélkül, íj nyilvessző nélkül. Lekivánczoltál hát abba a nagy lomtárba, amelynek temető a neve.

S ettől fogva még magányosabb lett a te magányos életed. Röpded mellől szomoruan, némán nézted az új harocokat, amelyekben új leventék új lobogók alatt mérik össze új fegyvereiket.

Vajjon elmondad-e néha édes danájú, gondtalanul röpöködő tollas barátainak, hogy ez új csatáknak harci zsvájából olykor-olykor ismerős akkordok is csengtek feléd, ismerős akkordok rég lezajlott harok idejéből: a te akkordjaid.

Amit tőled tanultunk mi fiatalok, az erős indulatok hátor exploziójára, az irtalmatlan szókimondásra, az ezer fulánku gunyra, a csontvelőig ható iróniára: rájuk ismertél-e, öreg bajtársunk, drága tanítómesterrünk, e vonásokban a te hagyatékodra?

Mert mi, a te utódaid, igenis gondoltunk rád igaz kegyelettel, mélyesges szeretettel, valahányszor a tőled kapott lecke szerint forgattuk fegyverünket. Sokat gondoltunk rád, akiről annyian feledkeztek meg. S mindig megértettünk, aki érthetetlen maradtál anynyiaknak. — Ó mi jól tudtuk, hogy a te nagy gyűlölségeid, amikkel elkerkedtél, csak fonákjai voltak a te nagy szereteteidnek, amiket rejtegettél. Mi jól tudtuk, hogy aki mélyen szereti a maga igazságait, az épp oly mélyen gyűlöli ez igazságok megtagadását. Mi jól tudtuk, hogy az erős emberek nem érik be a szeretett igazságok melengetésével, hanem megrohanják gyűlölségükkel ez igazságok ellenségeit. S jól tudtuk azt is, hogy te erős voltál az erős emberek közt.

A gyöngéknél a természetes lelki ruházat az, hogy a szeretet van kifelé fordítva, a gyűlölség pedig belül marad a fonák oldalon, ahol a világ nem láthatja. Erős létedre te megfordítottad a sorrendjét a lelked öltözetének: gyűlöletet mindenki láthatja, ami benned szeretet élt, azt a magad titkál lelked mélyébe csukad.

Erről a titokról most lehet csak beszélni, csak most, a koporsód előtt. Hangos hahotád most nem cáfoltat ránk, kimondjuk itt, hogy igenis lobogó szeretet lángolt benned. Gleccser voltál, amely alatt egy vulkán forrongott. Szeretted édes hazádat, szeretted az újságírók nemes hivatását, szeretted barátaidat, szeretted meggyőződésedet, szeretted azt, amit igazságnak valaha felismertél.

Nagy gyűlölségeid, megannyi biznysága e sok szeretetnek a koporsódba zárvák erjedő teteméddel. Szeretted lelkeddel együtt innen marad a sirnak külsőben s szívünk kegyeletében túléli életed. És most hadd búcsuzzunk el tőled elköltözött bajtársunk!

Röpded mellől, ahol vidám csicsérgés ringatott az örök álomra, idehoztunk téged agg mesterünk, ebbe a volierebe, az újságírók hajlékába. Tollas barátainak másik táborra adott neked otthont az örökkévalóság nászjézakáján. Vidáman röpöködünk mi is, mint amazok s mi is beérjük néhány kendermaggal s egy-két lisztkeaccal.

De ma szomorúság ütött tanyát ezen a helyen. Bánat ül a sziveken, sirunk. Téged siratunk. Könyeinkeket fogadd zálogául szerető kegyeletünknek, Isten veled, édes mesterünk! Pihenj békében!

(A temetőben.)

A hatalmas beszéd megindította s magával ragadta a gyászoló közönséget. Azután hat diszbe öltözött székesfővárosi huszár levette a koporsót a ravatalról és levitte a gyászkoosra, mely az elhunyt végakaratahoz képest kődovas volt. A koszorus-kocsi megtelt sebbnél-sebb koszorúkkal, és a koporsót is egészen eltakarták a koszorúk.

A menetet két diszbe öltözött lovas-rendőr nyitotta meg. Utánuk a keresztvivő és a koszorus-kocsi következett, melyet a hallottaskocsi követett. A kocsi két oldalán a főváros diszbe öltözött huszárjai és a temetkezési alkalmazottak mentek. A koporsót *Darányi Ignác*, *Vései József* és *Gajári Ödön* követték a temetőig. Végig a Kerepesi-úton vonult a menet. Megható volt, mikor a halottat utóljára üdvözölték munkatársai, a *Magyar Nemzet* szerkesztőségének tagjai. Az Athenaeum palotájának erkélyén álltak és munkájukat megszakitva, utóljára köszöntötték kollégájukat.

A temetőben a diszshelyhez érve, *Haypál Benő* mondott még egyszer megható főhászt, elbucszatva a halottat.

Azután dr. *Heltai Ferenc* országgyűlési képviselő mondotta a következő beszédet:

Mielőtt pihenőre térnél, hallgasd meg bucsuszavainkat, atyai barátunk és jótevőnk, *Csernátóy Lajos*.

Azok nevében szólok hozzád, kiket szived melege hagyatékod öröksévé tett.

Magányosan befutott hosszú életpályád örökűl nekünk hagyta a közügy önzetlen szolgálatára való törekvés kötelességét. Ez a dus örökség az, melynek osztlányosává tettél minket, kik a szeretet érzésével kísértük küzdelmes életem csendes alkonyát.

A haro zaja, mely egykor életelemed volt, rég elphint; a sebek, melyeket fittől, rég behegedtek. A mi szívünkben már csak annak a minta-embernek emlékezete él, kinek minden gondolata a közügyé, szeretete látszólag nem ismerő szívének minden érzése barátaié, kartársaié volt.

Gyászpompához az imént eljöttök a hatalmasok, kik ismerik az embert minden gyengéjével és tanúságot tettek arról, hogy *Csernátóy Lajos* gyengeség nélkül való volt, kinek önzetlen lelkéhez nem férközött sem érdek, sem hiúság.

Ide eljöttünk gyászolni a magyar irodalom és hírlapirodalom munkásai és tanúságot teszünk arról, hogy *Csernátóy Lajos* szíve tele volt melege érzéssel, önmagától is félt emberszeretettel. Eljöttünk gyászolni, ki dísz és tisztességet adtál hivatásunknak, eljöttünk elsiratni, kihez igaz ragaszkodással vonzódtunk mindannyian, kinek a jó sors megengedte, hogy közelebben kezdhettük meg pályautásunkat. Búcsuzom tőled a magyarországi hírlapírók nyugdíj-intézte és a magyar írók segélyegylete nevében, melyek halálodban is gyámoltani segítél, hogy támaszai legyenek annak a hivatásnak, melyet dicső példaadással megnevesítettél.

Búcsuzom tőled munkatársaid nevében, kik szerettek, mert nap-nap után érezték szived melegét.

Búcsuzom tőled választóid nevében, kiknek megbízó-levelét legkisebb tanítványod, én adtam át neked, hogy az ország legnagyobb kerülletének bizodalma megaranyozza nemes életem alkonyát.

Vidd magaddal halás szeretetünket, mely megörzi emlékezeted. Isten veled!

Örök nyugalomra tették ezután a koporsót és a gyászoló közönség elszéledt.

Kulinyi Zsigmond, a *Vidéki Hírlapírók Országos Egyesületének* elnöke ma a következő részvétlávratot intézte *Vései József*hez, a *Budapesti Újságírók Egyesülete* elnökéhez:

Kegyeletes érzésekkel veszünk részt az egész újságírói kar gyászában *Csernátóy Lajos* elhunytá felett.

Kulinyi Zsigmond,
a *Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének* elnöke.

Káldy Gyula.

(1838—1901.)

Budapest, március 6.

Búgja el szilaj fájdalommal legszomorubb keseregőjét a tárogató, mert örökre elmúlt, aki visszaadta a hangját: *Káldy Gyula*, a magyar zenének ez a kései kuruca. Egészen magyar nóta sirassa ezt az egészen magyar zenészt.

Több, mint negyven éven át volt a magyar zene szolgálatában *Káldy Gyula*, aki mint dirigens, tanár, főrendező, igazgató, komponista, kutató és zenetudós egyaránt csak a nemzeti eszményt ismerte. Neve fennmarad a magyar zene történetében, mint olyané, aki hivatást teljesített.

Mint a *Zenekedvelők Egyesületének* karnagya annak idején nagyban hozzájárult klasszikus és modern művek ismertetésével zenei műveltségünk fejlesztéséhez. — Mint zene- és énektanár kiváló pedagógiai érzékkel nevelt a magyar művészetnek kitűnő tehetségeket, akiknek dicsősége azóta sok fényt adott nemzetünknek. — Mint operai főrendező ő illesztette be intézetünk műsorába a világirodalom számos remekét, amelylyel közönséget hódított. Mikor igazgató leti, egyszerre megnyitotta az *Operaház* kapuit a magyar tehetségeknek, akiket azelőtt alig bocsátottak be. — Mint komponista is tisztán nemzeti utakon haladt és ha nem is szerzett örök érvényességű műremekeket, a magyar stíl uttörői közé tartozik. — Mint kutató, örök érdemeket szerzett magának a régi magyar táncok, dalok, különösen kurucnóták felkutatásával, rekonstruálta a régen elfelejtett *tárogató* rekonstruálásával és ezzel egy új hangszerral ajándékozta meg a magyar orchestrumot. — Hogy pedig mint tudós, minő mélyen hatolt be a magyar zene lényegébe, azt a *Magyar Tudományos Akadémián* tartott gyakoribb felolvasásaival bizonyította be.

Ime, élete munkájának minden vonalán hajthatatlan kurucszággal szolgált a magyar zene ügyét!

Mindent megtett a művészetért, csak egyet nem tudott. A művészet szolgálatában hivatalnoknak lenni, ehhez nem értett. Ez a körülmény magyarázza meg azt a sok keserűséget, amit neki operaházi igazgatósága okozott.

Nemes, jó ember volt, poeta életében, eselekedeteiben, világlőfogásában. Emlékének örök

életet biztosít a régi magyar nóta, amelynek ő újra életet adott!

Káldy, amikor az *Operaház*tól megvált, már néhány év óta krónikus szivbajban szenvedett. Mindamellett egyre dolgozott, emlékeit rendezgette és tanulmányozta egy általa megírandó mű: *A Magyar Opera története* számára. A február hónaptól igen íéit, mert már tavaly és tavaly előtt is február hónapban szenvedett legelőbbit. Azért a januárt orvosai tanácsára *Cirkvenicában* töltötte el, hogy erősödjék. Állapota azonban ott még rosszabbra fordult. Lábai dagadni kezdtek, alig bírt a szobájában is egypár lépést tenni, úgy hogy február elsején már haza is jött. Itthon *Anyán* tanár kezelte, aki mindig biztatta, hogy csak egy kis erőre kell szert tennie, hogy képes legyen hosszabb utat a vasuton megtenni. Utóbbi időben teljesen az utazás előkészületei foglalták el, mert már néhány nap mulva indult volna. Örült, hogy ismét levegőre jut; *Cirkvenicából* való visszatérte óta ugyanis még nem volt kiinn az utcán. Tegnap este még igen jó étvágygyal vacsorázott, azután kedélyesen elbeszélgetett nejevel, szüli. *Dékán Teréz*szel és fogadott leányával. Azután pihenőli tért s egy ideig nyugodtan aludt. Tizenegy óra körül egyszerre felriadt, erős fuldoklási roham fogta el, egy pillanatig tartott az az egész, — szívszéllhűdés érte s holtan esett vissza párnáira. Halála előtt még azt az óhaját nyilvánította, hogy boncolják fel.

Káldy Gyula életrajzi adatai a következők:

Született *Budapest*en 1838-ban, iskoláit a pesti piaristák gimnáziumában végezte. A pesti Zenedében nyerte előzetes kiképzését, azután *Bécs*be ment s az ottani konzervatóriumban hat éven át végezte be tanulmányait. Az *Akadémié der Tonkunst* által kiirt pályázatnál négyes száloom karra 22 pályázó közül ő nyerte a pályadíjat; mint széphangu énekes három éven át az udvari kápolna énekkarában mint magán-énekes működött s az *Operaház*nál is több oldalra nyílt alkalma magát érvényesíteni. 1858-ban már oly neve volt a zenevilágban, hogy a *holozsvári opera* karnagyi állására szerződötték. 1860-ban a *Bukarest*ben nagy sikerrel működött magyar operának volt igazgatója. Onnan *Aradra* ment, hol az ottani színház karnagyi s művezetői állását töltötte be. A 70-es évek elején *Budapestre* tevén át lakását, 1874-ben a *Nemzeti Színház*szal kapcsolatos szinitanodában énektanári s operaművelési tanári állást nyert. A 70-es évek végén *Richter János* távoztával a *Budapesti Zenekedvelők Egylete* őt választotta meg karnagynak. Mint ilyen nagy buzgalmat és tevékenységet fejtett ki több éven át; a klasszikus zeneművek mellett egy-másután mutatta be a modern s a magyar zeneirodalomnak is legjobb termékeit. *Bizet* és *Massenet* orkesztrális műveivel szintén ő ismertette meg először a fővárosi közönséget. Hogy az énekkutatás terén minő keresett tanár volt, mutatja az is, hogy *Koburg* herceg neje, a belga király leánya őt választotta énektanárral. 1881-ben a *Nemzeti Színház* rendezője lett és 1884-ben a *Magyar Királyi Operaház* megnyílván, abban a főrendezői állást foglalta el, melyen több éven át lényes eredményeket működött. *A Hugenották*, *Carmen*, *Borgia Lucretia* operák rendezését a híres *Billov Henrik* mintaelőadásoknak deklarálta. 1889-ben *Nikolics Sándorral* alapította a *Magyar Zenekolát*, melynek élén mint alelnök, igazgató s énektanár működött. *Nikolics Sándor* halála után (1895.) a *Magyar Zeneegyesület* közgyűlése őt választotta egyhangulag elnökének s a *Magyar Zeniskola* igazgatójának. 1895. februártól kezdve, mint tanár a *Zenekadémián* működött. *Káldy* mint magyar zeneköltő is sok érdemet szerzett. Irt operettek, számos népszimnühöz zenét s egyéb zenekari műveket, férfi- s női karokat, nagy számban magyar mű- és népdalokat s alig van olyan fajtája a zenének, melyben értékes műveket ne produkált volna. Legbuzgóbb tevékenységet fejtett ki a régi magyar nóták, dallamok énekek, különösen pedig a kurucnóták összegyűjtése s terjesztése körül. Azokat szövegeikkel együtt immár két vaskos kötetben összeszedve s történelmi megvilágításokkal ellátva nemcsak kiadta zongorakísérettel, hanem jól szervezett társulat élén személyesen meg is ismertette velük az ország közönségét. Ily arányban valódi nemzeti közművelődési s hazafiai missziót teljesített. 1897. argusztus 8-án *Nikolics* távozása után *Káldyt* szerződötték az *Opera* igazgatójává. Legújában megjelent nagyobb szabású művei a következők: „Régi magyar zenekinesek“ (zongorára négy kézre, 1890); „Kuruc-dalok“ *Thököly* és *Rákóczy* korából (1892); „Kuruc-dalok“ férfikarra (1893); „Régi magyar harci dalok“ és verbunkosok“ (a XVIII. századból, 1884); „Régi magyar zenekinesek“ (zongorára két kézre, 1895); „Az 1848—49-iki szabadságharc dalai és indulói“ (1895).

Ma délután boncolták föl az elhunytat *Rottenbiller*-utca 24. szám alatt levő lakásán, onnan lesz a temetés is, alkalmasint holnap, csütörtökön délután négy órakor. *Káldy Gyulát* az *Operaház* költségen fogják eltemetni, a temetést azonban a család intézi. Az *Operaház* részvétlávratot küldött *Káldy* családjakoz és koszorut helyezett a ravatalra. A temetésen az *Operaház* énekkara gyászdalokat énekel és, ha a hely

Szájpadlás nélküli fogak.

Főliségessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogakészítésben
VI. kerület, *Andrássy-út* 38. szám.

engedi, a zenekar is részt vesz az elhunyt igazgató temetésén.

Káldy sohase fogyott ki a színészadomákból és a színész-reminisztrációkból. Nagy kedvteléssel beszélt el élelményeiről, de a saját személyét mindig szerényen a háttérbe állította. **Nikolics** Sándor, az elhunyt zenetudós fel is használta ezt a szenvedélyét. Ha haza akarta magát Káldyval kísértetni, csak szóba hozott valami régi epizódot. Hogyis volt az? És Káldy egész a kapujáig kísérté, szépen kiszinezve a régi históriát.

Gyakran hallottam tőle elbeszélni, hogy milyen viharos attackja volt **Coppini** Zsófia anyjával. Káldy akkor a *Nemzeti Színház* operai főrendezője volt, **Coppini** Zsófia pedig a prima-ballerina. A nagyhirű táncosnő édesanyja valamikor Olaszország legelső ballerínája volt. Egy egész nemzedéket képezett ki a koreográfiai művészetben. Mikor leánya tanult, ott állt a színpadon mögött és ügyelt minden lépésére. Egy alkalommal **Coppini** Zsófia valami nagy botlást követelt el a ritmikai szabályokban, mert amint kispicolt a kulisszák közé, édesanyja tigrisként ugrott feléje, s a jövő pillanatban két hatalmas poff csattant el az ünnepelt ballerina arcán.

Káldy, ki szemtanuja volt a családi jelenetnek, mint az Opera főrendezője rátámadt a dühös anyára.

— Az ilyesmit kikérem magamnak. A kisasszony az Opera első ballerínája, nem engedem, hogy itt akárcsak is bántsa.

— Hát táncoljon ön helyette, ha nem tetszik, mondotta a dühös matróna.

— De kérem...

— Eh, mondotta a megfenyített ballerina, az én anyám azt teszi velem, amit akar.

— Ne avatkozzék a mi dolgainkba, harsogta az anya.

— Én nem engedem az anyámat rendreutasítani. A dühös társalgás természetesen olaszul folyt. Káldy egy ideig zavartan állt a két temperamentumos hölgy között. Majd vállat vont és így szól **Coppini** Zsófiához:

— Se è giusto per lei, è giusto anche per me. (Ha önnek tetszik, nekem semmi kifogásom ellene.) És szent volt a béke.

Mint a magyar zenei kincsek fáradszónak buvára, éveken át kutatott valami hangszer után, mely megközelítené a tárogatót. 1892-ben már feladta a reményt, hogy ráakadjon. Ugy kontemplálta a kurucénekekkel való első művészi körutat, hogy az angol-kürttel helyettesíti a tárogatót.

Ekkor történt, hogy az Opera egyik trombitásának egy hangszerkészítő műhelyében feltűnt egy különös formájú fahangszer.

— Mi ez? kérdezte.

— Egy ócska tárogató, mondották neki.

A trombitás kezébe vette, forgatta egy darabig a különös formájú hangszert s aztán letette.

Aznap találkozik **Káldyval**.

— Láttam ma egy magyar trombitát, egy *terogatót*.

— Talán tárogatót? kérdezte **Káldy** nagy szemeket meresztve.

— Lehet, hogy *terogató*, erőlködött a jámbor cseh muzsik, ki nem sejtette, hogy mekkora izgalom szerzett **Káldy**nak ezzel a felfedezéssel. **Káldy** ugyanis rögtön magához vette **Mayer**t, az Opera angol kürtösét és odasietett.

— Igaz, hogy van tárogatója?

— Igen, még a bátyám kapta valahonnan.

— Szerencésen! Hát miért nem szolt nekem?

Három év óta keresek egyet.

— Nekem nem szolt.

Lementek a műhelybe és megnézték az ócska, kopott hangszert.

— Ez az! kiáltotta **Káldy** a felfedezőék gyönyörrel.

De ez a gyönyör nem sokáig tartott. Az ócska hangszer ugyanis makacsul megtagadott minden hangot. Valami szervi hibája volt.

— Majd széjjel szedjük! biztatták.

— Nem engedem!

De végre nem maradt más hátra, mint alaposan megvizsgálni hibáit. Csakhamar kiderült, hogy hiányzik belőle a főtörszerű nádszípka. Heteken át dolgoztak rajta **Káldy** és **Hikisch** tanár vezetése alatt, míg végre megszólalt a tárogató azon a szívrhez szóló, bus hangon, mely a régi magyar dalok interpretálására oly kiválóan alkalmas.

Káldy Gyula *Leonecavallónak* is küldött egy tárogatót ajándékba. A híres maestro meg is tanulta a kezelését. Nem lehetetlen tehát, hogy valamelyik újabb operája alkalmával az olasz orkeszterekben is megszólal a Rákóczy-korszak érdekes hangszere, mely csaknem kétszáz esztendeig hallgatott hazájában.

Árvizveszedelem a fővárosban.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 6.

A Rákospatak, amely a főváros északi részén folyik el, az V-ik és VI-ik kerület külterületi részén, az éjszaka nagy szerencsétlenségét okozott a partján lakó embereknek. A különben csendes kis patak, amelyről alig tud a fővárosi ember, az utóbbi napokban beállított esőzés és olvadás folytán rohamosan megáradt, ugyannyira, hogy az ár átszakította a gátakat s elöntötte a külterületi utcák egy részét. Másfél—két méteres vízben állanak a házak, amelyeknek nagy részéből ki kellett költöztetni a lakókat. De nagy kellemetlenséget okozott a kis patak a közúti villamos vasutársaságnak is, amennyiben a Váci-köruton annyira alámosta a síneket, hogy ezek a levegőben lógnak s az utazást csak átszállással lehet folytatni Újpest felé, vagy onnan be a fővárosba.

Gödöllő téjékén ered a Rákospatak s Pécel, Rákossalva és Rákoskeresztúron keresztül jön a fővárosba. A VI-ik kerület külterületén, a Szent László-utcán folyik keresztül, majd a külső Váci-ut alatt épített alagutont át a Dunába ömlik. Csendes, jámbor kis patak, amely évtizedek óta alig okozott már kellemetlenséget a hatóságoknak s a partján lakó embereknek. Az idén sem hitte volna senki, hogy eddigi jámborságát levette árvizveszedelmet zúdít a főváros egyik részére. Az utóbbi napok esőzései és a hirtelen való olvadás azonban megdagaszították a Rákos vizét, amely hirtelen nőtt meg annyira, hogy veszedelmessé kezdett lenni. Ekkor, körülbelül három-négy nappal ezelőtt hirtelenben úgy megdagadt a kis patak vize, hogy veszedelmessé kezdett válni a lakosságra nézve.

A Szent-László-uton megy keresztül a Rákos patak s itt meglehetősen nagy töltések védik a kétfelől lévő házakat a veszedelem ellen. A víz azonban oly rohamosan emelkedett, hogy a VI-ik kerületi előjáróság négy munkást rendelt ki állandóan a Szent-László-utra, hogy a töltést védelmezzék meg. Ez a négy munkás el is követt mindent arra nézve, hogy a víz rombolását megakadályozza, ez azonban még sem sikerült, mert a hullámok tegnap este tíz óra tájban két helyen áttörték a gátat és rombolva-pusztítva árasztották el a közeli környéket.

A gátszakadás a Szent-László-ut 95-ik számú háza előtt történt. Ez a ház egy **Horváth** Vince nevű molnáré. A molnár már családjával együtt aludt, amikor a veszedelem megtörtént s elképzelt a remélete a nyugvó családnak, amikor egyszerre csak arra ébredtek, hogy vízben áll a ház, az udvar és a piszkos ár a lakásba is betolakodik. **Horváth** Vince a veszedelem láttára otthagya a házat s még az éjszaka kiköltözött egyik ismerőséhez, ahol nagyobb biztonságban érezheti magát.

A gátszakadás a Szent-László-ut jobb oldali töltésén történt, ahol a páratlan számú házak vannak. A víz óriási mennyiségben omlott át a szakadáson s mivel a lakosság védekezni alig tudott ellene, elöntötte a Szent-László-utakat az egész jobb oldalt a 25-ös számú háztól a 95-ig.

A VI-ik kerületi előjáróságot reggel értesítették az árvizról. **Mátray** előjáró, **Heuffel** középítési igazgató, **Szilágyi** és **Keleti** mérnökök mentek ki a veszedelem helyére. Mire a bizottság kiment, a környéken mindenfelé másfél méteres vízben állottak a házak s egy pár épületet annyira megrongált már az ár, hogy a lakókat ki kellett költöztetni. Így hirtelenben kiköltöztették **Dénes** berkóczi-tulajdonost, aki a Rákospatak-utca 91-ik számú házában lakott és **Bieber** Vince, **Vörös** és **Filippolics** majorosokat a Szent-László-uton lévő házaikból.

Délig csak a főváros részéről kiküldött munkások dolgoztak azon, hogy a megrongált gátat valamennyire helyrehozzák s a Szent-László-ut bal felén lévő gátat megvédjék a pusztulástól; a kirendelt munkárok azonban kevésnek bizonyult s mivel az ár is egyre nőtt még, dél felé a **Radetzky**-kaszárnyából kértek egy század utász-katonát segítségül. Ezenkívül **Czajlik** rendőrtanácsos, aki **Kalisch** rendőr-ügyvelével járt kint, szintén kirendelt két szakasz rendőrt, hogy a munkásoknak és a lakosságnak segítségére legyen. A katonák és munkások nagy erőfeszítéssel dolgoztak, hogy megvédelmezzék a még épen maradt házakat, erejük azonban megtört az ár növekedésén. *Ma este ugyanis az ár átszakította — szintén két helyen — a Szent-László-ut bal oldalán lévő gátat is s így az itt lévő házak is vízbe kerültek.* Elöntötte ezenkívül a Rákos vize a Telep-, Rákospatak-utakat s az Erzsébet királyné-út külső részét is s most mindenfelé kétféle méteres víz van a tájékon.

A munkások és a katonák éjjel is szakadatlanul dolgoznak fátkyány mellett a töltés helyreállításán,

mert ha ez nem sikerül, a Rákos rakoncátlan vize még nagyobb galibát is okozhat a környéken.

A Külső Váci-uton, a Danubius-gyár közelében, a **Podvinecz** és **Heisler**-féle gyár mellett okozott nagy kellemetlenséget a megáradt Rákospatak. Itt a Váci-ut alatt egy alagutont folyik át a víz, ez az alagut azonban a jégtől és az ár által odahurokolt törmeléktől bedugult, úgy hogy az ár itt is kilépett a medréről és hatalmas területet elborított a Váci-ut jobb oldalán. Az ár nekiesett a váci-út uttestének is és ma reggel az említett gyár mellett mintegy tizenöt méter hosszúságban alámosta az utat, úgy hogy az beszakadt s a villamos vasút sínei a levegőben lógnak. A villamos forgalom természetesen megakadt s a közlekedést most csak átszállással lehet fenntartani, ami nagy baj az élelnek forgalmi vonalon.

Ezen a helyen is sok munkás dolgozik az uttest rendbekerítésén, ami azonban napokba fog kerülni, úgy hogy 8—10 napon belül aligha lehet megnyitni a rendes villamos-forgalmat.

A Rákos-patak különben nemcsak a fővárosban öntött ki hanem Pécelen, Rákoscsabán és Rákoskeresztúron is. Mindhárom helyen nagy területek állanak víz alatt.

A gondolatátvitel csodái.

— *Willmann tanár előadása.* —

Budapest, március 6.

A Royal-szálló nagytermében csodák történtek ma este. Szemeink láttak, füleink hallottak, minden érzékünk ép volt s mégis rámondtuk mindarra, amit láttunk és hallottunk hogy igaz, hogy valóság, pedig határos volt a csodával.

Ernesto Willmann nem a bűvészek közül való. Nem a Boskók fajtájából való, akik személyfelvesztéssel csinálják meg mindazt, amit a közönség elé tálnak. Művészember ez, az idegek művésze, aki élvezet bennünket egy rejtelmes, csodás világba, amelyet aligha ismer valaki nálánál jobban.

Tűzesszemű, valódi olasz típus **Willmann** tanár. De a nagy erő mellett, amely föllépését kíséri, előmlik valami megnyerő szelidség az arcán, amely mágnésként vonz hozzá. Nem pözol, nem gesztikulál sokat, hanem rövid magyarázó bevezetés után belekezd mutatványába.

És médiumai a legkülönbözőbb társadalmi osztályokból kerülnek ki. A közönség köréből, amelyet állandóan mosolygó arcaival hamarosan meghódított, tömegesen kerül ki a kísérletezésre hajló médium. Urak és hölgyek óhajtják, hogy szemlöl-szembe álljanak azzal a misztikus óserővel, amelyet még nem tudott igába hajtani az emberi elme s amelynek meglepően gazdag forrása buzog **Willmann** tanár szervezetenben.

Amit ma este **Willmann** tanár mutatványiban láttunk, az nem hipnózis. Ő nem altatja el médiumait s nem hipnotikus álomban aknázza ki Svengali módjára médiumainak testi és lelki kincseit. Az ő médiumai ébren vannak tudnak, érznek, látnak, hallanak mindent, ami körülöttük történik, de bármint akarják is, nem tudnak szabadulni egy titkos befolyástól, amely urrá lett érzékszerveik fölött s megfosztotta azokat önállóságuktól.

S **Willmann** csodás művészetét leginkább az a bűmulatos gyorsaság jellemzi, amellyel médiumaival végez. Alig telik el néhány másodperc s a befolyása alá került médium kezes bárányvá változik, amelyet úgy alakít, mint mestere a tűzes vasat. S a médium nyitott szemmel úgy érez, gondolkozik és cselekszik is, amint ezt **Willmann** mester akarja.

Helyesen nevezi ezt ő maga s gondolatátvitelnek. De lássunk néhányat kitűnően sikerült mutatványiból.

Felkérte a közönséget hogy bármint is gondoljanak, azt annak, aki elgondolta, médiumként való felhasználásával kifogja találni. S a legképtelenebb gondolatokat meg is eszelekedte. Képzelt gyilkosságokat felfedezett, megmutatta az állítólagos gyilkost, rámutatott a kiszemelt áldozatra, a seb helyére, az elrabolt tárgyra s az elrejtett bűnjelkre.

Majd megszólalt a zongora és egy andalító somnambulikus melódia hangjai mellett sorra kerültek a mester varázskéze alá a legkülönbözőbb kaliberű s a közönség köréből önként ajánlott médiumok.

Néhány simítás a médium feje, ennek merev pillantása néhány másodpercig a mester tenyerére és az egyik tengernek nézi a közönséget, amelyből nyitott szemmel horgász ki halakat, a másik negédes mosolygól lejt el egy menettel a táncosnőnek képzelt székkel. Majd villamos ütést érez a közönséges nádszéken, amelynek mi köze sincs a villamossághoz. A pehelysúly ki vendéglől piccolt atlétik sem tudja a mester érintésére felemelni; megújulnak az egyiptomi csodák, de modern alakban: vörös borra

változik a víz, majd undok pocsolyavízre változik, de csak a Willmann tanár akarata alatt állókra, akik kéjjel szüröcsölők vörös bornak, majd undorral hajítják el ugyanazt a pohár vizet.

Lelkes tapsot váltott ki a mutatványok eme szenzációjával s bár a közönség egészen a mester bűvös hatása alatt állott, a tenyerek mégis önként csapódtak össze s ünneplétek Willmann tanárt, az akarat- és gondolatátvitel kirtűnő mesterét.

Görgey a búr háborúról.

Budapest, március 6.

A Times levelezője a legutóbbi napokban érdekes beszélgetést folytatott Budapesten Görgey tábornokkal, kit ücsöcsének, Görgey Istvánnak a házában fölkeresett. Görgey — mondja a levelező — nyolcvannégy éves létére is olyan szellemi és testi erőben van még, mint a nála harminc évvel fiatalabbak legtöbbje. A társalgás azzal kezdődött, hogy Görgey a Timesnek a hadsereg szervezetről szóló legutóbbi cikkéről elismeréssel nyilatkozott s a dél-afrikai háborúra vonatkozólag hozzá intézett kérdésekre azt felelte, hogy politikai szempontból nem kíván a háborúról nyilatkozni.

— Öreg katona vagyok, mondá — s a dél-afrikai hadjáratot is az öreg katona szempontjából nézem. Angolország a boerokkal szemben ugyanazt a véres hibát követte el, mint 1848-ban Ausztria a magyarokkal szemben, vagyis a kellemtől kevesebbre becsülte ellentálló képességüket. És ennek a hibának ugyanolyan balkövetkezmények jártak a nyomában. Olyan országnak, mint Anglia, már csak humanitárius szempontból is, elengedhetetlen kötelessége, hogy mielőtt háboruba megy, bizonyosságot szerezzen arról, vajjon megvannak-e az eszközei a háboru gyors befejezésére, vagyis megvan-e a kellő számú embere és lóva, a szükséges mennyiségű hadiszere, szállító-eszköze és vannak-e pontos térképei az ellenséges területről. Ez nemcsak a saját népével, hanem az ellenséggel szemben való kötelessége is. Az állam, midőn háboruba rohan a nélkül, hogy módjában volna a hadműveleteket gyorsan befejezni, töménytelen emberélet elvesztését okozza magának és az ellenségnek és mind a két részen sok nyomort idéz elő, amit különben ki lehetett volna kerülni.

Ami a pacifikáció feladatát illeti, ezzel hadvezért megbizni nagyon helytelen dolog. A tábornok feladatának csakis a hadműveletekre kell szorítkoznia. Az ő kizárólagos célja csak az ellenség legyőzése lehet. A pacifikáció a kormány, azaz a polgári kormányzat feladata. Ha tábornokot biznak meg egy meghódított ország pacifikálásának a munkájával, ez tényleg az ellenség kirtására vezethet.

A brit hadsereg gyökeres és kielégítő újjászervezése a hadkötelezettség nélkül lehetetlen. Önkéntes sorozástól nem lehet függővé tenni egy igazi hadsereget. Jóllehet a dél-afrikai háborúhoz nagyszámú önkéntes jelentkezett, nem kell feledni, hogy az olyan katona, aki akkor áll be, amikor neki tetszik, sohasem fogja kötelességének tartani, hogy tovább maradjon a zászlók alatt, mint a hogy neki tetszik. Hogy lehessen a háboru okozta pusztítást pótolni, ha nincs biztosíték arról, hogy kellő számú tartalék áll rendelkezésre? És vajjon az önkéntesek épp oly készséggel elmennének-e a világ bármely részébe, ahol Angliának háboruja lenne, mint ahogy Dél-afrikába elmentek? Azonkívül pedig a kötelező katonai szolgálat előkészíti a nemzetet a háborura, úgy hogy mikor harena kell mennie, már készen áll ehhez a kellő anyag s nem csupán korlátolt száma a gyakorolt csapatoknak.

Görgey tábornok a beszélgetés további folyamán nem találta kielégítőnek a brit tisztek technikai kiképzését, ellenben nagy elismeréssel nyilatkozott a harenab való vitészekről. Leginkább csodálta — ugymond — White tábornoknak a viselkedését. Ez a tábornok a boerok ellen a saját taktikájukkal küzdött és egyetlen embert sem kockáztatott arra, hogy őket fedett pozíciókban fölkeresse. A saját rendszerök szerint áll velök szembe, úgy hogy Ladysmith mindaddig tartotta magát, amíg föl nem mentették, ő pedig valóban nagytehetségű parancsnoknak bizonyult.

Imponálás-tan.

— Jelenet. —

(A Berliner Tageblatt hírdetési rovatában ajánljuk meg, hogy olesó árért bárkit megint az imponálás művészetére. Én a következőképpen képezem el a tanfolyam első leckéjét.)

Kopogtatnak.

A tanár: Szabad.

Egy ifju (szerényen belép): Izé... a tanár urhoz bátorokodik szerencsém lenni... bocsánat...

A tanár: Igen.

Az ifju (nagy szerényen): Bocsánatot kérek... nagyon szeretnék órákat venni öntől. Nekem ugyanis az a bajom, hogy nem tudok imponálni... nagyon szeretnék imponálni.

A tanár: Azt látom, hogy nem tud. De ha szorgalmasan eljár hozzám, meg fog tanulni.

Az ifju: Igen, kérem.

A tanár: Lássunk hozzá. Először is ne legyen olyan szerény.

Az ifju: Igenis, kérem alássan.

A tanár: Ezt se mondja. Ha azt mondom: ne legyen szerény, hát vegye nyugodtan tudomásul. Ha már éppen beszélni akar, mondjon egy hideg megjegyzést.

Az ifju: Hideg megjegyzést?

A tanár: Azt. Egyáltalában igyekezzék mindig felülről lefelé beszélni. Ne tűrjön el semmit. Próbáljuk mindjárt meg. Ujra mondom, „ne legyen ilyen szerény.“ Most vágjon nyugodt arcot... így... nagyon jó... és most mondjon egy hideg megjegyzést...

Az ifju (nyugodtan): Maga marha.

A tanár: Ez sok. Valamicskével lehet melegebb.

Az ifju: Fogja be a száját.

A tanár: Még ezzel se imponál. Mondjon valami olyat, amiből az tűnik ki, hogy ön közönyös irántam.

Az ifju: Akaszszsa fel magát.

A tanár (idegesen): Maga nekem egyre gorombaságokat mond. Mi mindent nyeljek én még le ezért a két forintért?

Az ifju: Maga mondta, hogy legyek hideg. (Büszkén, göggel néz rá.)

A tanár: De ne gorombáskodjék...

Az ifju: Erre is próbátok egy hideg megjegyzést mondani.

A tanár: Most már éppen elég volt a megjegyzéseiből!

Az ifju: Ne ordíton ugy.

A tanár: De kérem...

Az ifju (pokoli nyugalommal): Ssss... Csak lejjebb egy oktávval, mert majd másképpen beszélünk!

A tanár: Ejnye...

Az ifju: Még egy szó és ütök.

A tanár: De...

Az ifju: Csitt! (ütésre emeli a kezét, aztán büszkén távozik.)

A tanár (miután hosszasan nézett utána): Ez az ember imponál nekem.

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **Alíráás a főváros kölcsönére.** Már napokkal ezelőtt tudva volt, hogy a polgármester a harmincmillió bankkölcsön meghiusulása esetén alíráások után akarja beszerezni azt a pénzt, amely egyelőre okvetlenül szükséges. Már tegnap, de főképp a mai közgyűlésen megtörtént erre nézve az első kísérlet, olyan szép sikerrel, hogy alkalmasint holnap estig okvetlenül együtt lesz tíz millió korona, amennyire fizetési kötelezettségeinek teljesítése céljából mulhatatlanul szüksége van a fővárosnak. Ott a közgyűlésen mutogatták az alírási ívet, amelyen Steiger Gyula 400.000 koronával szerepel, Herzog Péter 400.000 koronával, Krausz Lajos, Linzer Imre és Bachrach Károly egyenkint 200.000 koronával és igen sokan még kisebb összegekkel. A bizottsági tagok közül mindenki a legszebb reményekkel van az alírási íránt. Az alíráók úgy tervezik, hogy a kölcsönkötvényeket nyolcvanhetes árfolyam veszik át. A közgyűlés vége felé négy millió volt alíráva.

(*) **A főváros közgyűlése.** Egy esomó interpelláció volt a napirend előtt, de még előbb Halmos polgármester válaszolt a régebbiekre. Így Beck Dénesnek a főkapitányság épületében észlelhető embertelen állapotról. A főkapitány, mint a polgármester ma bejelentette, tudatta a polgármesterrel, hogy meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a közönségnek ne kelljen ott a hideg folyosókon várakoznia, de ez a városnak is pénzébe fog kerülni. Beck nem vette tudomásul a választ, mert szerinte rögtön lehetne segíteni a bajon, azzal, ha egy szobát várótermmül rendeznének be. Dr. Bu-

day Józsefnek azt válaszolta a polgármester, hogy a vizsgálat megtörtént s ő elrendelte a felesleges Auer-égek leszerelését az iskolákban. Végül Fenyvessy Adolfnak felelt, kijelentvén, hogy a leszámitoló bank ía- és tárházaz üzletének ügye most a közmunkatancs előtt van. Mind e válaszokat a közgyűlés tudomásul vette. A visszatért Kasics Péter két interpellációval állt ma elő, az egyikben a farkasréti villamos vasut építését kirtette, a másik és ő utána Fallagi Aladár is azon talált követni valót, hogy Ehrlich Gusztáv ünneplésében az iskolás gyerekek is részt vettek. A napirendre térve, hosszabb vita indult meg a Sáros-fürdő területének és forrásainak megvétele körül. A tanács óhajtatja az, hogy vegyék meg a fürdőt 885.870 koronáért a százmillió kölcsön terhére, de a többség a javaslat mellőzésével Polónyi halasztó indítványát fogadta el; mert előbb tudni akarják a forrás vizszolgáltató képességét. Hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy a magyar államvasutak gépgyárának a szomszéd városi területét átengedjék, négyszögölét 60 koronáért és a budavári volt plébánia épületét 60.000 koronáért Nem ellenzi a közgyűlés, hogy az Ós-Budavára mulatóhelyet az idén is bérőnek adják ki, de kikötö, hogy az állat- és növény-honosító-társaság, a mulatóhely megnyitása előtt 10.000 koronát helyezzen letétbe, a szegényalapnak adandó mutatványos-díjként. Legvégül hozzájárult a közgyűlés a Károly-kaszárnya telkének és környékének oly szabályozásához, amint a középítési bizottság Devecis tervei alapján megállapította. Csak azt a módosítást tette rajta, hogy a Sarkantus-utca 5 öl helyett 20 méter széles legyen. A napirend többi ügyeit holnap intézi el a közgyűlés.

(*) **Adókövetés.** A IV. kerületi adókövető-bizottság holnap, csütörtökön délelőt a 220—282. hrszám alatt fekvő házak lakóinak III. osztályu keresetadó javaslatait fogja tárgyalni.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Vigszínház.** A Vigszínházban ma este volt Herceg Ferenc Ocskay brigádéros-ának huszonötödik, jubiláris előadása. Ritka siker a hazai színműirodalomban, amelyet ez a darab ért: egyfolytában érte meg első jubileumának a tisztességét s egyre zúfolt házak előtt került színre, ami annyit jelent, hogy az Ocskay brigádéros nagy irodalmi sikerével lépést tartott a darab anyagi sikere is. A mai jubiláris előadás is éppoly dícsőséget hozott a szerzőnek, akár csak a darab bemutatója s a közönség nem kevésbé ünnepeit a mai huszonötödik estén, mint az elsőn. A darab főbb szereplői: Csillag Teréz, Delli Emma, Gál, Hegedűs, Szerény, Topolcsai, Góth, Kaszálcsy, Bihari, az élükön Fenyvesi-vel, a címszerep személyesítőjével, egész ambíciójukkal játszottak ma este is s a szerzővel együtt zajos tapsokat arattak. A közönség viharos ovációira a szerzőnek is meg kellett jellennie a tüdőgöny előtt. Megemlítjük, hogy előadás után banket volt, melyet a Vigszínház igazgatósága rendezett a szerző tiszteletére. A banketten kizárólag a Vigszínház művészei vettek részt.

** **Filharmoniai hangverseny.** Ma este tartotta meg a filharmoniai társulat a Vigadó nagytermében IX. hangversenyt amelynek érdekes műsora mellett gyakorolt nagy vonzóerőt a közönségre. A műsor első száma Bátor Szidor: Nyitánya volt, a jeles szerzőnek legújabb műve, amely ez alkalomból érte meg első előadását. Már régóta ismeri és szereti a közönség Bátor Szidor szerzeményeit, amelyek sok tudásról és nem közönséges invencióról tanuskodnak és ime, csak ma adatott meg először ennek a kitűnő tehetségnek, hogy a filharmonikusok előkező hangszereinn megszólaljon. Ez a pálya, amely a Népszínház könnyed színpadáról kiindulva, most a filharmonia tekintélyes pódiumára ért, tele van a magyar zenész becsületes küzdelmeivel a kenyéért és gondok közepette aratott kiváló művészi sikerekkel. Mai c-moll nyitánya ereje teljében mutatja a kompozitást, aki a maga invenciójának forrásából meríti műve tartalmát és teljes tudással uralkodik a formán. Biztos architektúra és színes zenekari festés, igazi dal-lamosság és éimés fordulatoság jellemzi művét, amelyért a közönség lelkesen ünneplte, tisztelői pedig három óriási babékoszorúval lepték meg. — Az est másik udjónása Saint-Saens két tételű c-moll szimfóniája volt, amely kivételes vakmerőséggel alighanem nagyon ellentétes érzelmeket keltett a hallgatóságban. Persze a brutális egészség, amely azonfelül öt újjan számállja, hogy a tisztességes szimfóniának hány részéből kell állnia, vissza fog riadni ettől a teljes zenekarra, orgonára és zongorára irt két (!) tételű szimfóniától, ettől a bevett szabályokkal ellenkező vakmerőségtől, amely telve bizarrsággal, nyugtalansággal, szertelenséggel, perverz szépséggel. Igen, nagy tiszteletlenség ez a szimfónia a szabály ellen,

noha egy-két helyen, mintha magát jól kezdené viselni: a klasszikusokra emlékezett, sőt magára Bachra is, — de aztán! A lába közé szorítja az akadémiai tanító báciát és huszonötöt ver rá. Amit én örömröpes nézek. Mert először is mindig örvendek, ha a tekintély kikap. Másodsor, mert, úgy gondolom, joga van a modern embernek arra, hogy modern hangulatának festésére modern kifejezést keressen. Továbbá mert ez a szenvedélyes, szeretlen és fokozott idegéletből fakadó muzsika gyönyörűséget ad idegeimnek. A tudósok és az egészségesek haragudjanak, én ideges vagyok, hála Istennek, és eléggé tudatlan, hogy naivul meglássam a szépséget, nem ismervén olyan szabályt, amelynek ő ellenmondhatna. Szégyenkezve vallok be, hogy nekem olyan, de olyan mindegy, hogy a jómagaviseletű szimfoniának hány tételből kell állnia, hogy az iskolában meg ne bukják! — A hangversenyek két szolista volt. *Altschul* Rezső tanár, fővárosi zeneéletünk néze az a tiszteletreméltó alakja *Beethoven* C-moll zongorakoncertjét játszotta; a mai este egyáltalán a C-moll jegyében állt. Az örök szépségű hangversenydarabot *Altschul* tanár valami ódon, de jólesően becsilletes művészettel játszotta, amelytől a zongora tenoristái lassan-lassan elszoktattak bennünket. Brilljans technikájáért és mélységes föltagolásáért megérdemelte azt a kelkes ünneplést, amelyben a közönség részesítette. Az est másik vendége *Münchhof* Mary volt; igazolta hírnevét, mely megelőzte. Gyönyörű szép egyenletes organuma, amely még a hárszóró vonalozott f régióban is meleg és fénves, tartalmasabb és pasztózusabb, mint a kóloratúrás énekesnőké lenni szokott. Nemes stílúszékekkel énekelte a Händel-áriát, és a Schubert-dalokkal is sikert aratott. Kár, hogy hangja szép instrumentumában nem érezzük a lélek igazi rezgését. — *Kerner* István lendületes vezénylet mellett pompásan összességű produkciókat nyújtottak a filharmonikusok és külön kell megemlékezni *Noséda* Károly tanárról, aki mint az orgona elsőrangú virtuóza mutatkozott be.

(G-ly.)

Elhalasztott repriz. A *Nemzeti Színház* igazgatója, *Lánczy* Ilka asszony gyöngékedése miatt, a *Demimondanak* pntekre kitűzött reprizét a jövő hét szerdájára, vagyis e hónap 13-ára halasztotta.

Hegyi Aranka növendékeinek vizsgálata. *Hegyi* Aranka, a *Népszínház* kitűnő művésznője, aki tudvaleg színesiskolát alapított, e hónap 12-ikén mutatja be először nyilvános vizsgálaton iskolájának növendékeit, amely elé annál nagyobb érdeklődéssel néssünk, mert *Hegyi* Aranka nemcsak mint művésznő, de mint játékmesternő is egyike a legkiválóbbaknak. A művésziskola különben még csak öt hónapja áll fenn és a vizsgálati előadásban a *Hegyi* Aranka növendékei csak haladásukat kívánják nyilvánosan is bemutatni.

Műsorváltozás a Nemzeti Színházban. *P. Márkus* Emília és *Lánczy* Ilka betegsége miatt a *Nemzeti Színház* e heti műsora ekképp változott meg: Csütörtökön *Medea*, pénteken *Rosenkranz és Gildenstein*, szombaton *A csók*, vasárnap délután *Ibolyafaló*, este *A dolovai nábob lánya*. Hétfőn *Troilus* és *Cressida*. — A *Várszínház* műsora nem változott.

Kínai táncosnők és énekesnők a Népszínházban. A *Népszínház* exotikus vendégei, a kínai táncosnők és énekesnők, kik e hónap 8-án, 9-én és 10-én lépnek föl, ma este érkeztek Budapestre impressziójukkal, *Delaine* ural, ki Párisból ide kalauzolta őket. A *Népszínházba* való bevonulásuk, mint hogy épp előadás kezdete volt, nagy feltűnést keltett. A bemutatkozás után a vendégek szállásukra hajtak, hogy az ut fáradalmait kipihenjék, mert holnap délelőtt már próbát tartanak. Pénteken és szombaton az érdekes vendégek a *San Toy* második felvonásában, vasárnap este pedig a *Modell* második felvonásában mutatkoznak be. Mindez előadásokra a jegyek előre válthatók a Népszínház elővételi pénztáránál.

Pálmay Ilka — népszínműben. *Pálmay* Ilka, a *Denise* de Flavigny és a *Szép* Heléna ábrázolója, holnap csütörtökön magyar népszínműben, a *Huszárszinyben* fog fellépni a *Népszínházban*. A sokszorosan ünneplést méltoskító eme fellépés iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozik a közönség körében.

Dóci-repriz Bécsben. A bécsi *Burg-színházban* holnap kerül felelevenítésre *Dóci* Lajosnak *Csók* című vígjátéka. A darab eddig ötvennyolcszor került színpadra a bécsi udvari színházban s négy év előtt adták utóljára.

Francia színtársulat a Vigaszínházban. Már adunk hírt róla, hogy e hónap végén francia vendégei lesznek a *Vigaszínházban*. A francia társulat, amely *Compagnie française Monchamont*nak omezi magát, hat estén át március 22-ikétől 27-ikéig fog a *Vigaszínházban* játszani nagybőrra olyan darabokban, amelyek a színház műsoráról már ismeretesek a budapesti közönség előtt.

Kisfaludy Színház, mint Szabad Színpad. A *Kisfaludy Színház* immár ez a hivatalos neve. Az ő-budai kis színház holnap nyílik meg illő ünnepséggel. Persze prolog vezet be az új rezsimet és a prolog kegyeltes melankóliával emlékszik meg a mostoha napokat látott ő-budai igazgatókról. *Taksonyi* József műve a prolog, egyik strófája a művészi vállalkozás anyagi részéről megfelelő klasszicitással ezt árulja el:

Minotaurus vagy, ő-budai színház
Rövid életben mennyi áldozat!
Tönkrement néki tőled egy se tért meg,
S — van még, ki irántad reményt tartogat?
Itt van, itt Theseus, ki le fogja gyúrni
A te telhetetlen kapzsiságodat.
Érezem fuvalmát tiszta, aranykornak,
Az igazi Múza szárnyat bontogat!

Theseus pedig a valóságban: *Bokros* József igazgató. Kívánjuk, hogy legyőzze Minotaurust...

Hangverseny Nagyváradon. A nagyváradi atléták köre nagyszabású hangversenyt rendezett, amely fényes sikerrel folyt le a Kereskedelmi Csarnok nagytermében. A hangversenyen közreműködött *Fedák* Sári, a Népszínház kitűnő művésznője, aki egy csapásra meghódította a közönséget pompásan előadott dalaival és bájos táncával. Nagy művészi sikere volt *Nyáray* Antalnak, a Szigligeti színbáz kedvelt színésznője, akit a fővárosi közönsége is jól ismer. *Nyáray* Sas Ede *Nászutas* című költeményét adta elő bravúrosan, zajos hatással. A közönség szünni nem akartó tapssal jutalmazta a művészi előadást. A program további során *Nagy* Endre kollegánk izletes, humoros felolvasása, *T. Szép* Olga szavallata és *Szekély* Anna éneke szerepelt.

Ciklusos előadások az Uránában. Az Uránia-egyesület vezetője *Molnár* Viktor miniszteri tanácsossal élén, nevezetes lépésre határozta el magát. Már a jövő héten modern eszközökkel és kísérletekkel egy-egy tudományág alapvető igazságait akarja közönsései tudni s egyúttal megismertetni azt az irányt is, amelyben az illető tudományág fejlődése megindult. Ennek a modern feladatnak szinte tökéletes teljesítésére sikerült tudósaink javát megnyernie. Így *Marczali* Henrik *Magyarország történetéről*, *Klapathy* Jenő *A villamos szikráról*, *Loczy* Lajos *A föld történetéről*, *Dalay* Jenő *A vízesépp lakóiról*, *Nuricsán* József *A tüzről* fog tudományos előadást tartani kísérletekkel, színesen vetített képekkel s ahol lehet, mikroszkópiák bemutatásával. Az előadásokat a jövő héten szerdán kezdik. Mindenkor az Uránia-színház első emeleti előadó termében, délután 5 órakor kezdődik az előadás. Előnök dr. *Nuricsán* József *A tüzről* kísérletekkel és vetített képekkel tartja meg az előadást, amit március hónap minden szerdáján és szombaton más-más előadás követ. A március 13., 16., 20., 23., 27. és 30. napjain tartandó összesen hat előadásra 10, 7 és 5 koronájával válthatók a jegyek. Előadásonként 2, 1.50 és 1 korona a helyek ára.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban. A *Telefon Hírmondó* ma délután 5 órakor rendezendő gyermekhangversenyének programját a Vigaszínház színesiskolájának *Rénessz* Gusztáv vezetése alatt álló növendékeinek előadása tölti be a következő műsorról: 1. Prolog. *Irtó* Győző Lajos, előadja *Kapossy* Irén. 2. Petike, költemény *Vörösmarty* Mihálytól, előadja *Harmat* Zsuzs. 3. Magyar dalok, éneklí *Kozma* Szidi, zongorán kíséri *Kapossy* Juliska. 4. Veréb urfi mese, írta *Lux* Terka, előadja *Mukócsy* Levente. 5. „Szolgáld ki magad” kuplé, éneklí *Gyárfás* Dezső, zongorán k kíséri *Kapossy* Juliska. 6. *Csokonny*, költemény, írta *Petőfi* Sándor, előadja *Virág* Jenő. 7. „Hajbó” dal a „Kis mamából” *Kun* Lászlóttól, éneklí *Hajós* Elza, zongorán kíséri a szerző. 8. *Szép* Ilonka, költemény *Vörösmarty*ttől, zenéje *Ernye*ttől, előadja *Somló* Margit, zongorán kíséri *Kapossy* Juliska. 9. *Kettős* a „Szerelemi varázslat” operettből, éneklí *Hajós* Elza és *Révész* Helén, zongorán kíséri *Kun* Kászió tanár. 10. *Báthóczy* induló, zongorán négy kézre előadja *Kapossy* Juliska és *Ká*, *possi* Irén. — Este a *Telefon Hírmondó* összes állomásain a magy. kir. Operaház előadása lesz hallható, a *Felkelő*. Az operaközvetítés után a rendezési felvonás következik, majd annak vezérlővel még *cigányzene* lesz hallható a kagylókon keresztül egészen 11 óráig.

MULATSÁGOK.

(A képviselői piknik.) E hó 9-én szombaton lesz a Hungária szálló helyiségeiben a képviselők piknikje, mely rendkívül fényesnek és látogatottnak ígérkezik. A tömeges és ögyezések miatt az izek már le vannak zárva. A képviselőkötöl alakult rendezőbizottság, melynek élén *Csáróssy* Béla háznagy, *Latinovics* Géza és *Manassy* György buzgólkodnak állandóan rendelkezésre áll a háznagyri irodában, ahol különben e hó 7-én déli 10 órakor a képviselői piknik iránt érdeklődő képviselők értekezletre fognak összejönni.

(A fővárosi tisztviselők és hivatalnokok Otthona segítő alapja javára március 7-én a fővárosi Vigadó termében művészettel egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Széll Kálmán miniszterelnök valamint a kormány többi tagjai is megígérték megjelenésüket. A hangversenyen közreműködnek: *P. Márkus* Emília, *Z. Singoffer* Vilma, *Kürty* Klára, *Gazzi* Mariska, *Arányi* Frigyes *Bendiner* Nándor, *Perényi* István, *Tarnay* Alajos és *Zuani* Gyula. A tánczenét a budapesti első honvéd gyaog-erzed zenekara szolgáltatja. Az általános érdeklődésből itelvo az est az idei bőjti mulatságok egyik legfényesebbjének ígérkezik.

SPORT.

Nemzetközi vívóakadémia. A *Vigadó* nagy terembe tegnap este előlékő nagy társaságot vonzott az a nemzetközi vívóakadémia, amelyet *Santelli* Italo az általános megkedvelt vívómester rendezett. Ezenkívint megtartja Santello ezt a vívóestét, amely sportéletünknek egy-egy ünnep mindig. A közönség körében ezúttal megjelent többek között *Szilágyi* Dezső, gróf *Széchenyi* Béla, gróf *Teleki* Tibor és *László*, nemeskéri *Kiss* Pál, *Czankó* ezredes, *Havas* Imre, *Bolgár* Ferenc. A Magyar Athletikai Club és a *Wesselényi* Vivó-Club védnöksége alatt rendezett vívótorna fényesen sikerült és arról tett bizonyosságot, hogy a magyar mesterek és amatőröknek nincs okuk szégyenkezni a külföldiek előtt, derekasan megállják előttük is a helyüket. Gyönyörű küzdelem volt a nálunk már jól ismert balkezes *Lucian Merignac*nak *Rone Prucher* mesterrel és *Santellivel* vívott küzdelem. A törvívásban mind a kettőben *Merignac* győzött, de az ellenfelek nem egykönnyen adták meg magukat. *Pompás* részletei voltak ezeknek a mérkőzéseknek. Érdekesek voltak *Alfi* budapesti, *Armentani* szegedi és *Galante* fumei mester vívásai, majd *Szarvassy* főhadnagy tünt ki törrel és karddal, *Mészáros* Ervin hadnagy karddal és *Heller* Antal karddal. Szépen vívott *Arlow* Gusztáv lovag, aki kardra mérkőzött *Doucet* belgrádi mesterrel, de törben *Alfi* volt erősebb. *Santelli* növendékei becsületet szerettek mesterüknek. *Santellivel* vívott nemeskéri *Kiss* Sándor is és pompásan tudott védekezni. Figyelemreméltó volt *Portelek*y és *Akay* törvívása. *Portelek*y balkézrel pózolt. Gróf *Pejacsevich* E. és gróf *Teleki* D. karddal tökéletes olasz iskolát mutattak be. *Bartoli* Luigi olasz mester és *Berti* főhadnagy törrel mérkőztek és a nyugodt *Berti* győzött a heves olaszszal szemben. A küzdők között voltak még *Klupp* L. hadnagy, *Krencsy* G., dr. *Nagy* Béla, *Ivanits* Orbán honvédségi vívómester és mások. Az akadémia után vidám lakoma volt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Kivégzés. Szombathelyről táviratozzák: *Pete* Postás János, a répe-szent-györgyi rablógyilkos előtt holnap reggel 9 órakor hirdetik ki a halális ítéletet. *Bali* böhér ma két próbokéivel ideérkezett. *Pető* 8-ikán reggel 7 órakor akasztják fel a törvényszéki fogház udvarán.

A miniszter téli kabátja.

Budapest, március 6.

Figyelemre méltó dolgot mondott egyik mai főfárgyalos dr. *Falás* Elemér királyi alügyész. Arról volt szó, hogy megvizsgálják e a tárgyalás megszakításával egy kabátöltövényre vetemedett uriember elmeállapotát?

Az ügyész ezt a leghatározottabban ellenezte.

— Veszedelemes méreteket ölt az az igyekezet — mondotta — hogy valahányszor uriember kerül a vadluttal padjára, mindjárt elmezavart akarnak sejtetni. Mintha kétféle törvényünk lenne: a köznép számára elmezavart nélkül, az urí nép számára az elmezavart kérdésével komplikálva.

Egyébként a vádlott uriember a züllött ekzsztenciák legközönségesebb alakja: alkalmi kabátöltövény, most, néhány év előtt egy erdélyi város tanácsosa és polgármester-helyettese volt. Elmebaját ősz atya, egy hetvenhárom éves orvos vitatta.

„Lehetetlen”, írja a védőügyvédnek, „hogy boldogtalan fiam, ki a legjobb nevelésben részesült, ki fiatalon előlékő állást tudott magának szerezni, ép elmével olyan bűnökre vetemedhessen.”

Ezt a diagnózist természetesen nem a tudós orvos, hanem az elkeseredett apa állítja fel a fiáról. Es a fiu, a vádlott közömbösen hallgatja az akadémikus vitát emebeli állapota fölött. A csonteretű civikeren át hosszasan bámol maga elé, mintha nem tudná hamarosan eldönteni, mi jobb reá nézve: bolondnak vagy bűnösnek lenni?

Lenk Gya a táblai bíró, ki a tárgyalást vezeti, megkérdezi tőle, hogy mért hagyta el polgármester-helyettesi állását? A vádlott, ki előszeretettel fitogtatja bőbeszédűségét, így válaszol:

— Politikai és társadalmi okok kényszerre alatt rezignáltam állásomról.

— Hogy érti ezt?

— Fízetésem nem volt elég arra, hogy megfelelek azoknak a társadalmi követelményeknek, melyeket alásomhoz tüztek. Méltóztatnak tudni, hogy milyen silányul dotálják a közigazgatási hivatalnokokat. Mint városi tanácsosnak nyolcszáz forint fizetésem volt. Mindenféle levonások után alig maradt hatszáz forintom. Ez nem volt elég azokra, a reprezentációkra... — De hát jobb állást remélt?

— Mindenesetre. Szorgalmas, munkabíró ember vagyok. Van nagy nyelvismeretem.

— És kapott állást?

— Fájdalom, nem. Nevelő voltam több uriház-nál. Büszkén hivatkozhatom, hogy számos fiatal embert neveltem, kik ma már becsült emberek és előkelő állásban vannak.

— És ön kabátokat lopott?

— Ezt nem tagadom. Szégyellem is, különösen ha rokonaimra gondolak.

— Ön január 24-én dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter téli kabátját lopta el az előszobából.

— Igenis, nagyságos elnök ur.

— Beszélje el, hogy történt?

— Valami állásért könyörögni mentem el a miniszter ur ó kegyelmességéhez a lakására. Az előszobában a komornyik felesége azt mondta, hogy várják, míg férje, ki a gyógyszerért futott hazajön, az majd be fog jelenteni. Egy ideig fel s alá sétáltam az előszobában. Azon gondolkodtam, hogy mit fog nekem a miniszter ur ó kegyelmessége válaszolni. Tudtam, hogy mennyi álláskereső zaklatja. Kevés bizalmam volt ahhoz, hogy kedvező választ kapjak. A fogason ott függött két télikabát, a miniszter uré és az öccséé.

— S ön az egyiket levette?

— Igenis, kérem alásan. Télviz idején állás nélkül voltam. A nyomor . . .

— De hisz önnél hét forintot találtak, mikor tartóztatták.

— Azt jobb időkre tartogattam.

— És mit tett a saját kabátjával?

— Először felvettem a miniszter ur téli kabátját s a tetejébe az enyémet. Ez lett árulóm.

— Hogyhogya?

— A miniszter ur télikabátja egy araszszal hosszabb volt, mint az enyém. A komornyik felesége észrevette, s megszólitott, mikor elmenni akartam.

— S ön mit mondott?

— Zavaromban azt mondtam, hogy el kell mennem, de mondja meg a kegyelmes urnak, hogy báró Bánffy félóra mulva visszajön.

— Tehát ön báró Bánffynak adta ki magát?

— Zavaromban.

— Na ez nem mutat zavarra, legkevésbé elmezavarra. És hol tartóztatták le?

— Az Oktogon-téren. A komornyik felesége utánam szaladt és vendőrt kiabált.

— Milyen értékű lehetett az ellopott kabát?

— Kérde az elnök.

A vádlott gondolkodik, s nagy alázattal rebegi:

— Bocsanatot kérek, de én legfőlebb 40—50 forintra becsülöm.

— A szabó, aki csinálta, azt állítja, hogy 125 forintba került.

— Bocsanatot kérek, de a szabók nagyon drágán dolgoznak a minisztereknek.

A törvényszék a volt polgármester-helyettest (kinek nevét ősz atyjára való tekintetből nem írjuk ki) két rendbeli kabátlopás vétsége miatt öt hónapi fogsárra ítélte.

Az ítéletben az ügyész és rövid gondolkodás után a vádlott is belenyugodott.

Mielőtt a törvényszék ítélethozatal végett visszavonult, az egykori városi tanácsos könyörgő hangon instálta az elnököt:

— Nagyságos uram, tessék enyhítő körülménynek venni, hogy a miniszter ur kabátja öt percig sem volt rajtam.

Nyiltér.

Gyárunk áthelyezése miatt

a légszesz- és villamesillárokat

tetemesen leszállított áron adjuk el.

DÉNES ÉS TÁRSA

magyar csillárgyár VI., Andrassy-ut 13.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(Az országos közegészségügyi egyesületben) dr. Szilágyi Gyula vegyész értekezett a magyarországi közegészségügy ivóvizéről. Előadó az ország különböző vidékeiről 62, ivási célokra szolgáló kutvizet vizsgált meg. A vizsgálat eredményéből az tűnik ki, hogy Magyarországon az ivóviz-szolgáltatás terén igen szomorú viszonyok vannak. Szerves anyagok rothadási termékeivel fertőzött vizet iszik a közegészség lakosságának nagy része sőt még temetőben ázott 6—10 méter mély kut vizét is isszák imitt-amott. Előadó hangsúlyozza, hogy a helygülyi kormány sokat tett ugyan a jó ivóviz-szolgáltatás kérdésében, de végleges megoldása a közegészségügy érdekében mielőbb kivánatos lévén, szükségessé teszi egy törvényt megalkotását, mely a közegészségnek jó ivóvizről való gondoskodását az

állam anyagi támogatásával és megfelelő szakközvegek segítségével kötelezővé tenné. A vonzó és tanulságos előadást a díszes hallgatóság lelkesen megéljenezte.

TÁVIRATOK.

London, március 6. Április végén rendkívüli angol nagykövetek mennek az európai udvarokhoz, hogy *Edvárd* király trónralépését notifikálják.

Washington, március 6. Robert S. Mac Cormickot Harry helyébe bécsi követé nevezték ki.

A Landwehr miniszter a párbajról.

Bécs, március 6. Az osztrák véderő-bizottság mai ülésén a Landwehr-miniszter behatóan foglalkozott a felvetett párbajkérdéssel.

Utal arra, hogy nemcsak az egyház és az államok üldözték a párbajt a legszigorubb büntetésekkel, hanem a legnagyobb hadvezérek is határozott elleneségei voltak. Kimutatja, hogy a hadsereg becsületügyi eljárásáról szóló szabályzat semmiféle ellenében nincs a büntető törvényvel és csak annak megítélését szabályozza, vajjon egy bajtárs valamely konkrét esetben meglelelte-e a kari becsület fogalmainak, vajjon lehet-e a tisztakar tagja vagy sem, mely ítélet respektálása mindenkor a tisztjár viselésének feltételéhez tartozott, kényszerrel nem lehet szót. A becsületügyi eljárás helytelen dolgok elfordultát lényegesen korlátozta és csak ajánlható volna szélesebb köröknek is. A párbajok a hadsereg kebelében ritkábbakká váltak. Előbbi időkben sohasem beszéltek párbajokról, míg most ez az újságoknak kedvelt témája és civilben is párbajoznak, a legtöbbet némely törvényhozó testületben. A legszigorubb törvények és büntetések tényleg sohasem alkalmazhatók. Ha az államok és az egyház összes büntetési évszázadok óta nem tudták kiküszöbölni a párbajt, sőt világi és egyházi bíróságok is elnézést gyakorolnak, ennek az oka éppen az önvédelem „enyhítő körülményében” van, midőn egy a törvényhozás mint a társadalom hiányos védelmet nyújt a becsület megsértésével szemben. A miniszter ezt drasztikus példákkal magyarázza és utal arra az útra, melyen az államnak és a társadalomnak együtt kellene haladnia, hogy az erőszakos önségely okait elérjék és elhárítsák.

A Reichsrath.

Bécs, március 6. A képviselőház mai ülése simán, csöndesen folyt le; csak éppen az újonczási javaslat tárgyalásának lezelelén volt egy kis mozgolódás.

Fressel, aki eleinte szótlanul ült a helyén, hirtelen felugrott s odakiáltott az elnöknek:

— Elnök ur, én szólszra jelentkeztem! Követelem, hogy adja meg a szót!

A németek el akarták némitani. *Csönd!* Hallgasson! — hallatszott padjaikról.

Az elnök figyelmeztette:

— Akkor fogom önnek megadni a szót, mikor én akarom! (Tetszés és taps a németek körében.)

Fressel: Szégyen, gyalázat Európa előtt! Majd az itjusehek felé fordult:

— Szégyeljétek magatokat, az elnök azt tesz veletek, amit akar!

Az ifju csehek még szóra se méltatták *Fressel*-t, csak *Grössl* szólt rá:

— Fogd be a szádát! (Zajos derűltég.)

Fressel (az ifju csehekhez): Ti népképviselők vagytok?! Fúj! Szégyeljétek magatokat!

Erre sem reagáltak az ifju-csehek s mikor végre *Fressel* belátta, hogy senki sem törődik vele, meghúzódott a padjában s azontul csöndesen viselkedett. Még *Klofac* sem méltatta szóra.

Heinrich folytatta beszédét.

Az ülés végén még *Stein* Franko interpellációja sem zavart vizet, pedig nagy hatásra számított azzal a mondásával, hogy az osztrák trónbeszéd nem egyéb, mint telennyomatott papírromy!

Bécs, március 6. A *Slavische Corr.* szerint a képviselőház munkaprogramja felett március 7-től, március 15-ikéig megegyeztek és ez a program a végleges elnökség választásán kívül a pálinkadó-novella első olvasásából, az unjonjavaslat elintézéséből és a beruházási törvény első olvasásából áll.

A kínai bonyodalom.

London, március 6. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből 3-iki kelettel: *Li-Hung-Csang* parancsára *Jincsang* tábornok levelet irt *Waldersee*-nek, amelyben arra kérte, hogy ha lehetséges, ne küldjön ki több expedíciót és utasítsa a szövetségesek csapatait, hogy a rablók és boxerek üldözéséhez és meglenyítéséhez kérjék a kínai hivatalnokok támogatását. *Jincsang* azt kérte továbbá a levélben, hogy a bennszülött keresztényeket beszéljék le arról, hogy tulzott követelésekkel álljanak elő, amiben a hittérítők támogatják őket.

Waldersee azt válaszolta erre a levélre, hogy a fővezérlert nem ígérheti meg, hogy nem fog több expedíciót kiküldeni, hanem fenntartja magának azt a jogot, hogy ugy cselekedjék, amint a körülmények kívánják. Ha nem jön közbe fontosabb körülmény, mint

például rablóbandák föllépése, vagy ha a kínai csapatok magatartása más eljárást nem tesz szükségessé, szívesen teljesíti a kérelmet. *Waldersee* megjegyezte még, hogy a bűnösök kinyomozásához ki fogják kérni a helyi hatóságok segítségét, továbbá, hogy a bennszülött keresztények és a hittérítők követeléseit dolgában, amennyire csak lehetséges, kölcsönös megegyezéssel vagy a diplomáciai képviselők útján fognak határozni.

Délafrikai szabadságharc.

London, március 6. *De Wet* visszavonulásáról ezt jelentik: Ugy látszik, hogy *De Wet* Oranje-Rivier-Stationtól egészen a colesberg hegy mellett levő hidig minden gázlót átkutatótt. Az a gázló, amelyen a boerok átkeltek, ismeretlen volt az angolok előtt. *De Wet*-et és *Steyn*-t kocsin szállították át a folyón, a boerok nagybőrsze uszott. A boer vezérek Filippoliszban haditanácsot tartottak. A haditanácsban *De Wet* nem vett részt, de *Haasbroek* és *Steinkamp* parancsnokok ott voltak. Az utóbbi állítólag azt mondta, hogy a háboru reménytelen és hogy sok boer elfáradva, visszavonul a farmjára. Angol csapatok most Filippoliszt megszállva tartják és *De Wet* újra körít akarják zárnai. *De Wet* régi taktikájához híven, most is kisebb csapatokra osztotta hadi-erejét.

London, március 6. Pretória jelentések megerősítik, hogy *Botha* és az angol sereg között hallgatolagosan fegyverszünet állott be s nyolc nap óta tart. Ezzel áll összefüggésben *Kitchener* és *Milner* utazása északra. *Schalkburger* és *Steyn* *Botha* közelében vannak.

A spanyol kormányválság.

Madrid, március 6. A Fabra-ügynökség jelenti: *Weyler* tábornok ugy nyilatkozott, hogy az ostromállapot ma megszünteti. Mihelyt az új kormány megalakul, helyreállítja az alkotmány biztosításait és elhalasztja a tartománytanácsi választásokat. A *Heraldo* szerint a karlisták a legközelebbi időre új akciót terveznek.

Bulgária mozgósít.

Bukarest, március 6. Jászvásárból az a hír érkezik, hogy az ott élő bolgáralattvalókat hazulról felszólitották, hogy azonnal térjenek vissza Bulgáriába és hadtestöknél jelentkezzenek. A Szófiából érkező maginjelentések szerint a bolgár állapotok válságosak. Sokan azt hiszik, hogy a háboru közeledése közeledik. Oroszországból is igen sok bolgár tért vissza hazájába. Az események felől a román külügyminisztériumot bizalmasan értesítették.

Forrongás Potugáliában.

Lisszabon, március 6. A Fabra-ügynökség jelenti: A portugáliai cenzura megakadályozta több oportói táviratnak a továbbítását. Porto környékére lovasságot küldtek ki.

Madrid, március 6. Egy oportói távirat szerint, vasárnap éjjel egy kis tüntető csoport beverte az egyik külvárosban lévő Sacré-Coeur-kollégium ablakait. A rendőrség 12 embert tartóztatott le. A közörség nyugtalanodik. A katonaság össze van vonva. Egy újabb távirat azt jelenti, hogy a városban helyreállt a nyugalom és hogy a portugál kormány a vallási testületekre vonatkozó rendszabályokon dolgozik.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 6. A Dunagőzhajózási-Társaság az idén 40 korona osztlékot fog fizetni, míg tavaly öt korona volt az osztlék. Ez a kedvező üzleti eredmény a pécsi kőszénbánya jövedelmezőségére vezethető vissza.

New York, március 6. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8.15/16 (8.15/16). Áprilisra 8.52 (8.59). *Juniusra* 8.55 (8.62). *New-Orleans*ban helyben 9.1/4 (9.1/4). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.95 (7.95). Stand white Philadelphában 7.90 (7.90). Refined in Cases 9.— (9.—). Credit Balances at Oil City 1.23 (1.28). — *Zsir*: Western steam 7.72 (7.72). *Rohe* és *Brothers* 7.90 (7.85). — *Tengeri irányzata* nyugodt. — *Márciusra* —.— (—.—) *Májusra* 46.1/2 (46.1/2). *Juliusra* 45.— (45.1/2). — *Buza* irányzata állandó. *Piros ősz* helyben 80.1/2 (80.1/2). *Márciusra* 79.1/4 (79.1/4). *Májusra* 79.1/4 (79.1/4). *Juliusra* 79.1/4 (79.1/4). *Szept-re* —.— (—.—). *Gabona* szállítási díja *Liverpool*ba 1.1/2 (1.1/2). — *Káv*: *Sair Rio* 7. sz. 7.1/2 (7.1/2). *Márc-ra* 6.05 (6.10). *Juliusra* 6.25 (6.25). — *Liszt*: *Spring Wheat* clears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3.1/2 (3.1/2). — *On*: 26.27 (26.12). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 6. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata állandó. *Márc-ra* 73.— (73.1/2). *Májusra* 75.1/2 (75.1/2). *Tengeri irányzata* nyugodt. — *Márciusra* 39.1/2 (39.1/2). — *Zsir*: *Márciusra* 7.40 (7.40). *Májusra* 7.45 (7.45). — *Szalonna* short clear 7.50 (7.40). — *Sertészs*: *Márciusra* 14.07 (13.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFELEK.

Kain hálaadása.

Senki se láthatta a sujtó dorongot,
A jajszó elhalón a légben elszongot,
Nem volt a közelben
Még csak egy madár sem,
Mikor a föld pusztá, hallgató hantjain
Mégölte búr Ábelt a gyilkos britt Kain.

És a haramia, hogy mindenki lássa,
Hamvadó paraszat nógat lángolásra
S azon véres kézzel
Az oltárhoz térdel
Hálásót rebegni — a halott mellette —
Az egék urának, hogy megsegítette.

Arcát az áhitat hosszúra növesztí,
S beszédét az éghez ilyen módon kezdi:
„Ura földnek, égnek,
Szálljon hála-ének
Trónod zsámolyáig, mert a te érdemed,
Hogy megsegítettél ölni testvéremet.

Fáj az én szívemnek nagyon, a mit tettem,
De magad láthatod: másként nem tehettem;
Hiszen te jól látod,
Ki szívem vizsgálod,
Hogy a mi embervért iszik a föld ottan,
Mindazt a műveltség oltárán ontottam.

Igaz, hogy öröklő föld is maradt róla;
Csekélység; annyi sincs, mint fél Európa;
Rajta értéktelen
Gyim-gyom és gaz terem . . .
Már a boldogult is panaszkodott érte,
Hogy hasztalan hull rá véres verejtéke.

Nem is tudta, mit ér az a föld, hiába;
Nem fent van ott a kincs, — len a föld gyomrába,
Hol az ős világból
Gyémánt szeme lángol
És a kövek között sárga erek vannak,
Melyet mi műveltek nevezünk aranyának.

Arany van ott szépen; majdnem negyedrésze,
Mint a mennyit termel a föld keresége,
Ah, ha ezt a kincset
Mégkaphatom mindent
S a gazdag bányákat sorra kiaknázom:
Az egész világot művelté igázom! . . .

. . . De mi ez? Hát ennyi nagy munkám hiába?
Hisz' ez a halott él: mozog keze lába.
Oh Jézus Krisztusunk,
Igy mi nem alkuszunk! . . .
Az imádságot majd csak akkor folytatom,
Ha öcsémet végkép halottnak mondhatom!

Balog István.

† **De Wet kalandja.** De Wet, a boerok legvitéz-
zebb hadvezére s az angolok legrettegethettebb ellensége,
egyszer rossz pozícióba került. Előtte is,
mögötte is nagy angol seregek táboroztak. Prinsloy boer
pedig, serege tulnyomó részével, kapitulált Hunter
tábornoknak. Hogy mint menekült meg De Wet Steyn
elnökkel egyetemben a veszedelmes csavából, arról
szól a következő, nagyon érdekes epizód Piener boer
katoná memoárjából:

Prinsloy négyezer emberével egyszerűen meg-
adta magát s De Wet, aki Steynnel egyetemben nagy-
on rászorult Prinsloy seregére, segítség nélkül
maradt. Köröskörül angol csapatok leselkedtek s noha
alig volt remény, hogy megmenekülünk, De Wet
kijelentette, hogy áttörjük az angolok sűrű had-
sorát, lehetőleg északra felé, mert Steyn elnök-
nek Krügerrel kellett találkoznia, aki akkor még
Trasvaalban tartózkodott. A mult esteendő júliusában
történt egy forró nyári nap délutánján. Négy órakor
De Wet elrendelte, hogy pihenjünk. Tíz óra óta lova-
goltunk szakadatlanul s az ellenség nyomon követett.
Előttünk angol katonák őrizték a kanyarodó vasuti
sineket. Helyzetünk tisztázódott. Vagy átkelünk az
éjszaka folyamán a sineken, vagy angol fogságba
esünk. Messziről egy páncélvonat lokomotívjának
fütyje hallatszott s a vasszörnyeteg fekete füstöt ere-
getve közeledett felénk.

— Vajjon látnak-e ezek bennünket? — kérdék
a burgherek.

Bizony kevés reményünk volt, hogy elrejtőzhe-
tünk, pedig ez átkozott találkozás lett volna. Néhányan
megírták végrendeletüket, mindnyájan megtöl-
töttük fegyvereinket s De Wet apró csapatokba osz-
tott be bennünket. Leszállt az éj s a vezér parancs-
szavára elindultunk a vasuti sín felé. Néhány lovas
jobbba, ugyanannyi balra száguldott; a csapat javarésze,
Steyn és De Wettel egyetemben a közepén maradt.
De Wet hóféhér paripán ült és egyre buzdította katonáit.
Csillagos égből borult reánk s a messzeségben egy
hang sem hallatszott; csendesen, komoran indultunk —
előre. Jobbfelől lángok csapódtak s néhány majorságot
emésztettek el. A házak tulajdonosai a mi csapa-
tunkban harcoltak s a háború kezdete óta most látták
viszont tanyájukat. Bosszut líhegre rohantunk tovább
s már-már a sinhez közeledtünk, midőn hirtelen lény-
sáv vetődött a sinekre s megpillantottuk a vasóriást,
mely, mint egy óriási silbak, utunkat állta. Hatvan
méternyi távolságban leszálltunk lovainkról s De Wet
nesztelenül a sinhez lépett s egy jókora követ tett a
pályára. Pár pillanat múlva megindult a vonat, de
beleütődött a kőbe. A mozdonyvezető tüstént leszállt,
megvizsgálta a pályát és nagynehezen eltolta a követ,
mire egy burgher lőni akart.

— Ne bánts! — sugta De Wet. — A vonat
tán zsufova van angol katonákkal s eddig szeren-
csére nem láttak bennünket. Sokáig álltunk szótlanul.
Köröskörül mélységes csend, szinte hallatszok szí-

vünk dobogása. Idegeink megfeszülnek, elfojtják lé-
legzetünket s pár percig meg se moccanunk. Egy-
szerre csak megindult a vonat, eleinte lassu zakato-
lással, majd gyorsabban, egyre sebesebben. Átkel-
tünk a sínparón s egymás nyakába borultunk: ve-
szedelmes kísérletünk sikerült. Huszonegy órai lo-
vaglás után ismét leszálltunk lovainkról és pihen-
tünk, másnap pedig elbucszunk Steyntől, aki Krü-
gerhez sietett. Bucszóul vezérünk így szólt az
elnökhöz.

— Elnököm! Azt mondják, hogy az a sok vér,
amely hazánk földjét öntözte, nagyrészt az én nevem-
hez tapad. Nem bánom! Én nem kapituláltam és nem
is kapitulálok. Nem küzdöttünk hasztalan s nem hulo-
lottak el hasztalan honfitársaink véres küzdelmekben!
Ha békét akartok kötni, ne eszelekedjétek akaratom és
tudtom nélkül, mert mondom nektek, hogy ez csak
papíron lesz béke. En küzdök tovább, mindhalálig!

Steyn és De Wet kezét szorították s De Wet
kicsiny csapata sebes vágatásban haladt tovább,
Kitchener lorddal nyomában, Baden-Powell serege felé.

† **Gázautomaták Angolországban.** A gáz-
automata egy pénzdarab bedobása után bizonyos
mennyiségű gázt bocsát a bedobó rendelkezésére.
A gázátársulatok ma már mind elfogadták az új szer-
kezetet, mit annak idején Brownhill talált fel, de ujab-
ban gyökeresen átalakított. Az automatákat a gáz-
átársulatok adják a fogyasztóknak, és belőle magában
Londonban már 200.000 darab van használatban. Az
automaták mindegyikére átlag hetenkint 4 köbméter
gázfogyasztás esik. A gázátársulatok jelentései szerint
az automaták üzembe vétele óta a gázfogyasztók száma
és a fogyasztott gáz mennyisége rohamosan növekedett.
Az automatába dobandó pénzegység a penny, mit bi-
zonyos időközönként szednek ki a társulatok pénz-
beszedői. A gázt nemcsak világítás céljára használják
a fogyasztók nagy mennyiségben, hanem főzéshez és
fűtéshez is. Az automatákhoz tartozó gázkályhát is a
gázátársulat bocsátja a fogyasztók rendelkezésére és
pedig ingyenesen. A gázátársulatokra nézve azonban
a készülékek beszerzése s felállítása, továbbá az
automatákban időközönként összegyűlemllett pénz be-
szedése többköltséget jelent, mit azáltal pótolnak,
hogy az automatákból vett gázt a fogyasztóval valami-
vel drágábban fizetetik meg a rendes egységárnál.

† **Levélhordók boldogsága.** A fegyházban
ime, kipattan egy-egy ötlet, amely aztán a szabad
emberiséget boldogítja. A nürnbergi fegyház egyik
lakója, aki büntetési ideje alatt elektrotechnikával fog-
lalkozott, villamos levélhordót talált föl. Az elmés
szervezet abból áll, hogy a ház földszintjén kis szek-
rényeket alkalmaznak, melyeket villamos vezetékek
kapsol össze az egyes lakásokkal. A levélhordó a
kézbesítendő leveleket a szekrénybe teszi és a veze-
ték megnyomása folytán a levelek azonnal az illető

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNJÁK.

Nem, mi nem vagyunk fanatikusok, ha értesz
valamit azalatt. Helyes eszű, munkás népség va-
gyunk, örülünk az életnek s biztosíthatlak, telje-
sen meg tudjuk becsülni az élet örömeit, ha
élvezhetjük őket a nélkül, hogy jobb meggyőződé-
sünkkel ellenkeznék.

— Lehet, vágott vissza Repin, hanem azt
az átkozott jobb meggyőződést kissé erősen kö-
vetelődzének tartom s ha aztán nem kapjátok
meg, amit akartok, vadak lesztek, mint a kis gye-
rekek, akik a hold után vannak.

Repin haragudott Andrejre s azért még
sokáig beszélt ezen a hangon, különösen azt a
pártot támada, amelynek Andrej is tagja volt.
Beszélt terveik hiábavalóságáról, kihívó féktelen-
ségéről, amely csak megduplázza a zsarnoksá-
got, mely ellen küzdenek; hogy elviselhetlenné
teszik az életet Oroszország egész művelt közön-
ségének, amelynek Repin létjogosultságot követelt.

Andrej eleinte enyhén, félig tréfálva védeke-
zett. Hozzá volt szokva Repin támadásaihoz.
Mégis annyira közel volt szívéhez a kérdés, hogy
lehetetlen volt nyugodtnak maradnia. Az utolsó
kifakadás valósággal tűzbe hozta.

— Tudom! — felelt. A ti művelt szabadgon-
dolkozó oroszországotoknak nagy gondja van
életjogosultságára s kényelmére. Jobb volna a
házára, ha nem egészen így volna.

— Csak nem akard, hogy az utcán meg-
bombázzunk minden rendőrt?

— Ugyan hadd el! Nem kell bombákkal
hajigálnotok; van más fegyveretek is. De küzd-
jetek, ha férfiak vagytok! Küzdjünk vállvetve s
lesz erőnk, végleg leküzdeni a zsarnokságot.
Ameddig így bujkáltok s haboztok, nincsen jogotok
szemünkre lobbantani azt, hogy nem csókol-
juk meg az ellenség kezét. Ha rátok is kihat
a megtorlásnak dühe, hasogassátok meg ruhátokat
s szőrzatokat hamut fejetekre, de viseljétek a meg-
próbatást emberhez méltóan. Ne panaszkodjatok,
ne jertek férfiatlan s hasztalan sopánkodásaitok-
kal, mert bátran belerekedhetitek szitkozódásaitokba,
szemrehányásaitokba s érveléseitekbe — mi ugye-
sem hallgatunk reá.

— Ugyan, ki beszél sopánkodásról? —
szólt Repin türelmetlenül. Lehet, hogy sze-
mélyesen van jogotok a fejeteket különös kö-
rülmények között elveszteni. Közönséges bűnös-
nek, közönséges bírak előtt ez mentés, hanem
politikai pártnak a világ véleménye szemében
nem az. Ha a hazátokat akarjátok szolgálni, ta-
nuljatok önmuralmat, s fékezzétek meg féktelen in-
dulataitokat, ha azoknak csak vereség, csak szo-
renesétség a vége.

— Vereség és szerencsétlenség! — kiáltott fel
Andrej. Hát olyan bizonyosra veszed azt. Garasos
gyertyával gyújtották fel Moszkvát. Mi jóval ha-
talmasabb fáklyát plántáltunk Oroszthon szívébe.
A jövőt senki sem tudhatja, s azért, mit méhében
rejt, senki sem felelős. Mi megteszük kötelessé-
günket a jelenért; példát mutattunk férfias forrad-
dalomra, s a hatás nem maradt ki a rabszolgá-
országban. Engedelmeddel még azt is állítom,
hogy mi adtuk vissza az oroszoknak önézetüket,
hogy megmentették az orosz név becsületét.

— Talán azzal, hogy bebizonyítottátok, hogy
nem vagytok képesek egyébre, mint ilyen kis tá-
madásokra, kis egyénecské ellen? Talán
ebből áll?

— Hát ki a hibás? — vágott vissza Andrej
nekitüzesedve Repin hangján. Mi semmi esetre
sem; csakis és egyedül ti. A nagy szabadelvű
Oroszország, amely elbukik a szabadságharc elől,

mig mi, saját gyermekeitek, küzdünk és ezren-
ként pusztulunk el év-év után.

Andrej legkevésbé sem célozott Repinre,
az öreg ügyvéd kivétel volt. Hanem azért egy
vagy más okból bántotta a szemrehányás. Egy-
ideig hallgatott s mikor újra szólani kezdett —
hangja és modora megváltozott.

— Tegyük fel, hogy igazad van. Mi az ugye-
nevezett társaság, gyávák vagyunk. De ha nincs
erőtök változtatni ezen, el kell fogadnotok, mint
az orosz viszonyok egyik körülményét s számí-
tatók kell velük. Egy okkal több arra, hogy ne
próbáljatok fejetekkel rést törni a falon.

— De nem vagyunk remény hiján, — felelt
Andrej megbékülve. — Van más segédforrásunk
is, mint a társadalom s különben a társaság is
megjavulhat idővel. Csak jobb vért kell belé
oltani. Nem megmondta valami böles, hogy men-
nél nagyobb bizalmunk van az emberek többsé-
gében, annál kevesebb esélyünk van tévedni.

Repin megjegyezte, hogy ő bizony ezt a
böleset nem ismeri, s legföljebb csak az ellenke-
zőjét hallotta.

— Nohát akkor meg kellett volna monda-
niok, — felelt Andrej. — Ha nem tették, egy
fabatkát sem adok az egész társaságról.

Kalap s keztyű után nyult.
— Isten veled Gregorij Alexandrovics, —
szólt. — Nem tudom, mikor látlak ismét.

Többet nem mondhatott anélkül, hogy titkát
elárulja.

Amilyen melegen üdvözölték egymást, oly
meleg volt a bucsu is s Repin még egyszer
szívére kötötte Andrejnek, hogy háza, pénze
összekötöttései minden pillanatban szolgálatára
állanak.

Andrej bölintott, mintha csak háláját akarná
kifejezni. De Repin csak később értette meg ar-
cának különös kifejezését.

(Folytatása következik.)

lakásokba jutnak, a nélkül, hogy a levélhordónak az emeletre kellene mennie. A találmányt már szabadalmazták is. Az emeletek megmászásában kiíradt levélhordók most belefoglalják mindennapi imádságukba, hogy: — villamos levélhordó, oh, jőjjön el a te országod minél előbb.

† **Egy insurrekciós dal.** Szeged vidékén a a következő kurucnótát éneklék:

Szól a levél a csordásról,
Killette a hideg.
Három tehén
A kutra mén,
Meginná a vizet.
Jaj, rózsám, oda vagy,
Szerelmednek, galambodnak
Rabja vagy,
Ezer a baj, nem kettő,
Kilyukadt a serpenyő.

Mindenkinek van szeretője,
Csak én nekem nincsen;
Kinek kettő, kinek három,
De nékem egy sincsen.
Ha az Isten egyet adna,
Ugy megbecsülném,
Kezit-lábát összekötém,
A füstre föltönném...

Hogyha szépen könyörögne:
Onnét is levönném,
Előfogám kapafokkal
Jól megverőgetném...
Hajtsd rá, nyomtisd rá,
Szegény legény bunkózd rá.

† **Egy impresszárió élményéből.** Major Pond, a híres amerikai impresszárió, aki valaha szedőgyerek volt egy newyorki nyomdában, utóbb híres írókat és tudósokat kalauzál Amerikában s ezzel nagy vagyon szerzett, most könyvet írt élményeiről. A könyv első fejezete *Matthew Arnold*-ról szól. Washingtonban tartott felolvasást, amelyen *Grant* tábornok és neje is jelen voltak. *Arnold* a pódiumra lépett, kivette a kéziratot és olvasni kezdett, azaz csak ajkai mozogtak, mert hangját senki sem hallotta. A közönség ámulatbámul, *Grant* tábornok pedig kis várta egy szót feleségéhez:

— Ugy látszik, kedvesem, hogy mi azért fizetünk, hogy láthassuk *Arnold*-ot. Hallani ugy sem fogjuk, ergő távozunk.

Es távoztak, utánnk tüntetőleg menekült a teremből az egész auditorium. Utóbb *Matthew Arnold* meggyőződött hangja fogyatékosságáról és egy híres professornál beszélni tanult, de hasztalan, mert felolvasásai mindig zajos derültséget keltettek.

Érdekes történetet mesél *Pond* őrnagy *Rudyard Kipling*-ről is. Az impresszárió ugyanis levelet írt a híres írónak és felszólította, hogy nagy honorárium ellenében utazzék vele Amerikába és tartson felolvasásokat. *Rudyard Kipling* a következő levélben válaszolt:

— Kedves őrnagyom, nagyon köszönöm levelét, de hazudnék, ha azt mondanám, hogy mindenben egyetérték önnel. Azt elhiszem, hogy nagyon sok pénzt keresnénk s ez kellemes dolog, de az utazással járó láрма, bosszúság, virrasztás és fáradság éppenséggel nem kellemes. Láttam néhány művészt, akik körutujáról visszatértek, bizony Isten, nem voltak jó színben! Ha házamon jelzőlógólcson volna, lovaim, butoraim árát nem fizetnem volna meg s irógörccs bujnék az ujjaimba, talán elmennék. Így azonban iróasztalom mellett maradok. Különbön egyszer már tartottam felolvasásokat az Unió nagyobb városában s a világ összes kinceseért sem alkalmazkodnék ismét az amerikai vasutés szálloda-rendszerhez. Az Egyesült-Államok szép ország, nagy ország, de nem arra való, hogy városai-ban felolvasást tartsanak.

A könyv szerzője nagyon népszerű ember Amerikában. Egy híres író, aki szintén az ő kalauzálása mellett utazta be az Egyesült-Államokat, ki nyilatkozta, hogy *Pond* őrnagy vetekedik a *British Museum* legrágább rárításával. Amerikában ugyanis minden ember tábornok s csak *Pond* elégszik meg a szerény őrnagy címmel.

† **Bakter nélkül.** Egy kis szász falu, *Voigtlaide*, elhatározta, hogy megszünteti az éjjeli őrszükséget, de drága állászat. A falu pénzügyi helyzete ugyanis oly szomorú, hogy még a bakter fizetése is nagy summa lett. A kupaktanács tehát elhatározta, hogy minden éjjel más-más lakója a falunak legyen az éjjeli őrs. Érdekes, hogy csak a családok emberekre bízzák rá ezt a tisztséget — avval az indoklással — mert a nőtlenek megbízhatatlanok. Most mindennap más-más házába viszik a bakter rozoga kürtjét és rozsdás alabárdját.

† **A legkisebb ló.** A világ legkisebb paripája eddig *Newyorkban* volt, *Siapence* a neve és mindössze 70 centiméter magas. Ezt a kis lovat most lefőzte egy írországi pónni, amelyet Párisban mutogatnak, s amelynek magassága hatvanhat centiméter.

KÖZGAZDASÁG.

Mezőgazdaság és iparfejlesztés.

Budapest, március 6.

A kassai gazdakongresszus határozatait a *Magyar Gazdaszövetség* fölterjesztette *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszterhez, aki most terjedelmes leiratban válaszolt a felterjesztésre. A kongresszus határozatai közül természetesen azokat ajánlotta a fölterjesztés a miniszter figyelmébe, amelyek a kereskedelmi tárcát érdeklik. Ezek a határozatok az ipar fejlesztésére a városi középosztály ügyének felkarolására vonatkoznak.

A miniszter válaszában részletesen kiterjeszkedik mindezekre a határozatokra és egyenként kifejezi róluk a nézetét. Nagy elismeréssel nyilatkozik a miniszter arról az örömdetes tényről, hogy a magyar gazdaszövetség tanácskozásai körébe az ipari érdekeket is bevonta, amiben helyesen látja annak a megnyilatkozását, hogy a gazdaközönség is át van hatva attól a tudattól, hogy a földmívelés, ipar és kereskedelem egymásra vannak utalva, s helyes irányu közgazdasági tevékenység csak ezeknek az egymásra utalt tényezőknek az összhangja mellett, képzelhető. Ez nyilvánvaló igazság, amelynek felismerésért a gazdaszövetséget a miniszter dicsérete valósággal meg is illeti. De éppen úgy megilleti a legmelegebb elismerés *Hegedűs Sándor*-t, aki ebben a leiratában igazi kátétját adja annak a közgazdasági politikának, amely azt a helyesen fölismeri igazságot a maga hatáskörében rendszeresen megvalósítani igyekszik.

Am ez a leirat egyuttal dokumentum is, dokumentuma annak, hogy *Hegedűs Sándor* kormányra lépése óta nem szünet meg fáradni azon, hogy érvényre jussanak az itt kifejtett elvek, amelyek az ő iparpolitikájának alapvető elvei között foglalnak helyet. A mezőgazdasági és ipari termelés harmóniája és kölcsönös egymásra hatása; a gyárparnak mintegy a mezőgazdaságból való kifejlesztése, a mezőgazdasági terményeket feldolgozó iparágaknak első sorban való felkarolásával — a vidéki centrumok erősítése; a háziparnak és a kisiparnak természetes uton való szervezése: ezek azok a főbb princípiumok, amelyek a mostani kereskedelmi kormányzat tevékenységében, bár látszólag elszórtan, de tényleg szerves összefüggésben jelentkeznek. Ezeket az elveket találjuk egybefoglalva a nagyon érdekes és valódi államiérfa okossággal megkoncipiált leiratban, amelyről a következő tömör, vázlatos ismertetést adjuk:

A leirat jelezvén a gazdaszövetség fölterjesztésének a kereskedelmi tárcát érintő részeit, elismeréssel szól a szövetségnek az ipar érdekeire irányuló állásoglalásáról, azután rátér a fölterjesztés egyes pontjaira. A vidéki városok emelését a leirat országos jelentőségűnek mondja, mert erős vidéki központok nélkül nem lehet erős az ország. A vidéki városok legfőbb tényezője az ipar és kereskedelem, ennél fogva első sorban ennek erősítése, érdekeinek istápolása, jövő fejlődésének előmozdítása szükséges. Ezt a miniszter minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik megtenni. Ennek tanúságaképpen felsorolja a leirat az ez irányú törvényhozási intézkedéseket.

Arra nézve, hogy ezt az elvet mint illette át a miniszter eddig a gyakorlatba, utal arra, hogy az állam támogatásával 1899. és 1900-ban létesített, illetőleg biztosított 66 új gvári vállalat között mindössze 8 létesült, illetőleg létesül Budapesten, 58 pedig vidéki városokban és ezek sem teljesen szétszórtan, hanem több egy és ugyanazon vidéki városban, ami annak fejlődésére természetesen igen nagy kihatással van. A gyárpar megizmosodásának elősegítése mellett nem hanyagolta el a miniszter a kisipar érdekeit sem, és pedig első sorban a vidéki városok szempontjából. Erre nézve utal arra, hogy az újabb időben — két év óta — létesített új iparoktatási intézetek közül csak egy esett Budapestre, három pedig vidéki városokra, amint általában a 24 állami iparoktatási intézet közül mindössze 5 van Budapesten, 19 pedig vidéki városokban; hogy abból a 242.263 koronát tevő úrszereből, amelyet 1900-ban 78 kisiparos, illetve társulatnak gépekkel való ellátására engedélyezett a miniszter, csak 70.211 korona jutott 13 budapesti iparosnak, 172.052 koronát pedig 60 vidéki városbeli kisiparos nyert; és hogy az 1899-ben és 1900-ban állami támogatással létesült ötven kisipari szövetkezet közül csak nyolc van Budapesten, negyvenkettő pedig vidéki városokban, előbbi helyen 789, az utóbbiakban 4348 kisiparost tömörítve a jövő fejlődés érdekében biztos eszközök köré s míg a budapesti szövetkezetek ezen idő alatt 62.386 korona állami támogatást nyertek, addig a vidéken levőknek 276.218 korona támogatást engedélyezett a miniszter.

Visszatérve a gyárpar fejlesztésére, a leirat kifejti, hogy a miniszternek mindig az volt az elve,

hogy annak a mi viszonyaink között első sorban az östermelésen kell felépülnie; részint abban az értelemben, hogy annak anyagait dolgozza fel, részint abban az értelemben, hogy az östermelés szolgáltatásában álló cikkeket szolgáltatja, részint úgy, hogy első sorban a földmíveléssel foglalkozók fogyasztásának tárgyait állítja elő. Ezt az elvet a miniszter a mezőgazdasági termékek feldolgozására alakult iparvállalatok támogatása által valósítja meg; utal azonban arra a sajnos tapasztalatára, hogy az állam ez irányu készsleges támogatását legkevésbé maguk az érdekeltek hazai tényezők veszik igénybe és még ilyen iparvállalatoknál is a külföldi tőkére vannak utalva.

A kongresszusi határozat érinti a házi vizierők kihasználását is. A leirat kimutatja, hogy a miniszter iparpolitikája ezt sem mellőzte.

Attér azután a leirat a kisipar és a házipar fejlesztésének kérdésére. Utal arra, hogy a kisiparosok közt a szövetkezeti eszme bár lassan, de határozottan tért hódít a miniszter hathatós támogatása mellett; majd a háziparra nézve főleg az értékesítés kérdését emeli ki, amelyre nézve nagyon szerencsésen jelleme meg a siker útját; és végre a kisipar erősítésére, autonómiajának kiépítésére nézve tesz nagyon értékes és nagyon biztató kijelentéseket.

Ipar és kereskedelem.

A bosznia-hercegovinai vasutak üzemének kimutatása szerint a vasutak hossza 1901. januárban 640 kilométer volt. Ugyanez idő alatt szállított a vasut 57.083 személyt, a teherárú sulya 157.956 mé. volt, a bevétel 436.005 K. Tavaly januárban 431.527 korona volt a bevétel s így 4478 koronával kevesebb, mint az idén.

Délgymölcs-aukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 10.000 láda narancsot, citromot és mandarin adott el a következő árak mellett: *Narancs*: 160-as 5.— koronától 6.50 koronáig. 200-as 5.— koronától 7.50 koronáig. 300-as 8.— koronától 10.— koronáig. 360-as 7.— koronától 8.50 koronáig. *Vérpiros narancs*: 8.50 koronától 15.— koronáig. *Citrom*: 300-as 6.50 koronától 7.50 koronáig. 360-as 7.— koronától 8.— koronáig. *Mandarin*: 80-as —.— koronától —.— koronáig. 100-as 3.50 koronától 4.— koronáig. A legközelebbi aukció 1901. március 12-ikán, kedden lesz, mely alkalommal 11.000 láda narancs, citrom és mandarin kerül eladásra.

Vetőmagvak. (*Maulthner* Odön tudósítása a *Budapesti Napló* számára.) *Vörös löhere.* A hét elején az üzlet hasonlóan az elmúlt héthez, csak gyengén indult meg, a hét vége felé azonban már igen élénken fejlődött. Nagyonbonyosultságok vártak a fogyasztók részére, míg a kivitel még mindig nem mutat érdeklődést. — *Lucernamag.* A hazai termelők készletei nem teljesben taladnak, francia árúban sem bővelkedik a helybeli piac. Ily körülmények közt joggal elvárható volna, hogy március elején, tehát ott időben, mikor a magfoglaló a legerősebb, áremelkedés álljon be, ezuttal azonban ellenkezőleg áresökkenés észlelhető, minek oka arra vezethető vissza, hogy hosszabb szünet után ismét amerikai lucernamag került hazánkban napfényre. *Muharnag* és *baltacim* gyengében kerestettek, *bakköny* azonban továbbra is igen élénk forgalmi cikket képezett. Igen nagy érdeklődés mutatkozott *takarmanyripamag* iránt, melyben a iorgalom a tartós hideg dacára is sokkal erősebb volt, mint a múlt év hasonló időszakában. A kereslet tulnyomó része *impregnált* repamagra szorított, amely iránt gazdáink különösen élénken érdeklődnek.

Jegyzések 50 kilónként Budapesten érte: *Vörös löhere elsőrendű őregsemű* 68—70 korona. *Vörös löhere középminőségű* 64—66 korona. *Vörös löhere gyöngyűbb minőségű* 55—62 korona. *Lucerna-mag magyar elsőrendű* 46—48 korona. *Lucerna magyar középminőségű* 42—45 korona. *Muhar* 8—8½ korona. *Baltacim* 13—14½ korona. *Bakköny* 8½—9½ korona.

Hüvelyesek és termények. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A hüvelyes üzletben lanyha irányzat volt. Az árakban lényeges változás nem fordult elő. Babban alig volt kivételünk, minek következtében az irányzat lanyha volt. Jegyzetük nagy tehér s kis gömbölyű 7½—7¾ korona, törpe 10.— korona, tarka 5½—5¾ korona, barna 6.— korona. *Borsó* hajlis 12—14 korona, háromzot, fényező 14—17½—20—21 korona. *Lencse.* Nagyszemű árunk jobb letele var, míg alarendelt minőségű elhanyagolt árú 14—18 korona. *Köles* lanyha 5.— korona. *Kása* 10¼—11—11½ korona. *Mák* változatlanul 25—25½. *Kendermag* állomás 9½ korona. *Kömlénymag* 43—44 korona. Mind 50 kilogrammonként.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár artheyzése 1901. évi március 6. Készlet 151 darab. Erkezett 972 darab. Összesen 1123 darab. Eladott 800 darab. Maradt 323 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 86—90 koronáig. 220—280 kilogramm sulyban 88—94 koronáig. 320—380 kigr. sulyban 88—94 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 80—86 koronáig. Malac 66—86 kgrig —— korona. A vásár élénk volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 6.

Gyenge kínálat és ugyanolyan vételkedv mellett ellett 10.000 métermáza buza változatlan áron. A többi cikkeken az irányzat szintén változatlan.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 80 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 79 5 k. 7 K. 95 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 96 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 87½ l., 100 mm. 79 5 k. 7 K. 85 l., 2100 mm. 78 3 k. 7 K. 75 l., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 77 5 k. 7 K. 70 l. 200 mm. 77 k. 7 K. 72½ l., 300 mm. 77 k. 7 K. 72½ l., 100 mm. 77 k. 7 K.

60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 76 5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 2 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 30 f.
 Pestvidéki: 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 400 mm. 77 k. 7 K. 55 f.
 Raktárból: 3120 mm. 75 8 k. 7 K. 65 f.
 Mind három hónapra.
 Ross: 100 mm. 7 K. 17 1/2 f.
 Zab: 200 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 40 f., 100 mm. 6 K. 45 f.

Kétségkívél mellett.
 A készru hivatalos jegyzése a budapesti árú és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	6	76	7.45	79	7.85	7.95
"	"	76	7.10	79	7.50	7.60
"	"	77	7.55	78	7.85	7.95
"	"	78	7.75	79	8.05	8.15
Fehérmegyei	70	76	7.40	79	7.85	7.90
"	"	76	7.80	79	8.20	8.30
"	"	77	7.65	78	8.00	8.10
"	"	78	7.75	79	8.05	8.15
Pestvidéki	75	76	7.35	79	7.75	7.85
"	"	76	7.50	79	7.90	8.00
"	"	77	7.80	78	8.15	8.25
"	"	78	7.85	79	8.20	8.30
Dánágt	74	76	7.35	79	7.75	7.85
"	"	76	7.60	79	8.00	8.10
"	"	77	7.85	78	8.15	8.25
"	"	78	7.90	79	8.20	8.30
Bécsak	76	76	7.55	79	7.95	8.05
"	"	77	7.65	78	8.05	8.15
"	"	78	7.70	79	8.10	8.20
"	"	79	7.75	80	8.15	8.25
"	"	80	7.80	81	8.20	8.30

Egyéb gabonaművek	Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Ross	uj alsórendű	70-72	7.15
"	uj másodrendű	71	7.06
Arpa	uj takarmány	60-62	6.20
"	uj égetni való	59-64	5.90
"	uj sörfőzde való	54-60	5.10
Zab	uj alsórendű	39-41	6.15
Tengeri	uj bénsági	68	6.8
"	uj másodrendű	68	6.50
Reppe	uj káposzta	68	6.50
"	uj bénsági	68	6.50
Köles	uj	68	6.10

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra	7.48-7.50-7.51-7.53-7.54
Buza októberre	7.65-7.69
Rozs áprilisra	7.35
Rozs októberre	7.35
Zab áprilisra	6.24
Tengeri májusra	5.23-5.24-5.22
Tengeri júliusra	5.32-5.33-5.34-5.32
Reppe augusztusra	12.50-12.60

Déli egy óraker a következő záróárakat állapított meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.54	7.55
Buza októberre	7.69	7.70
Rozs áprilisra	7.35	7.36
Rozs októberre	6.66	6.68
Zab áprilisra	6.22	6.24
Tengeri májusra	5.22	5.23
Tengeri júliusra	5.32	5.33
Reppe augusztusra	12.50	12.60

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisra	7.54-7.55
Buza 1901. októberre	7.68-7.69
Rozs áprilisra	7.35-7.36
Rozs októberre	6.66-6.67
Zab 1901. áprilisra	6.24-6.26
Tengeri májusra	5.22-5.23
Tengeri júliusra	5.32-5.33
Reppe augusztusra	12.50-12.60

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde megmaradt a legutolsó napok kellemes irányzatának medrében s míg egyszerűen a tőzsdéhez közelebb álló közegek az osztrák belpolitikai alakulásból merítették jobb felfogásukat, azáltal a magánközönség, bár szerény formában, de mégis kísérletezett vételi megbízásokkal a porondon megjelenni. Így könnyen érthető, hogy a fellendülés általános lett s úgy az egész internacionális, mint helyi piac fellendülésében jutott kifejezésre.

A járadékpia el volt hanyagolva. A déli tőzsde továbbra is igen szilárd magatartást tanúsított s a vezető értékek tovább emelkedtek, végül nyereség-realizációk folytán az irányzat nyugodtabb lett. A helyi piac hangulata igen szilárd volt s az összes forgalomba került értékek lényegesen emelkedtek. Közúti vasúti részvények, melyek eddig teljesen el voltak hanyagolva, lényegesen emelkedést tanúsítottak.

A járadékpia szünetelt. Valuták és érváltók változatlanok. Az előtőzsde igen szilárd. **Jegyzetek:** Magyar hitelrészvény 691.—694.—. Osztrák hitelrészvény 683.50—687.10. Államvasut részvény 677.50—678.90. Jeizalozbank 454.60—456.—. Leszámítóbank 439.—440.50. Rimamurányi vasmű 492.—496.—. Városi villamos vasut 280.50—284.—. Közúti 535.—590.— korona.

A déli tőzsde változatlanul szilárd, végül csendesebb. **Jegyzetek:** Magyar hitelrészvény 693.50—695.—. Osztrák hitelrészvény 685.50—686.75. Államvasutak

677.25—688.50. Jeizalozbank 454.50—455.25. Leszámítóbank 440.—440.50. Rimamurányi vasmű 493.50—495.50. Közúti vasut 589.—592.50 korona. **Forgalomba került:** Koronajáradék 93.675—93.75. Kereskedelmi bank 245.—. Magyar Jégbiztosítás 292.—296.—. Magyar aszfalt 315.—325.—. Salgótarjáni 620.—623.—. Ganz és társa 2975.—3000.—. Adria 454.—456.— korona. **Utólszóra. A 4 órai zárlatok maradt:** Osztrák hitelrészvény 685.—. Magyar hitelrészvény 696.—. Leszámító bank részvény 440.—. Rimamurányi vasműrészvény 493.—. Osztrák-magyar államvasut 677.—. Közúti vasut részvény 591.—. Városi villamos vasut részvény 284.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonéri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—48.— korona, vörös aprószemű 48.—50.— korona, vörös erdélyi ———— korona, vörös borsági ———— korona, középsemű 55.—58.— korona, nagyszemű 61.—65.— korona. Disznózsír: budapesti: 55.—55.50 korona, vidéki ———— korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki ———— korona, városi 4 darabos 45.—45.50 korona, 3 darabos 47.50—48.— korona. űstölt ———— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.—15.25 korona 120 darabos ———— korona, 100 darabos 16.—16.25 korona, 85 darabos 17.—17.25 korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.25—15.50 korona, 85 darabos 16.—16.50 korona. Szilvaiz: szlovéniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállítással.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, március 6. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A külföldi jelentések nem mutattak kezdeményezést s azért az itteni piacon részvétel alig volt, a lehető legnagyobb létlelesség uralkodott s alig jött létre egy-egy kötés, csak éppen rozs és tengeri irányzata volt kedvezőbb.

Köttettek: Buza tavaszra 7.72—7.73—7.72, május—júniusra 7.82, rozs tavaszra 7.68—7.70, május—júniusra 7.66, tengeri május—júniusra 5.51 K. Egyéb-ként jegyeztettek: buza őszre 7.94—7.95, rozs őszre —7.72, zab tavaszra 6.54—6.56, tengeri július—augusztusra 5.61—5.62. Felmondottak 1000 métermássa búzát. Erős ajánlatokra a tőzsde szilárdan zárult. Maradtak: buza tavaszra 7.77, május—júniusra 7.83—7.87 őszre 7.99, rozs tavaszra 7.73, zab őszre 7.02—7.04, zab tavaszra 6.56—6.58 K.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsden szilárd volt az irányzat. Déli tőzsdén megcsappant külföldre. Zárlat tartott. Bécs, március 6. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjáradék 118.15. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 149.50. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.40. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.60. Magyar leszámító- és pénzváltóbank 437.—. Rimamurányi vasműrészvény 491.50. Magyar koronajáradék 93.60. 4% os Magyar földtöherm. kötvény 93.10. Magyar hitelbank részvény 684.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 172.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 360.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1900.

Bécs, március 6. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10 os papírjáradék 98.70. 4% os osztr. aranyjáradék 118.25. 1860 os sorsjegy 141.50. Osztrák hitelsorsjegy 400.—. Angol-osztrák bank 215.50. Bécsi bankjegyesület 487.—. Osztrák-magyar bank 1672. Déli vasut 101.—. Dunagőzhajózási részvény 797.—. Dohányrészvény 296.—. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 117.40. 4 2/10 os ezüst járadék 98.65. Osztrák koronajáradék 98.10. 1864-iki sorsjegy 207.50. Osztrák hitelintézeti részvény 694.50. Unionbank 551.50. Osztrák Länderbank 421.50. Osztrák-magyar államvasut 676.25. Elbavölgy vasut 492.—. Alpeji bányarészvény 459.—. 20 frank. arany 1908. Londoni váltóár 240.35. Bécsi Tramway Lift B. 273.—. Bécsi Tramway Lift A. 276.—. Lípót kohó 392.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 684.25. Magyar hitelrészvény 695.—. Angol-Osztrák bank 275.50. Bécsi bankjegyesület 488.—. Union bank 562.—. Länderbank 422.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 676.60. Lombard 101.25. Elbavölgy vasut 493.50. Északnyugati vasut részvény 481.—. Dohányrészvény 297.—. Rimamurányi vasmű 493.50. Alpeji bányarészvény 457.50. Májusi járadék 98.70. Magyar koronajáradék 93.65. Török sorsjegyek 108.—. Német birodalmi márká 117.48. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 6. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsdelergalom szilárd volt ugyan, de élénkebb tüzet nem fejlődött ki. A spekuláció nyilván nem igen hajlandó a most meg nem eléggé tisztult általános helyzet mellett nagyobb tevékenységei kifejtésére. Kőszénártekek eleinte legnagyobb részét emelkedtek. Dampfbau-részvények 3 százalékkal emelkedtek. Az új kibocsátások reményében kohóüzemeket tartottak. Bankok számlái járadék közlül török sorsjegyek javultak. Vasutak közlül dortmund-gronau-i és transvaali vasúti részvények eleinte emelkedtek, azután gyengültek. A második tőzsdelergalon a bányarészek realizációi következtében gyengültek. Később gyenge volt az irányzat. Magánleszámítási kamatból 3% o/o.

Berlin, március 6. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjáradék 98.00. 4% os osztrák aranyjáradék 100.75. Elbavölgyi vasut

—, Magyar koronajáradék 94.10. Osztrák-magyar államvasut 144.75. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.30. Alpeji bányarészvény —. Disconto-Commandit 184.25. Általános villamosági Edison 207.50. Gelsenkircheneri 175.50. Laura-kohó 205.—. 4 2/10 os ezüstjáradék 98.60. 4% os magyar aranyjáradék 99.40. Osztrák hitelrészvény 215.50. Déli vasut 24.50. Károly Lajos vasut 102.—. Orosz bankjegyek 216.15. 4% os új orosz kölcsön 96.—. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 96.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 159.60. Harpeni 170.40. Az irányzat gyenge.

Berlin, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjáradék 99.40. Magyar koronajáradék 94.10. Osztrák hitelrészvény 215.25. Osztrák-magyar államvasut 144.75. Déli vasut 24.50. Északnyugati vasut —. Elbavölgy vasut 287.75. Orosz bankjegyek 216.15. Buschtienhradi —. Orosz bankjegy (Ultimeo) Lombard —.

Frankfurt, március 6. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjáradék 98.75. 4% os osztrák aranyjáradék 100.80. Magyar koronajáradék 94.45. Osztrák-magyar bank 119.50. Déli vasut 24.70. Elbavölgy vasut 126.40. Londoni váltóár 204.52. Bécsi bankjegyesület 124.—. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 85.—. 4 2/10 os ezüstjáradék 98.70. 4% os magyar aranyjáradék 99.50. Osztrák hitelrészvény 215.90. Osztrák-magyar államvasut 144.90. Északnyugati vasut 119.70. Bécsi váltóár 85.10. Párisi váltóár 81.15. Unio bank —. Alpeji bányarészvény 233.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfoalyamok januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 215.80. Osztrák-magyar államvasut 144.50. Déli vasut 24.80. Osztrák aranyjáradék 208.25. Olasz járadék 150.90. Laura-kohó 175.30. Harpeni 170.25. Discont 204.30. Alpeji —. Bécsi bankjegyesület —.

Kamburg, március 6. (Zárlat.) 4 2/10 os ezüstjáradék 98.50. 1860. sorsjegy —. Déli vasut 24.25. 4% os osztrák aranyjáradék 101.10. Osztrák hitelrészvény 215.50. Osztrák-magyar államvasut 144.50. Olasz járadék 95.90. 4% os Magyar aranyjáradék 99.40. Az irányzat állandó.

Páris, március 6. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 718.—. 4% os osztrák aranyjáradék 101.75. Osztrák Länderbank 468.—. 3% os francia járadék 102.25. Ottomankbank 549.—. 3 1/4% os francia járadék 102.90. Alpeji bányarészvény —. Déli vasut —. 4% os magyar aranyjáradék 100.—. Párisi bankrészvény 1076.—. Olasz járadék 95.75. Francia törleszt. járadék 100.65. Osztrák földhitelintézeti részvény 1260. Török dohányrészvény 323.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 6. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 88—90 fillér. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—98 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 83—90 fillér. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. IV. Romániai eredeti (Stich). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) —90—92 fillér. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 83—88 fillér.

Sertésleltésszám 1901. március 4. napján volt készlet 35.384 darab. — 1901. március 5. napján felhajtotta 1099 darab. 1901. március 5. napján elszállítottat 303 darab. 1901. március 6. napjára maradt készletben 36.150 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 6. —

Közelebbség. Az igazságügyminiszter Vikonkál Béla váci orsz. gyűjtőintézeti díjakot a budapesti kir. orsz. gyűjtőfogházhoz tiszti inokká nevezte ki: a pécsi kir. ítélőtábla élénke Dobsz Ferenc esküdtornyi kir. járásbíróági hivatalosolgát a hivatalosolgát I. fizetési fokozatába, Malot Mihály bonyhádi, Balassa Géza csurgói és Osi József marcali kir. járásbíróági és Muhl János szegszárdi kir. törvényszéki hivatalosolgát a hivatalosolgát II. fizetési fokozatába léptette elő.

Névváltoztatások. Az igazságügyminiszter megengedte, hogy Kiskoru Stangl Gyula városiöl "Fütesőgő" pápai tanfőjelölt Berényire, Kiskoru Wimmer Dezső budapesti lakos Cziznyágra, Kohn Mór budapesti lakos Kárpátra, Sibermann Ignác budapesti lakos Soltészre, Kiskoru Kohn Gyula budapesti lakos Kovácsra, Mátza Kálmán budapesti lakos Kesztölyre változtathassa vezetéknevét.

Pályázatok. Ideiglenes állatorvosi állásra Sopron város törvényhatóságánál március 12-ig; — jegyzői, esetleg aljegyzői állásra a kaposvári kir. törvényszéknek két hét alatt; — telekkönyvi átalakító díjoknál állásra a trsznai kir. járásbíró-ságnál március 20-ig; — aljegyzői állásra az abrudbányai kir. járásbíró-ságnál két hét alatt; — pénzügyi fogalmazó állásra a balassagyarmati kir. pénzügyigazgatóságánál két hét alatt; városi rendőrkapitányi állásra Eperjes városánál március 15-ig; — albírói állásra a budapesti kir. büntető törvényszék-nél 2 hét alatt.

Napirend.

Napló. Csütörtök, március 7. — Római katolikus: Aqu. Tam. A. f. — Protestáns: Perpetua. — Görög-orosz: (február 22.) Jenői vtk. — Zsidó: Adar 10. — Nap két 6 óra 14 percker. — Nyugtsik 5 óra 37 percker. — Hoid két délután 8 óra 9 percker. — Nyugtsik délelőtt 6 óra 37 percker. A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 óraker. A közoktatásügyi miniszter fogad délelőtt 11 óraker. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 óraker. Nemzeti Múzeum. Természettudományi tár. Nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Többi tárai 1 korona helyepódjái tekintetűk meg. Nemzetközi kiállítás a Nemzeti Szalonban d. e. 9 órától este 8-ig. Helyepódj 1 korona. Országos Képtár zárva. Közlekedési múzeum zárva.

Erdőszék-kiállítás a Műcsarnokban délelőtt 9-től délután 5-ig. Belépődíj 60 fillér.

Országos magyar iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja d. e. 9—1-ig.

Teknőfogás iparműzeum nyitva van délelőtt 9 órától 12-ig és d. u. 2—5-ig. Ugyanott a varrogéppkiállítás este 7 órától 9-ig.

Műgyűjtésügyi Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Földtani Intézet Múzeuma (Stefánia ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától 1-ig.

Kereskedelmi múzeum az iparcsarnokban d. e. 9-től d. u. 2 óráig.

Szabadalmi levéltár d. e. 9—1-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—8-ig.

Iparművészeti Múzeum és iskola könyvtára nyitva délelőtt 10 órától 12-ig és este fél 7-től fél 9-ig.

Központi statisztikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye, nyitva 10—1-ig.

A kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya d. e. 9 órától 12-ig és délután 3-tól 6-ig.

Az új országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtt 9—12-ig és d. u. 3—6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokai is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A különböző kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V., Váci-körút 32. szám alatt.

Viz állás.

Márc. Márc. 6. 5. m ó 5. m ó 5. m ó 5.	Márc. Márc. 6. 5. m ó 5. m ó 5. m ó 5.
Ián Schärding 0.66 0.70 Pannau 2.18 2.40 Lina 0.48 0.58 Bécs 0.44 0.95 Pozsony 1.62 0.91 Kornábróm 2.66 2.98 Budapest 3.14 2.38 Paks 1.88 1.10 Móhács 0.78 0.46 Gombos 1.29 0.41 Ujvidék 0.84 0.92 Pancsova 1.30 0.74 Orsova 1.97 1.64 Magyarfalva 2.45 1.84 Zselina 1.62 1.21 Trencsán 0.47 0.76 Szered 1.88 1.16 Sz. Gothárd 0.66 0.41 Sárvár 1.95 1.85 Győr 2.60 2.18 Trenosán 0.85 0.41 Zákány 1.40 0.80 Bárcs 1.70 1.02 Eszék 1.71 0.41 M. Szerhad. 1.10 0.46 Zágráb 3.23 0.40 Szlazek 5.95 0.41 Mirovics 4.42 2.38 Dés 4.01 1.20 Szatmár 0.40 0.32 Kraszna N.-Majdány 0.38 0.88 Latorca Munkács 0.42 0.48 Latorca Homonna 0.51 0.90 Ung Ungvár 0.60 0.70	Tisza M.-Sziget 0.46 0.45 Tehésház 1.20 0.25 V.-Nándor 0.86 0.84 Tolaj 1.45 0.80 Tisza-Füred 0.66 0.39 Szőlök 0.40 0.66 Csongrád 0.30 0.14 Szegegy 0.38 0.58 Török-Bocsa 0.78 0.20 Hárta 0.85 0.41 Hód 2.87 1.02 Bodrog Zemplén 1.24 1.2 Sajó Zsolca 4.29 3.30 Hernád H.-Német 1.18 1.80 Berettyó Margits 1.25 1.86 S.-Ujlás 2.16 0.48 Körös Csicsa 0.40 0.40 N.-Várad 0.40 0.66 Belényes 0.70 0.58 Ténka 2.19 1.19 Gurabona 1.06 1.60 Borosjenő 1.92 1.94 Béka 4.38 0.38 Gyoma 3.60 1.48 Gy.-Fehérvár 3.98 0.82 Branyicska 0.70 0.68 Soborsán 0.40 0.40 Arad 0.38 1.04 Mén 2.10 1.45 K.-Kistály 1.60 1.62 Kiszőlő 1.43 1.42 Temesváros 0.40 0.40 Becskerek 0.65 0.42

maximumok helyzete keleten és dényugaton nem változott lényegesen.

Az idő Kelet-Európában száraz és egybeült többé-kevésbé csapadékos és enyhei A szelek északnyugaton élénkek.

Hazánkban, bár tegnap is sok helyütt — főleg délen — voltak lecsapadások, — az időnek szárazabbra fordulása tapasztalható. A Felvidéken gyenge éjjeli fagyok keletkeztek.

Küldés: A csapadék zűnése és általában enyhe idő várható éjjeli fagyokkal.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP... PAP... PAP...

1 szeszalható vanygy 8 db kivétel matracok... 10.00	1 acél sodrony ágybetét 54 4.50
1 rouge paplan... 1.80	1 tengerfü matrac... 5.00
1 primas... 2.90	1 afrique... 5.00
1 oechmir paplan... 3.40	1 lázfor... 12.00
1 satin... 3.80	1 ablak kőper függöny 3.00
1 atlasz oechmir... 4.90	1 tunis... 1.50
1 selym atlasz paplan... 8.50	1 gyapjú... 4.50
1 fodros selym at. papl. 13.00	1 ágyl. 1 asztalterítő borost 5.50
1 jó vaston paplan lepedő 2.00	1 nagy szobatoronygy 2.50
1 ágyl. 1.80	1 ágyl. 1.80
1 szel. ágylakár pokróc 2.50	1 ágyl. 1.80
1 gyapjú... 5.50	1 tapistry ágyl. 1.50
1 jó lópokróc... 1.80	1 mir. jó futószőnyeg... 4.00
1 téli pokróc... 4.90	1 minikottó... 0.75
1 szőp fall szőnyeg... 7.50	

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, va-butor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Arjegyeket kirántra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöttek, nem tozár árak kisereltek, vagy a pénz visszajuttat.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, március 6.

Az északnyugati depresszió kelet felé terjeszkedett, míg a délkeleti depresszió végleg elvonult Kis-Ázsia felé. A

Halló!

Nem szakad már a cipőtálp!

DURATOR

Által a cipőtálp minden 3-4 héttel egyszeri bekenésel 3-szor oly tartós és vízhatlan lesz. Árja 1 és 2 korona. Kapható a legjobb drogériában, fűszer- és cipőkereskedésben.

Postán 1.20 kor. beküldése után bérmentve.

Főosztály: Lipót-körút 1 b.

Duratorgyár

A legújabb **butor-albumunkat** több mint 490 képpel 25 kr. beküldése ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén a beküldött 50 fillért visszatérítjük.

BUTOR

a legújabb választékban.

szolid árak mellett a leggyorsabbtól a legfinomabbig, kizárólag jó minőségben.

Kétszáz minta szoba készen raktáron, valamint egyes butodarabok is.

VARGA MIHÁLY és TÁRSAI

magyar butor-ipar-társasága

Belváros, Kerepahercog-utca 2. sz. Kigyó-tér sarok.

A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal alantli céghez.

Ajánlja kizárólag saját gyártmányú sérvkötőt, haskötőt, egyenectartót, suspensoriumot, valamint az összes betegápoláshoz szükséges közeleket. Köszit minden betegnek Orthopedikusok, műköbárat és kórházok és minden e szakmába vágó közönségek. Hivatkozom arra, hogy számos éven át a külföldön, kórházokban, mint sebészeti közeleket dolgoztam és munkám a legelő tanácsoknál a legjobbak bizonyult. Sérvkötő-megrendelésnél kérem a lelt körmérteit és hogy jobb, ha egy köldök sérvkötő árútképes. Ara egy oldalra 4 frittól 6 frittig, két oldalra 8 frittól 10 frittig. Kizárólag egyedül foraktár valódi francia és angol gummi és halhólyag különlegesen jó minőségben. Párisi óvszoros pánt-Szemes-utca 4 frittól 6 frittig, Fossarum oelustium (mehvédő), bőgyeknek nélkülözhetetlen, drága 1.50 fritt. Megrendeléseket pontosan eszközi a legnagyobb diszkrét mellet.

RADVÁNYI L.

sebészeti közele-gyáros

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 36.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmélegben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és k. orvostudor.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztőfolyásokat, legulyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, ephyliást, az émfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utóvetkezményeképp létrejött hátrerebsejokat gyógyít a legújabb gyógy-módszer szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőeknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerrekl is gondoskodva lesz.

Csak V., Deak Ferenc-utca 10. sz.

Gummi

A legfinomabb francia és angol

Roué eredeti dobozban, tucatsja 2, 4, 6, 8 fritt. Roué egyéb (borsos) tucatsja: 3, 4, 5, 6, 8 fritt. Capote ameri. (róvid) tucatsja 4 és 6 fritt. Pely Porus vidj tobr szerit tucatsja 3 és 4 fritt. Pely Porus Mandarines szind 6 és 8 fritt. Viktoria, tucatsja 4, 6 és 8 fritt. tucatsja 4 és 8 fritt.

Malhólyag

(borsos) tucatsja: 3, 4, 5, 6 fritt. Halhólyag (róvid) tucatsja 4 és 6 fritt. Pely Porus vidj tobr szerit tucatsja 3 és 4 fritt. Pely Porus Mandarines szind 6 és 8 fritt. Viktoria, tucatsja 4, 6 és 8 fritt. tucatsja 4 és 8 fritt.

Nőeknek legújabb: DIANAOF Tufel-féle 3-8 frittig.

Csakis: **Pollitzer Mór és Fianál,** BUDAPEST, Deak-utca 10. Tessek a címre figyelni!

„Guzi“-kenőcs.

Eszenél nyilvánosan 1 fét írásbeli jóváhagyással elmondom némi vásárló cipőért, melyet „Guzi“-kenőccsel naponta egyszer bekennel, miáltal a bőrlepedése az idő előtt ki van zárva. I tégely ára 40 kr. — Mindenké, ki cipőt nála szerzi be, 1 tégely Guzi-kenőcsöt kap ingyen. — Vidéki megrendelés esetén 20 kr. postaköltséggel jár, nem megfelelőek visszavesszek és eszenél kötelezem magam a pénzt visszatéríteni.

Férfi vix sima cipő erős kivit. kenőcsöl... 3.—
Férfi vix betétes cipő, erős talp, elegáns 3.50
Férfi vix fűzős cipő, gavalier forma... 3.50
Férfi vix barna v. sárga bagaria fűzős cipő 4.—
Sima lak fűző v. cugos cipő, elegáns... 4.—
Legfinomabb „box kait“ bőr, fűzős v. gom-bos cipő, legelégánsabb francia szind... 4.—

Női legfinomabb zergebőr cugos v. fűzős 3.—
Női legfinomabb zergebőr gom-bos cipő... 3.50
Sálakait fűzős v. cugos cipőelegáns... 3.50
Divatos sárga v. barna bagaria fűzős cipő 3.20
Párisai divat „box kait“ bőr, fűzős v. gom-bos cipő, elegáns gavalier forma... 4.—

Mértékkel elegáns, ha a lábtálp harisnyában egy papírlapra rajzoltatik. Kérje több száz ábrával ellátott arjegyzekeket, melyet ingyen és bérmentve küldök. — Tisztelettel

AGULÁR DÁVID FIA BUDAPEST, Deák-tér és Király-u. sarok.

Második bővített kiadásban, esinos kiállításban és tetszetős alakban

MIRJAM.

Írta: Dr. Kiss Arnold, veszprémi főorvos. Remek nyelvezettel nők számára írott magyar nyelvű zsidó imádságos könyv. Ára: 2.50 Ft. Számozottsában 2 ftt 60 kr. Bőrkötésű 3 ftt 50 kr. Csontuntánuztán biztos kötésű 5 ftt. Legfinomabb bőrkötésű 6 ftt. Kapható: Köves Béla könyv- és papírkereskedésben Veszprém.

Oh jaj!

A ki

EGGER MELLPASTILLÁI

Éljen!

csak egyszer is használda, meg van gyökölve arról, hogy azok köhögéssé, rekedtséggé, elnyúlásodásná, a tégezi szervek minden savarainál gyors és biztos hatásúak.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Doboz: 1 kor. és 2 kor. Febrindoloz 50 fillér. Fő- és széküldési raktár: **NÁDOR-gyógyszerár,** Budapest, VI., Váci-körút 17.

EGGER mellpastilla csakhamar megszabadított!

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1901. március hó 7-én.
Fidelio.

Nagy opera 2 felvonásban. Zenéjét szerz. Beethoven Lajos. Szövegét írta Treischke. Fordította Lengyel. Személyek:
Fernando Kornai Jaquino, kapus Kiss B.
Pisarro Ney D. 1-ső fogoly Gábor
Florestán Broulik 2-ik Ney B.
Leonora Vasquezné 1-ső tiszt Zolnay
Rocco Szendrői 2-ik Fodor
Marcellina Szilágyinó
Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. március hó 7-én.
Medea.

Tragédia 5 felv. 6 képpben. Írta Grillparzer. Személyek:
Kreon Bakó Kreuza Hegyessy
Jazon Pálfi Medea Fái Sz.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. március hó 7-én.
Miss Sabaret vendégfelléptével.

A postás fiú.
(The messenger boy).
Operett 5 képpben. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfréd Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merki) Adolf. Zenéjét szerzték: Ivan Caryll és Lionel Moncton. Személyek:
Punchestown Erdős Bang, postásfiú Sziklai
Hooker pasa Mátrai Nóra Inkey
Cosmos bey Giréth Daisy Aranyossy
Clive Radnor Paláthy Lady Panches, Sziklainé
Pott kapitány Odry Mistress Bang Margó
Stokfisch tanár Boross Róza szobaleány Róza L.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. március hó 7-én.
Ocskay brigádéros.

Színmű prólogussal, 4 felv. Írta Herzog Ferenc. Személyek:
Ocskay László Fenyvesi Düll Deli E.
Tisza Ilona Csillag T. A palóc Szerényi
Tisza Jutka Nógrádi Szórényi Gál
Pzyer Hegedus Tarics Bihari
Oroszörcy Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolczai
Jávorka Góth Königsseg Balassa
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. március hó 7-én.
Pálmay Ilka asszony mint vendég.

Huszáresiny.
Eredeti népszínmű dalokkal, 3 szakaszban. Írta: Személyek:
Virág Marci Kiss M. Mogor Németh
Borecs Pálmay Kardos Deli
André Szirmai Vékony Kovács
Kezdeté 7 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1901. március hó 7-én.
E. Wilmann tanár

telepatikus előadása.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. március hó 7-én.
Ahol unatkozunk.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta Pailleron. Ford. Huszár. Személyek:
Bellac tanár Császár Tábarnok Szigeti
Céran Roger Mihályfi Révillénó Prielle
Raymond Dezso Cérané Helvey
Toulonier Helényi Raymondé Molnár R.
Saint Reault Egressy Susanne Ligeti J.
Kezdeté 7 órakor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. március hó 7-én.
Első bemutató előadás.

Ünnepi prólog.
Írta Taksonyi József. Szavajla Kálmán Emilia.
Utána:
A szigetvári vértanúk.
Történelmi színmű első felv. Írta Dr. Jókai Mór.
Végül:
Margit álma.
Vigjáték 1 felv. Írta Dr. Kontur Béla.
Kezdeté 7 1/2 órakor.
Hétén, március 11-én, a Royalteremben

FOLIES CAPRICE.

Ma:
„Gebrüder Zifferblatt“
Elsőelőleg:
„Fogat-fogert“
és
„Ein Chamer.“
BRASSAI ARANKA
brillians szubrett.
Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás
téli kertben.

DR. GLÜCK SOMA
belégző-intézet
BUDAPEST,
VI., Gyár-utca 5. sz.

A Dr. Glückféle intézet hívatra van székesfehérvárosunknak egyik nagy lézagát pótolni, amennyiben a **tüdő-, gége-, garat- és orrbetegeknek** ugyanazt a belégző kurát nyújtja, mint Gleichenberg, Ems, Reichenhall és más ezekhez hasonló gyógyhely. Intézetem a modern orvostan legmesszebb menő igényeinek megfelelőleg a technika legújabb vívmányaival felszerelve és a betegek rendelkezésére, a **nap bármely szakában áll**; kefir, tej, savó és megfelelő ásványvizek is állanak a betegek rendelkezésére.

Ez intézetben a belégzések szilárdan szerkesztett, elkülönített kamarákban történnek. Vilamos motor segítségével „spray“ fejelek, melyet a beteg, ki általa minden oldalról körül van véve, a légzőszervek összes részeibe beszívni kénytelen.

A spray maga, vagy gleichenberg, reichenhalli, emsi stb. sőt, vagy fonyókvonatot, vagy más oly gyógyszert tartalmazhat, amint azt a beteg hurutos betegségéből való meggyógyulására szükségel. **Asthma-betegek** (nehéz légzés, tüdőágyulat stb) számára süritett és ritkított levegőt tartalmazó apparátusok állanak rendelkezésre.

Rendelések és új betegek felvétele naponta 11 órától d. n. 5 óráig.

Diszes ingaórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Poigár Kálmán
óras- és ékszer-üzletében
Budapest, Erzsébet-kört 29. sz.
Vidékre árjegyék bérmentve.

AKAR ÖN
jó és mégis olcsó ruhákat venni? Ugy forduljon az újonnan nyitott
férfi- és gyermekruháruhához
Kerepesi-ut 10. szám (Sip-utca sarok) hol szükségleteit beszerezheti.
Felöltő 8.- tritól fölfebb
öltönyök 8.- „ „
Gyermeköltönyök 4.- „ „
Szövetkosztümök 1.50 „ „
Mérték utáni megrendelések azonnal elkészítettnek.
MENDEL MANÓ, Kerepesi-út 10.

Havelok gallérral 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindez tiszta gyapjuból). Rothberger Jakab eszáz. és kir. udvari ruhaszállító, Budapest, IV., Váci-utca 6. szám.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.
Az új márciusi műsor rendkívül sikere.
Csak rövid vendégláték!
!! ADA COLLEY !!
a világ legnagyobb hangművésze, a 3-szoros alhúszott A-hanggal.
A világ legnagyobb csodája! Fenomenális mutatvány!
JUDGE ALASKA
az ó kintőn idomított tengeri fókával, továbbá:
Dagmar Hansen The Freyrs
a dán szépség. a legjobb kézi akrobaták.
Ugyint fellépte a többi új művészek.
Vasárnap március 10-én, délután 1/2-4-kor nagy előadás mérsékelt helyárrakkal, a délutáni előadásban fellép **Judge Alaska** a kintőn idomított fókával, ugyint az új márciusi műsor.
Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytözsdejében, Károly-kört 26., tözsde Andrássy-ut 28. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató-pénztáránál.

BUTOR részletfizetésre!
Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyháztisztok, valamint más hiteleshelyek egynél kedvező feltételek mellett kaphatnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpitonított bútort.
Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.
Árjegyzékét 25 kr. lejegyezve kintőnkön ottan bérmentve küldi postai úton E. osztály. 1107

Chief-Office 48, Brixton-Road, London SW.
Valódi **zagorai mellszörp.**
Kellően voendő azar felnőtteknek és gyermekeknek. Görcsös, fulladó és akadós köhögés, tüdőgyulladás, elszáradás és minden mellbetegség ellen. Köpetet előmozdítja. Egy üveg 3 kor. 30 fill. előlege beküldésével kapható.
Thierry A. balzsam-gyára
Pozsán, Rohitich-Szabcsban mellett.
Tessék vigyázni az üvegnek záró kupakján belonyomott cédre: **Thierry A. orangeal gyógyszertára.**
Kapható **Török József** gyógyszerárában Budapesten.

Pénzt 4 és 1/2 0-ra
csupán 10 évi időtartamra
nyerhetnek magyarországi nagybirtokosok előkelő intézet által
Csupán kellő adatokkal s közvetlenül **nagybirtokosoktól**, avagy azok **jogtanácsosait** s illetve **jóságkezelőit** által kiállított részletes és
J. W. München (Bayern) Auenstr. 64
alá küldendő ajánlatokra adatik válasz.

Kevés gond! !Kevés aggodalom!

nyugtalanítja az embert, ha a
Budapesti Naplóra előfizet, mert
nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy
2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.
A Budapesti Napló minden előfizetőjét
ingyen biztosítja baleset ellen
halál esetén **2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 kor. erejéig.**
A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadóhivatala fedezi.

Mindenki annyi időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet. A biztosítást a manheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviseletége végzi. Minden előfizető, régi és új egyaránt, egy mint a következő jogérvényes biztosítási kötvényt kap:

Manheimi biztosító-társaság Mannheimban.
Magyarországi vezérképviselet Budapest, VI., Kemény-utca 10.
Alapítók: Nyolc millió márká. Erre befizette: Két millió márká. Tartalékaik: Két millió márká. A részvényesek változóban a még be nem fizetett részvényőke fejében.

Balesetbiztosítási kötvény.

A Manheimi biztosító-társaság biztosít jelen kötvény által, a tulajdoni általános feltételek mellett, T..... urnak..... urnőnek (akóhely)
(a név sajátkezűleg beírandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjének az előhalasztás esetére: Kétezer korona összegzet, a munkaképességnek életfogytigani elvesztése (teljes rokkantság) esetére: Kétezer korona összegzet, vagy a baleset mérvének megfelelő összegzet. A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetősi díj lefizetett. — A biztosítás kezdődik az előfizetősi díj postára adását, vagy kiállítását követő déli 12 órakor és végződik az előfizetés lejárta után való napon déli 12 órakor.

Manheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviselet Budapest.
Fényes, igazgató.

Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 frt 20 kr.).

Az előfizetési összegnek a „**Budapesti Napló**“ kiadóhivatalába lözsef-kört 18. küldendők.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Péntek	Demimonde	Nines előadás	Ocskay brigádéros	San-Toy	A Gyurkovics lányok
Szombat	Testvérek	A varázsfuvola	Ocskay brigádéros	San-Toy	A postás fiú
d. n.	Rablélek	A medve	A titkos rendőr	Vöröshajú	A postás fiú
Vasárnap este	Demimonde	Tell Vilmos	Ocskay brigádéros	A modell	A postás fiú

Münchhoff

Mary egyetlen dala tölve.
Jegyek kizárólag **MERY BELA** zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12.

